Международна федерация по баскетбол – **ФИБА**
Българска федерация по баскетбол
Съдийска комисия към БФБ

СЪСТЕЗАТЕЛНИ ПРАВИЛА ПО БАСКЕТБОЛ 2022

Одобрени
от Централното бюро на ФИБА

Това е работен вариант на финалната версия.
Финалната версия е възможно да има малко редакторски промени

Валидни от 1 октомври 2022 г.
София, 2022 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ПРАВИЛО ЕДНО – ИГРАТА 7
Чл. 8
ПРАВИЛО ДВЕ – 8
Чл. 8
Чл. 14
ПРАВИЛО ТРИ – ОТБОРИ 14
Чл. 16
Чл. 18
Чл. 18
Чл. 19
ПРАВИЛО ЧЕТИРИ – ПРАВИЛА НА ИГРАТА 19
Чл.8 ВРЕМЕТРАЕНЕ НА ИГРАТА, РАВЕН РЕЗУЛТАТ И ПРОДЪЛЖЕНИЕ 19
Чл. 21
Чл. 22
Чл. 23
Чл. 23
Чл. 25
Чл. 26
Чл. 26
Чл. 27
Чл. 27
Чл. 30
Чл. 31
Чл. 33
Чл. 34
ПРАВИЛО ПЕТ – ГРЕШКИ 33
Чл. 35
Чл. 23 СЪСТЕЗАТЕЛ И ТОПКА ИЗВЪН ИГРАЛНОТО ПОЛЕ 33
Чл. 35
Чл. 36
Чл. 37
Чл. 38

Чл. 38
Чл. 38
Чл. 41
Чл. 41
ПРАВИЛО ШЕСТ – НАРУШЕНИЯ 42
Чл. 44
Чл. 44
Чл. 50
Чл. 50
Чл. 51
Чл. 53
Чл. 54
Чл. 56
ПРАВИЛО СЕДЕМ – ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ 55
Чл. 57
Чл. 58
Чл. 58
Чл. 59
Чл. 62
ПРАВИЛО ОСЕМ – СЪДИИ, СЕКРЕТАРСКИ АПАРАТ: ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ 61
Чл. 63
Чл. 64
Чл. 65
Чл. 66
Чл. 67
Чл. 68
А – СЪДИЙСКИ ЖЕСТОВЕ 68
Б – ПРОТОКОЛ 76
В – ПРОЦЕДУРА ЗА КОНТЕСТАЦИЯ 86
Г – КЛАСИРАНЕ НА ОТБОРИТЕ 87
Д – ТЕЛЕВИЗИОННИ (ТВ) ПРЕКЪСВАНИЯ 96
Е - СИСТЕМА ЗА ВИДЕОПОВТОРЕНИЕ……..

СЪДЪРЖАНИЕ
НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1 Размери на игралното поле 10
Фигура 2 Ограничително поле **Error! Bookmark not defined.**
Фигура 3 Поле за 3 точки **Error! Bookmark not defined.**
Фигура 4 Секретарска маса и места за заместници 13
Фигура 5 Принцип на цилиндъра 42
Фигура 6 Разположение на състезателите при изпълнение на наказателните удари 58
Фигура 7 Съдийски жестове 75
Фигура 8 Протокол на срещата – международен 76
Фигура 9 Горна част на протокола – международен 78
Фигура 10 Отбори в протокола (преди началото на срещата) 79
Фигура 11 Отборни състави в протокола – международен 80
Фигура 12 Текущ резултат **Error! Bookmark not defined.**
Фигура 13 Крайно Оформяне на текъщ резултат **Error! Bookmark not defined.**
Фигура 15 Долна част на протокола – международен 85

УВОДНИ БЕЛЕЖКИ

Често се задава въпросът кое налага и изобщо необходимо ли е баскетболните правила и правилникът за игра постоянно да се променят и допълват?

Баскетболът е колективна игра, която се намира в постоянно развитие. Налице е физическа еволюция с наличието на все повече и повече състезатели високи над два метра и развитие на суператлетични качества и техническа еволюция със създаването на брилянтна техника, светкавична реакция и силно пивишена динамика на игровите действия. За разлика от други по-консервативни международни федерации, ФИБА реагира много бързо и на появата на уродливи явления, чужди на духа на баскетболната игра. За да не спъват, а напротив – да стимулират прогресивното развитие на баскетбола и нарастването на неговата популярност, правилата трябва да се променят и нагаждат според настъпилите на игрището практически изменения.

Критерий за правилността и навременния характер на промените в правилата е непрекъснато нарастващата популярност на баскетболната игра, която все повече привлича милиони зрители със своята динамика и атрактивност.

Настоящото издание е пълен и буквален превод от английския оригинал.

инж. **Валентин Лазаров**
Носител на **“Златната свирка”** на ФИБА

В целият баскетболен правилник, всичко отнасящо се до състезател, треньор, съдия и т.н. е написано в мъжки род, но се отнася по същият начин и за жените. Важно е да се разбере, че това е направено само и единствено от практическа гледна точка.

ПРАВИЛО ЕДНО – ИГРАТА

Чл. 1 ДЕФИНИЦИИ

1.1. Играта баскетбол се провежда от 2 отбора от по 5 състезатели всеки. Целта на всеки отбор е да вкара топката в противниковия кош и да попречи на съперника да отбележи кош.

Баскетболната игра се ръководи от съдии, секретарски апарат и комисар (дежурен наблюдател), ако е налице такъв.

1.2. **Собствен и противников кош**

Кошът, който се атакува от даден отбор е противников кош, а кошът, който се защитава от даден отбор е неговият собствен кош.

1.3. **Победител в играта**

Победител в играта е отборът, отбелязал по-голям брой игрови точки в края на игралното време на срещата.

ПРАВИЛО ДВЕ – ИГРАЛНО ПОЛЕ И СЪОРЪЖЕНИЯ

Чл. 2 ИГРАЛНО ПОЛЕ

2.1. Игрално поле

Игралното поле трябва да е на равна, твърда плоскост, свободна от препятствия (Фиг. 1), с размери: дължина – 28 м и ширина – 15 м, измерени от вътрешните страни на граничните линии.

2.2. Задно поле

Задното поле на всеки отбор включва собствения кош, вътрешната страна на баскетболното табло и тази част от игралното поле, която е ограничена от крайната линия зад неговия собствен кош на отбора, страничните линии и средната линия.

2.3. Предно поле

Предното поле на всеки отбор включва противниковия кош, вътрешната страна на баскетболното табло и тази част от игралното поле, която е ограничена от крайната линия зад противниковия кош, страничните линии и вътрешната страна на средната линия откъм противниковия кош.

2.4. Линии

Всички линии трябва да бъдат начертани в един и същ бял цвят или друг контрастиращ цвят широки 5 см и ясно видими.

2.4.1. Гранични **линии**

Игралното поле е очертано с граничните линии, състоящи се от крайни линии (по късата страна) и странични линии (по дългата страна). Тези линии не са част от игралното поле.

Всяко външно препятствие, включително и старши треньора, първият помощник треньор, заместници, отстранени състезатели и членове придружаващи отбора, трябва да са на разстояние не по-малко от 2 м от игралното поле.

2.4.2. Средна линия, среден кръг и полукръгове за наказателни удари

Средната линия се очертава успоредно на крайните линии, между страничните линии, като е продължена с по 15 см извън тях. Централната линия е част от задното поле.

Средният кръг се очертава в средата на игралното поле и има радиус 1.80 м, измерен до външната страна на окръжността.

Полукръговете за наказателните удари се очертават на игралното поле с радиус 1.80 м, измерен до външната страна на окръжността, а центровете им лежат в средните точки на линиите за наказателни удари. (Фиг. 2)

2.4.3. Линии за наказателни удари, ограничителни полета и места за състезателите около ограничителното поле

Линията за наказателни удари се очертава успоредно на всяка крайна линия. Външната й страна отстои на 5.80 м от вътрешната страна на крайната линия, а дължината й е 3.60 м. Средната й точка лежи на мислената права, която съединява средните точки на двете крайни линии.

Ограничителните полета са обозначени правоъгълни площи на игралното поле, ограничени от крайните линии, продължените линии за наказателни удари и от линии, които започват от крайните линии, така че външните им страни да отстоят на 2.45 м от

средните точки на крайните линии и които завършват до външната страна на продължените линии за наказателни удари.

Тези линии (без крайните линии) се считат за част от ограничителното поле.

Местата около ограничителните полета, които се заемат от състезателите по време на изпълнение на наказателни удари, се обозначават както е показано на Фиг. 2.

2.4.4. **Поле на трите точки**

Полето на трите точки за даден отбор (Фиг. 1 и Фиг. 3) представлява пълната площ на игралното поле, с изключение на площта в близост до противниковия кош, която е ограничена от и включва:

- 2 успоредни линии, започващи от и перпендикулярни на крайната линия, чиито външни страни са разположени на 0.90 м от вътрешната страна на страничните линии;
- дъга с радиус от 6.75 м, измерен от точката на пода, определена от перпендикуляра, спуснат от центъра на противниковия кош до външната страна на дъгата, с център в гореописаната точка и която пресича успоредните прави. Разстоянието от тази точка до вътрешната страна на средната точка на крайната линия е 1.575 м. Дъгата се съединява с паралелните линии;
- линията на трите точки не е част от полето на трите (3) точки.

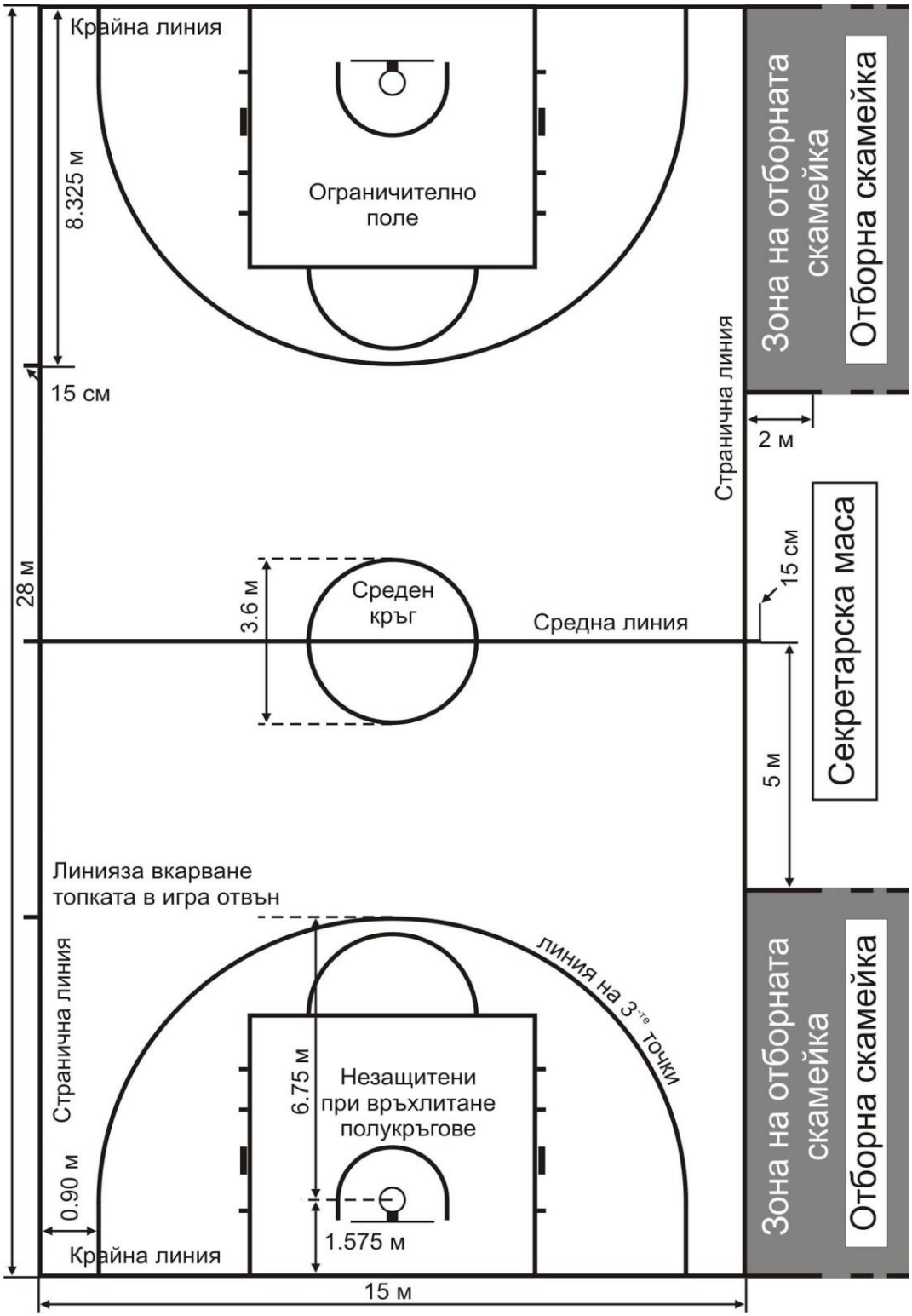

(Фиг. 1) Размери на игрището

Фигура 1 Размери на игралното поле

2.4.5. Зони на отборните скамейки

Зоните на отборните скамейки се очертават извън игралното поле и са ограничени от 2 линии, както е показано на фиг. 1.

В зоната на всяка отборна скамейка трябва да са налице 16 седящи места за треньора, помощник-треньорите, заместниците, изваденитe от игра състезатели и придружителите на отборите. Всякакви други хора трябва да се намират най-малко на 2 м зад отборната скамейка.

2.4.6. Линии за вкрване на топката в игра отвън

Две линии с дължина 0.15 м се обозначават извън игралното поле, на страничната линия срещу секретарската маса. Външната им страна е на разстояние 8.325 м от вътрешната страна на по-близката крайна линия.

2.4.7. Незащитени при връхлитане полукръгови зони.

Незащитените при връхлитане полукръгови зони се обозначават на игралното поле, както следва:

- полукръг с радиус от 1.25 м измерен от проекцията върху пода на центъра на обръча до вътрешната страна на линията на полукръга. Полукръгът се съединява с:

- две успоредни линии, перпендикулярни на крайната линия, на разстояние от 1.25 м до проекцията върху пода на центъра на обръча, с линии с дължина 0.375 см и завършва на 1.20 м от вътрешната страна на крайната линия.

Зоните на незащитените при връхлитане полукръгови зони се ограничават и завършват от мислени прави, съединяващи краищата на успоредните прави на нивото на вътрешната страна на таблото.

Линиите, ограничаващи зоните на незащитените при връхлитане полукръгове са част от самите зони.

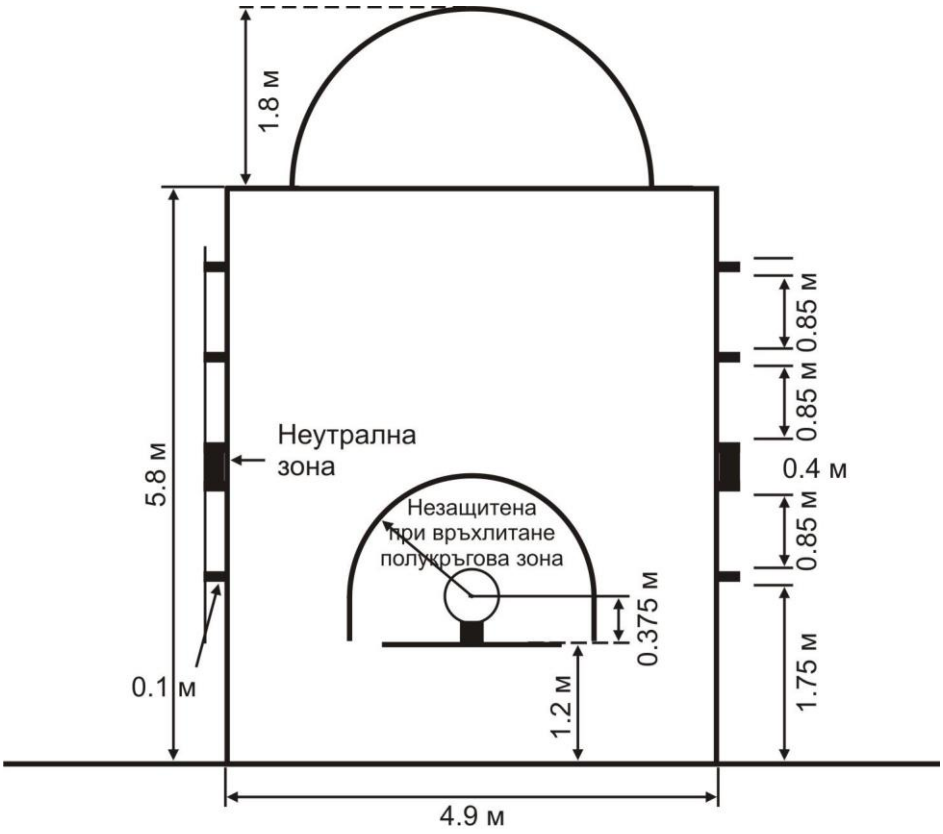

(Фиг. 2) Ограничително поле

Фигура. SEQ Фигура * ARABIC 2 Ограничително поле

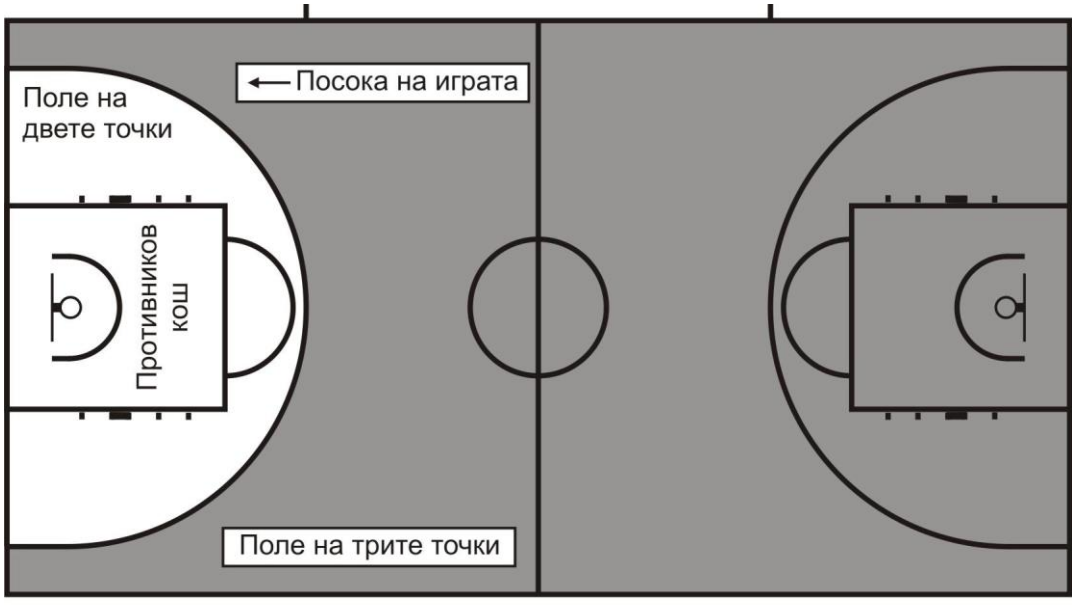

Фигура. SEQ Фигура * ARABIC 3 Поле за 3 точки

2.5. **Разположение на секретарската маса и на местата за заместниците.** (Фиг. 4)

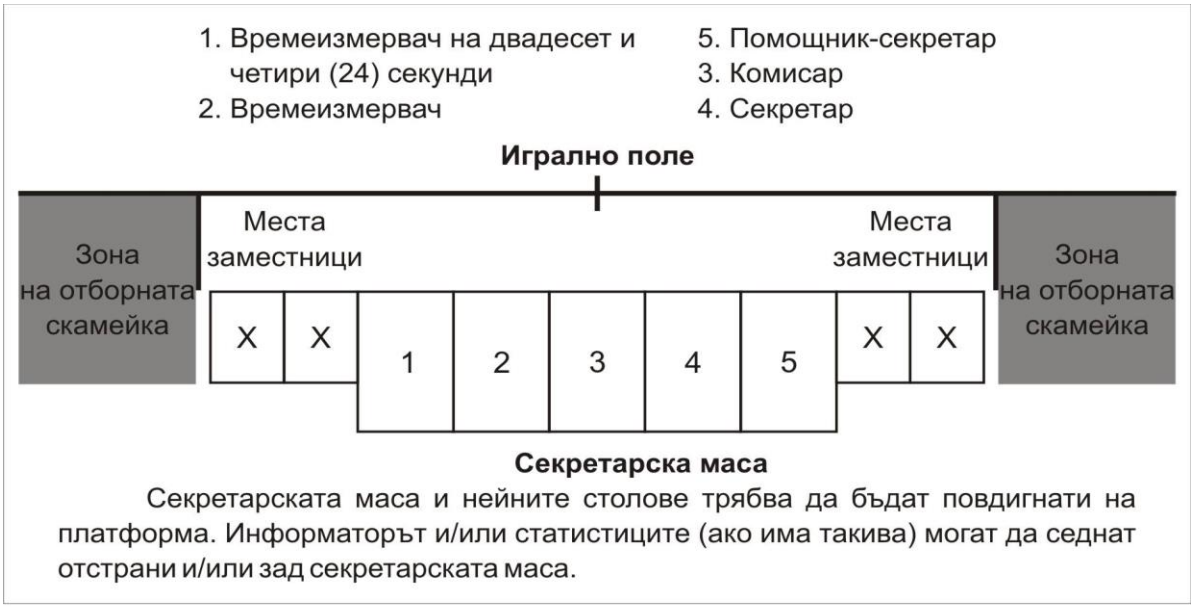

Секретарската маса и нейните столове трябва да бъдат повдигнати на платформа. Информаторът и/или статистиците (ако има такива) могат да седнат отстрани и/или зад секретарската маса.

(Фиг. 4) Секретарска маса и места за заместници

Чл. 3 СЪОРЪЖЕНИЯ (ОБОРУДВАНЕ)

Следните съоръжения на баскетболното игрално поле би трябвало да се изискват:

- баскетболни конструкции, състоящи се от:
  – табла;
  – кошове, включващи обръчи (оразмерени за динамичен товар) и мрежички;
  – подпорни конструкции за таблата, включително и обезопасяването (тапицировката).
- баскетболни топки;
- официален часовник за играта;
- информационно табло;
- уред за двадесет и четири секунди;
- хронометър или друг подходящ (видим за всички) уред (не часовника за игра) за измерване на едноминутните прекъсвания;
- два отделни и подчертано различни с много силен звук сигнала по един за:
  – часовника за 24 секунди;
  – часовника за игра.
- протокол на срещата;
- табелки за нарушенията на състезателите;
- сигнални показатели за броя на отборните нарушения;
- стрелка за алтернативното притежание на топката;
- игрална подова настилка;

- игрално поле;
- подходящо осветление.

За по-детайлно описание на оборудването, виж приложението: Баскетболни съоръжения.

ПРАВИЛО ТРИ – ОТБОРИ

Чл. 4 ОТБОРИ

4.1. **Дефиниция**

4.1.1. Член на отбора има правоспособност за игра, когато му е разрешено да играе за даден отбор съгласно регламента, включително и ограниченията за възрастовите граници определени от организационния комитет на състезанието.

4.1.2. Член на отбора има право да играе, когато името му е вписано в протокола преди началото на срещата. Това е в сила докато той не бъде дисквалифициран или извърши 5 лични нарушения.

4.1.3. По време на играта, всеки член на отбора е:

- състезател, когато е в игралното поле и има право да играе;
- заместник, когато не се намира в игралното поле, но има право да играе;
- отстранен състезател, когато е извършил 5 нарушения и няма право повече да играе.

4.1.4. По време на интервал от играта всички членове на отбора, които имат право да играят, се считат за състезатели.

4.2. **Правило**

4.2.1. Всеки отбор се състои от:

- не повече от 12 правоспособни членове на отбора, включително и капитан;
- треньор, а при желание на отбора и помощник-треньор;
- не повече от 7 придружители на отбора, които могат да седят на отборната скамейка и имат специализирани функции като т.н. менажер, лекар, физиотерапевт, статистик, преводач и др.

4.2.2. По време на игра в игралното поле трябва да се намират по 5 члена на отбора от всеки отбор, които могат да бъдат сменявани.

4.2.3. Заместникът става състезател, а състезателят – заместник, когато:

- съдията даде знак на заместника да влезе в игралното поле;
- по време на едноминутно прекъсване или на интервал в играта, когато заместникът поиска смяна от секретаря измерващ времето.

4.3. **Униформи**

4.3.1. Униформата на всички членове на отбора се състои от:

- фланелки, които да бъдат както отпред, така и отзад с еднакъв доминиращ цвят, като гащетата. Ако фланелките имат ръкави, те трябва да бъдат над лакътя. Фланелки с дълъг ръкав не са разрешени;

Всички състезатели трябва да вкарват фланелките си вътре в шортите. Разрешени са униформи от една част (фланелка и гащета в едно).

- шорти, които да бъдат както отпред, така и отзад с еднакъв доминиращ цвят както на фланелките. Шортите трябва да са над коляното;
- чорапи с един и същи доминиращ цвят за всички членове на отбора. Чорапите трябва да са видими.

4.3.2. Всеки член на отбора трябва да носи отпред и отзад на фланелката си номера, които трябва да бъдат с цвят контрастиращ от цвета на фланелката.

Номерата трябва да бъдат ясно видими, като:

- тези на гърба трябва да са високи най-малко 16 см;
- тези на гърдите трябва да са високи най-малко 8 см;
- номерата трябва да са с ширина най-малко 2 см;
- отборите могат да ползват само номера 0 или 00 и от 1 до 99;
- състезателите от един отбор не могат да носят едни и същи номера;
- всяка реклама върху униформата или лого на производителя трябва да са на разстояние не по-малко от 4 см от номерата.

4.3.3. Отборите трябва да притежават най-малко 2 комплекта екипи, като:

- отборът, поставен на първо място в програмата (отбор-домакин) трябва да носи фланелки в светъл цвят (за предпочитане бели);
- отборът, поставен на второ място в програмата (отбор-гост) трябва да носи фланелки в тъмен цвят;
- все пак, ако двата отбора се споразумеят, те могат да разменят цветовете на фланелките си.

4.4. **Друга екипировка**

4.4.1. Всички елементи от екипировката на състезателите трябва да са присъщи на баскетболната игра. Всяко приспособление, което е проектирано с цел да се увеличи ръста на състезателя, неговият досег и въобще всичко, което по някакъв начин му дава неспортсменско предимство, не е разрешено.

4.4.2. Състезателите не трябва да носят екипировка (предмети), които биха могли да наранят други състезатели.

- **Не е разрешено** следното:

– предпазители (протектори) за пръст, китка, ръка, лакът или подраменна част, каски, също гипсови отливки или скоби (шини) от кожа, пластична материя, сгъваема мека пластична материя, метал или от какъвто и да е друг твърд материал, дори и ако е обвит с мека тапицировка;
– предмети, които могат да причинят порязване или охлузване (ноктите на ръцете трябва да бъдат плътно изрязани);
– накити за коса, гребени или бижута.

- **Разрешени са** следните предмети:

– предпазители (протектори) за рамото, горната раменна част или долната част на крака, но при положение, че предпазителят е достатъчно добре обезопасен;
– Пристягащи клинове за ръце и крака;
– предпазител за глава (headgear). Той не може да покрива част от лицето, изцяло и частично (очи, нос, устни и т.н.) и не трябва да бъде опасен за притежателя или за другите състезатели. Не може да има отворени/затворени елементи (материали) около лицето и/или врата и не може да има части, които се отделят;
– наколенки, ~~при положение, че са с подходящо покритие~~;
– протектор за наранен нос, дори и ако е от твърд материал;
– безцветени и прозрачни протектори за зъбите;

– очила, стига да не създават опасност за другите състезатели;
– накитниците и лентите за глава трябва да са от текстилен материал не по-широки от 10 см.;
– лепенки за ръцете, плешките, краката и т. н.;
– фиксиращи наглезенки.

Всички пристягащи клинове за ръце и крака, предпазители за глава, накитници, ленти за глава и лепенки използвани от състезателите на даден отбор трябва да са в еднакъв едноцветен цвят.

4.4.3. Маратонките могат да бъдат в различни цветови комбинации, но цвета на лявата и на дясната маратонка трябва да съвпада. Мигащи светлини, рефлектиращи материали и всякакви подобни накити не са позволени.

4.4.4. По време на срещата не се разрешава на състезател да излага по тялото си, по косата си или на което и да е било друго място каквото и да е наименование, марка, лого или друга идентификация от търговски, промоционален или благотворителен характер.

4.4.5 Всяка друга екипировка, неспомената в този член трябва да бъде одобрена от Техническата комисия на ФИБА.

Чл. 5 СЪСТЕЗАТЕЛИ: НАРАНЯВАНЕ И ПОМОЩ

5.1. В случай на нараняване на състезател(и), съдиите могат да прекъснат играта.

5.2. Ако се случи нараняване, когато топката е “жива”, съдията трябва да се въздържа да дават сигнал със свирката, докато отборът във владение на топката стреля към коша, изгуби контрол над топката, задържа топката от игра или топката стане “мъртва”. Когато обаче е необходимо да се предпази наранен състезател, съдиите могат да прекъснат срещата незабавно.

5.3. Ако нараненият състезател не е в състояние да продължи да играе незабавно (приблизително 15 секунди) или ако е получил лечение или ако състезателят е получил помощ от неговият старши треньор, помощник треньорите, член на отборната скамейка и/или членове придружаващи отбора, той трябва да бъде сменен, освен ако отборът му трябва да продължи да играе с по-малко от 5 състезатели.

5.4. Старши треньора, помощник треньори, заместници, отстранени състезатели и членове придружаващи отбора могат да влязат в игралното поле само с разрешението на съдия, за да окажат помощ на наранения състезател, преди той да бъде сменен.

5.5. Лекар може да влезе в игралното поле без разрешение на съдия, ако по негово мнение нараненият състезател се нуждае от незабавна медицинска помощ.

5.6. Всеки състезател, който по време на срещата кърви или има открита рана, трябва да бъде заменен с друг състезател. Състезателят може да се завърне в игралното поле, само когато кървенето е спряно и пострадалата част или открита рана са напълно и сигурно превързани.

5.7. Ако обаче нараненият състезател или който и да е състезател, който кърви или има открита рана, се възстанови по време на едноминутно прекъсване, взето от един от отборите, преди времеизмервача да е дал сигнала за смяната му, то същият състезател може да продължи да играе.

5.8. Състезатели, които са представени от треньора, за да започнат срещата или получат помощ между изпълнението на наказателни удари могат да бъдат заменени в случай на нараняване. В този случай, на противниковия отбор се разрешава да замени, същия брой състезатели, ако желае.

Чл. 6 КАПИТАН: ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ПРАВА

6.1. Капитанът (КАП) е състезател, определен от треньора, за да представлява своя отбор в игралното поле. Той може да комуникира по учтив начин със съдиите по време на срещата, за да получи информация, но само когато топката е “мъртва” и времето за игра спряно.

6.2. Не по-късно от 15 минути след края на срещата, капитанът трябва да предупреди старши съдията, ако неговият отбор иска да подаде контестация относно резултата от срещата, като се подпише в карето на протокола, отбелязано като “Подпис на капитана в случай на контестация”.

Чл. 7 СТАРШИ ТРЕНЬОР И ПЪРВИ ПОМОЩНИК ТРЕНЬОР: ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ПРАВА

7.1. Не по-късно от 40 минути преди определеното време за започване на срещата, всеки треньор или негов представител трябва да представи на секретаря списък на членовете на отбора със съответните номера, които имат право да участват в срещата, както и името на капитана на отбора, на треньора и помощник-треньора.

Всички членове на отбора, чиито имена фигурират в протокола на срещата, имат право да вземат участие в срещата, дори ако пристигнат след започване на срещата.

7.2. Най-малко 10 минути преди определеното време за начало на срещата, всеки треньор трябва да потвърди съгласието си с вписаните в протокола имена на членовете на техния отбор със съответните номера и имената на треньорите, като се подпишат в протокола на срещата. По същото време той трябва да посочи 5 състезатели, които да започнат срещата. Пръв трябва да представи тази информация треньора на отбор А.

7.3. Треньори, помощник треньори, заместници, отстранени състезатели и членове придружаващи отбора са единствените лица, на които се разрешава да седят на отборната скамейка и да останат в зоната на отборната скамейка. Когато времето за игра е пуснато, всички заместници, отстранени състезатели и членове придружаващи отбора трябва да са седнали.

7.4. По време на срещата треньорът или помощник-треньорът могат да отидат до секретарската маса, за да получат статистическа информация, но само когато топката е “мъртва” и времето за игра спряно.

7.5 Треньорът може да комуникира със съдиите по учтив начин по време на срещата за да поиска информация, но само когато времето за игра е спряно и топката е „мъртва“.

7.6. Единствено на треньора или помощник-треньора, но само един от тях по едно и също време, се разрешава да стои прав по време на срещата. Той може да се обръща гласно към своите състезатели при положение, че не напуска зоната на отборната скамейка. На помощник-треньора не се разрешава да комуникира със съдиите.

7.7. Ако е налице помощник-треньор, то името му трябва да се впише в протокола преди започването на срещата (подписът му не е необходим).

Той поема всички права и задължения на треньора, ако поради каквато и да е причина последният не е в състояние да ги изпълнява.

7.8. Когато капитанът на отбора напуска игралното поле, треньорът трябва да уведоми един от съдиите за номера на състезателя, който ще го замества като капитан на игрището.

7.9. Капитана на отбора може да действа и като играещ треньор, ако не е налице треньор или ако треньорът не е в състояние да изпълнява задълженията си и в

протокола не е вписан помощник-треньор (или последният не е в състояние да изпълнява задълженията си). Ако на капитана се наложи да напусне игралното поле, той може да продължи да действа като треньор. Ако обаче напускането му се дължи на дисквалифициращо нарушение или ако поради нараняване той не е в състояние да действа като треньор, то неговият заместник като капитан има право да го замести и като треньор.

7.10. Треньорът определя състезателя, който ще изпълни наказателни удари при всички случаи, когато изпълнителят на наказателните удари не се определя от правилата.

ПРАВИЛО ЧЕТИРИ – ПРАВИЛА НА ИГРАТА

Чл.8 ВРЕМЕТРАЕНЕ НА ИГРАТА, РАВЕН РЕЗУЛТАТ И ПРОДЪЛЖЕНИЕ

8.1. Играта се състои от 4 четвъртини по 10 минути всяка една от тях.

8.2. Трябва да има интервал от 20 минути преди планираното начало на срещата.

8.3. Интервали в играта от 2 минути има между първата и втората четвърт (първо полувреме), между третата и четвъртата четвърт (второ полувреме), както и преди всяко продължение.

8.4. Почивката между полувременатa е 15 минути.

8.5. Интервал в играта започва:

- 20 минути преди планираното начало на срещата;
- когато прозвучи сигналът за край на игралното време на дадена четвърт или продължение.

8.6. Интервал от играта завършва:

- в началото на първата четвърт, когато топката напусне ръката или ръцете на старши-съдията при изпълнението на спорната топка;
- в началото на всички останали четвъртини и продължение, когато топката е на разположение на състезателя, който ще я вкара в игра отвън .

8.7. Ако резултатът е равен след края на редовното време за четвъртата четвърт, следват толкова продължения по 5 минути, колкото са необходими, за да се наруши равенството.

При двустранни срещи от 2 мача (домакинство и гостуване), ако общият брой точкова разлика от състезанието е равен в края на втората среща, тази среща трябва да продължи с толкова продължения от 5 минути, колкото е необходимо, докато се наруши равенството.

8.8 Ако е отсъдено нарушение, около самият край на дадена четвърт или продължение, съдиите трябва да определят оставащото игрално време. Часовникът за игра трябва да показва най-малко 0.1 оставащи секунди.

8.9. Ако е отсъдено нарушение, по време на интервал от играта, всички евентуални наказателни удари се изпълняват преди началото на следващата четвърт или продължение.

Чл. 9 НАЧАЛО И КРАЙ НА ЧЕТВЪРТ, ПРОДЪЛЖЕНИЕ ИЛИ СРЕЩАТА

9.1. Първата четвърт започва, когато при изпълнението на спорната топка, топката напусне ръцете на старши-съдията при подхвърлянето и в централния кръг.

9.2. Всички останали четвъртини или продължения започват, когато топката е на разположение на състезателя, който ще я вкара в игра отвън.

9.3. Срещата не може да започне, ако един отбор не е на терена с 5 състезатели, готови за игра.

9.4. За всички срещи, отборът поставен на първо място в програмата (отборът-домакин) има право, когато застанем с поглед към секретарската маса на:

- отборната скамейка от лявата страна на секретарската маса с поглед към игрището;

- половината игрище за загрявка пред собствената си отборна скамейка преди началото на срещата.

Ако обаче двата отбора се споразумеят, те могат да сменят отборните си скамейки и/или половината игрище за загрявка преди първото полувреме.

9.5. Преди първата и третата четвърт, отборите имат право да загряват в половината на игралното поле, където се намира противниковия кош.

9.6. За второто полувреме отборите сменят кошовете си.

9.7. При всички продължения отборите продължават да атакуват същите кошове както през четвъртата четвърт.

9.8. Четвърт, продължение или цялата среща завършват, когато прозвучи сигналът на часовника за игра, за край на игралното време. Когато таблото е оборудвано със светеща червена сигнализация по неговия край, светлинния сигнал се взема с предимство пред звуковия сигнал на часовника за игра.

Чл. 10 СТАТУС НА ТОПКАТА

10.1. Топката може да бъде “жива “ или “мъртва”.

10.2. Топката става **“жива”**, когато:

- по време на спорната топка напусне ръцете на старши съдията при подхвърлянето й;
- при изпълнение на наказателен удар топката е на разположение на изпълнителя на наказателния удар;
- при вкарване в игра отвън топката е на разположение на състезателя, който ще я вкара в игра.

10.3. Топката става **“мъртва”**, когато:

- е постигнат кош от игра или от сполучлив наказателен удар;
- съдия даде сигнал със свирката си, когато топката е “жива”;
- е видно, че топката няма да влезе в коша при изпълнение на наказателен удар, когато той трябва да бъде последван от:
  - друг наказателен удар(и);
  - друго следващо наказание (наказателни удар(и) и/или притежание на топката за вкарване в игра отвън).
- прозвучи сигнала на часовника за игра в края на игралното време за всяка четвърт или продължение;
- прозвучи сигнала за 24 секунди, когато топката е във владение на един отбор.
- топката, която е във въздуха след стрелба към коша от игра, е докосната от кой да е състезател, след като:
  - прозвучи съдийски сигнал;
  - прозвучи сигнал на часовника за игра, за край на игралното време за четвъртината или продължението;
  - прозвучи сигналът за 24 секунди.

10.4. Топката **не става “мъртва”** и ако има отбелязан кош, той се зачита, ако:

- топката се намира във въздуха след стрелба към коша от игра и:

  – прозвучи съдийски сигнал;
  – прозвучи сигнала на часовника за игра за край на игралното време за четвърт или продължение.
  – прозвучи сигнала за 24 секунди.

- топката е във въздуха след изпълнение на наказателен удар, когато прозвучи съдийски сигнал за каквото и да е нарушаване на правилата, освен ако то е извършено от изпълнителя на наказателния удар;

- топката все още е във владение на стрелящия състезател, който завършва стрелбата си с едно непрекъснато движение, започнало преди отсъждането на нарушение на противников състезател или на някое лице, на което е позволено да седи на отборната скамейка на противниковия отбор.

Този принцип, обаче е неприложим и ако има отбелязан кош, той не се зачита, ако след прозвучаване на съдийския сигнал, състезателят направи съвсем ново движение за стрелба.

Чл. 11 МЕСТОПОЛОЖЕНИЯ НА СЪСТЕЗАТЕЛ И НА СЪДИЯ

11.1. Местоположението на **състезателя** се определя от това къде той докосва пода.

Когато се намира във въздуха след скок, той запазва същия статус, който е имал при последния му допир с пода. Това е в сила по отношение на граничните линии, средната линия, линията за трите точки, линията за наказателни удари, линиите заграждащи ограничителното поле и линиите ограничаващи зоните на незащитените при връхлитане полукръгове.

11.2. Местоположението на **съдия** се определя по същия начин, както това на състезателя. Когато топката докосне съдията, това е равносилно на докосване на пода, където той се е намирал.

Чл. 12 СПОРНА ТОПКА И АЛТЕРНАТИВНО ПРИТЕЖАНИЕ НА ТОПКАТА

12.1. **Дефиниция**

12.1.1. **“Спорна топка”** е игровото положение, при което съдията подхвърля топката между кои да е двама противникови състезатели.

12.1.2. Игровото положение **“Задържана топка”** е налице, когато двама или повече състезатели от двата отбора са поставили здраво ръката или ръцете си върху топката, така че никой от тях да не може да я овладее без да употреби непозволена грубост.

12.2. Процедура за изпълнение на спорна топка.

12.2.1. Всеки от скачащите състезатели застава с двата си крака вътре в половината от кръга, която е по-близо до собствения кош, като единият му крак трябва да е близо до средната линия на кръга.

12.2.2. Съотборници не могат да заемат съседни позиции около средния кръг, ако някой противников състезател желае да заеме една от тези позиции.

12.2.3. Съдията след това подхвърля топката вертикално нагоре между скачащите състезатели, на височина по-голяма от тази, до която който и да е от двамата може да достигне, скачайки.

12.2.4. Топката трябва да бъде отплесната с една или две ръце поне от един от скачащите състезатели и то **след** като е достигнала най-високата си точка.

12.2.5. Никой от скачащите състезатели не може да напуска мястото си, докато топката не бъде редовно отплесната.

12.2.6. Никой от скачащите състезатели не може да хване топката или да я отплесне повече от два пъти преди тя да е докоснала някой от нескачащите състезатели или пода.

12.2.7. Ако топката не бъде отплесната от поне един от скачащите състезатели, съдията трябва да изпълни спорната топка отново.

12.2.8. Никой от нескачащите състезатели не може да изнася част от тялото си върху или над граничната линия на кръга (въздушния цилиндър) преди топката да бъде отплесната.

Неспазването на някое от изискванията, предвидени в чл. 12.2.1., 12.2.4., 12.2.5., 12.2.6. и 12.2.8. се счита за грешка.

12.3. **Положения на “спорна топка”**

Игрово положение “спорна топка” е налице, когато:

- е отсъдена “задържана топка”;
- топката излиза извън игралното поле и съдиите не са сигурни или пък са на противни становища кой от състезателите последен е докоснал топката в игралното поле;
- е отсъдена грешка на състезатели и от двата отбора при несполучливо изпълнение на последен или единствен наказателен удар;
- “Жива” топка заседне между обръча и таблото освен:
  - между последователни наказателни удари
  - след последен наказателен удар, който е последван от изнасяне на топката от линията за вкарване в игра от предното поле на отборите;
- топката стане “мъртва”, когато не е била в притежание или не е била присъдена на никой отбор;
- след взаимното унищожаване на еднакви санкции за нарушения, отсъдени срещу двата отбора се окаже, че не са останали други наказания за администриране и топката не е била в притежание, нито е била присъдена на някой от отборите преди първото нарушение или грешка;
- започва всяка четвърт без първата и всяко продължение.

12.4. **Дефиниция за “алтернативно притежание”**

12.4.1. Алтернативното притежание е метод, който прави топката “жива” чрез вкарването ѝ в игра отвън вместо чрез изпълнение на “спорна топка”.

12.4.2. Алтернативното притежание на топката:

- **Започва**, когато топката е на разположение на състезателя, който ще я вкара в игра отвън.
- **Завършва**, когато:
  - топката докосва или е редовно докосната от състезател в игралното поле;

– отборът, вкарващ топката в игра отвън, извърши грешка;
– “Жива” топка заседне между обръча и таблото при вкарването ѝ в игра отвън.

12.5. Процедура при “алтернативно притежание”.

12.5.1. При всички положения на “спорна топка”, отборите трябва алтернативно да получават правото да вкарат топката в игра отвън, от мястото най-близко където спорната топка е отсъдена, освен директно зад таблото.

12.5.2. Отборът, който не осъществи първи притежание на жива топка след изпълнението на спорна топка в началото на първата четвърт, трябва да получи правото на следващото алтернативно притежание на топката за вкарване в игра отвън.

12.5.3. Отборът, получил право на “алтернативно притежание на топката” в края на всяка четвърт или продължение, ще вкара топката в игра отвън, при започването на следващата четвърт или продължение от продължението на централната линия срещу секретарската маса, освен ако са налице за администриране наказания, предвиждащи наказателни удари и/или притежание на топката.

12.5.4. Отборът с право на алтернативно притежание на топката за вкарването и в игра отвън се определя от посоката на индикаторната стрелка, сочеща към противниковия му кош. Посоката на стрелката трябва да се смени незабавно, когато алтернативното притежание при вкарването на топката в игра е завършено.

12.5.5. Ако отборът, вкарващ алтернативно топката в игра отвън, извърши грешка, свързана с това действие, то той изгубва правото си на алтернативно притежание на топката.

Посоката на индикаторната стрелка незабавно трябва да се промени, показваща че на противниковия отбор трябва да се даде право на алтернативно притежание на топката при следващото положение на “спорна топка”.

Играта се подновява като топката се подава на противников състезател на отбора, извършил грешката, за да я вкара в игра отвън, от мястото на първоначалното вкарване на топката в игра отвън.

12.5.6. Нарушение, извършено от независимо от кой отбор:

- преди началото на всяка четвърт различна от първата или продължение или
- по време на алтернативно вкарване на топката в игра отвън,

не причинява загубата на алтернативното притежание на топката от отбора, вкарващ я в игра.

Чл. 13 КАК СЕ ИГРАЕ С ТОПКАТА

13.1. Дефиниция

13.1.1. По време на играта, с топката се играе само с ръка или ръце, като тя може да бъде подавана, хвърляна, отплесната, търкаляна или дриблирана в която и да е посока, при спазване на ограниченията, изложени в настоящите правила.

13.2. Правило

Не се разрешава на състезател да тича с топката, преднамерено да я рита, да я блокира с която и да е част от крака или да я удря с юмрук.

Все пак, случайно съприкосновение или докосване на топката с която и да е част от крака не се счита за грешка.

Всяко неспазване на ограниченията, изложени в чл. 13.2. се счита за грешка.

Чл. 14 ВЛАДЕНИЕ НА ТОПКАТА

14.1. **Дефиниция**

14.1.1. Един отбор встъпва във владение на топката, когато състезател от същия отбор контролира “жива” топка като я държи или дриблира с нея, или “жива” топка е на негово разположение.

14.1.2. Отборното владение на топката **продължава** докато:

- състезател от същия отбор владее “жива” топка;
- топката се подава между състезатели от същия отбор.

14.1.3. Отборното владение на топката **завършва**, когато:

- противников състезател овладее топката;
- топката стане “мъртва”;
- топката напусне ръката или ръцете на състезателя при стрелба към коша от игра или при изпълнение на наказателен удар.

Чл. 15 СЪСТЕЗАТЕЛ В ПОЛОЖЕНИЕ НА СТРЕЛБА

15.1. **Дефиниция**

15.1.1. **Стрелба** към коша от игра и стрелба при изпълнение на наказателен удар е налице, когато топката се държи в ръката или ръцете на състезателя и след това е хвърлена във въздуха по посока на противниковия кош.

Отплесване за отбелязване на кош е налице, когато посредством с ръката или ръцете от състезателя, топката е насочена към противниковия кош.

Забиване за отбелязване на кош е налице, когато състезател вкара със сила топката отгоре надолу в коша с едната или двете си ръце.

Продължително движение за пробив към коша или друго движение за стрелба, е действие на състезател, който държи топката, докато той е в прогресивно движение или след завършване на дрибъл и след това продължава с движение за стрелба, обикновено нагоре.

15.1.2. **Стрелбата в коша:**

- **започва**, когато състезателят стартира, по преценка на съдията, придвижването на топката нагоре към противниковия кош;
- **завършва**, когато топката напусне ръката или ръцете на стрелящия състезател или започне напълно ново движение за стрелба, а ако той се намира във въздуха, когато и двата му крака се върнат обратно на пода.

15.1.3. Положението на стрелба при **продължително движение при пробив или друго движение за стрелба**:

- започва след като топката се задържи в ръката или ръцете на състезателя до завършването на дрибъла или хваща топката във въздуха и състезателят започва, по преценка на съдията, движението за стрелба предхождащо освобождаването на топката в опит за отбелязване на кош от игра.

- завършва, когато топката напусне ръката или ръцете на състезателя или започне съвършено ново движение за стрелба в коша и в случай, че стрелящият състезател е във въздуха, двамата му крака се върнат обратно на пода.

15.1.4. Няма връзка между броя на направените позволени крачки и положението на стрелба в коша.

15.1.5. По време на неговото положение на стрелба, ръката (ръцете) на състезателя може да бъдат хванати от неговия противник, с което да предотврати отбелязването на кош. В този случай не е важно, топката да напусне ръката или ръцете на стрелящия състезател.

15.1.6. Когато състезател е в положение на стрелба и след като е бил фаулиран, той подаде топката, той вече не се счита, че е бил в положение на стрелба.

Чл. 16 ПОСТИГАНЕ НА КОШ И НЕГОВАТА СТОЙНОСТ

16.1. **Дефиниция**

16.1.1. Кош е постигнат, когато “жива” топка влезе в коша отгоре надолу и се задържи или премине изцяло през него.

16.1.2. Счита се, че топката е в коша, когато и най-малка част от нея е вътре в коша и под нивото на ринга.

16.2. **Правило**

16.2.1. Кош се зачита в полза на отбора, нападащ коша на противника, в който топката е вкарана, при което:

- кош, постигнат от наказателен удар се брои за 1 точка;
- кош от игра, постигнат от зоната на двете точки, се брои за 2 точки;
- кош от игра, постигнат от зоната на трите точки, се брои за 3 точки;
- когато топката, след като е докоснала обръча, при изпълнение на последен или единствен наказателен удар, е редовно докосната от защитник или нападател преди да влезе в коша, то се зачитат 2 точки.

16.2.2. Ако състезател отбележи **случайно** кош от игра в **собствения си кош**, то се зачитат 2 точки, които се вписват като отбелязани от действащия капитан на противниковия отбор в игралното поле.

16.2.3. Ако състезател **умишлено** отбележи кош от игра в **собствения си кош**, той не се зачита и се счита, че е извършена грешка.

16.2.4. Ако състезател причини топката с целия си обем да премине през коша отдолу нагоре, то това се счита за грешка.

16.2.5. Часовникът за игра трябва да показва, че до края на игралното време остават 00:00.3 (три десети от секундата) или повече секунди, за да може един състезател да овладее топката след вкарването ѝ в игра отвън или след отскачането ѝ от обръча при изпълнение на последен или единствен наказателен удар и да се отбележи кош.

Ако часовникът за игра показва 00:00.2 (две десети от секундата) или 00:00.1 (една десета от секундата) секунди, единственият начин да се отбележи кош и той да бъде зачетен, е това да стане след отплесване на топката или директно забиване в коша, при положение, че ръката (ръцете) на стрелящият състезател не докосват повече топката, когато часовникът за игра или часовникът за 24 секунди показват 0.00.00.

Чл. 17 ВКАРВАНЕ НА ТОПКАТА В ИГРА ОТВЪН

17.1. **Дефиниция**

17.1.1. Налице е вкарване в игра отвън, когато топката се подава вътре в игралното поле от състезател, намиращ се извън него.

17.2. **Процедура при вкарване на топката в игра отвън**

17.2.1. Съдията трябва да връчи или предостави топката на разположение на състезателя, който ще я вкара в игра отвън. Той може и да му подхвърли или подаде с тупкане в земята топката, при положение че:

- съдията се намира на не повече от 4 м от състезателя, който ще вкара топката в игра отвън.
- състезателят, вкарващ топката в игра отвън, се намира на точното място, указано му от съдията.

17.2.2. Състезателят трябва да вкарва топката в игра отвън, от място най-близко до мястото на нарушението на правилата или до мястото, където играта е била прекъсната от съдиите, **с изключение на мястото директно** зад таблото.

17.2.3. В началото на всяка четвърт, с изключение на първата и всяко продължение, вкарването на топката в игра отвън, трябва да се изпълни от продължението на средната линия срещу секретарската маса.

Състезателят, който ще вкара топката в игра отвън, трябва да застане така, че да е с по един крак от двете страни на продължението на средната линия срещу секретарската маса. Той може да подаде топката на съотборник във всяка точка на игралното поле.

17.2.4. Когато часовникът за игра показва 2.00 минути или по-малко от четвъртата четвърт или на всяко продължение, след ползване на едноминутно прекъсване от отбора, получил правото на притежание на топката в задното си поле, треньорът на отбора има правото да реши от къде в последствие играта ще бъде възобновена с вкарване от линията за вкарване в предно поле на отбора или от задно поле, от мястото най-близко където играта е била спряна.

17.2.5. След лично нарушение, извършено от състезател от отбора във владение на “жива” топка или на когото му е присъдено владението на топката, съответно играта ще бъде възобновена с вкарване от място, най-близко до мястото на нарушението.

17.2.6. След техническо нарушение, играта ще бъде възобновена с вкарване от мястото най-близко където е била спряна играта, когато техническото нарушение е било отсъдено, освен, ако не е упоменато друго в тези правила.

17.2.7. След неспортсменско или дисквалифицирщо нарушение, играта ще бъде възобновена с вкарване от линията за вкарване в предно поле на отбора, освен, ако не е упоменато друго в тези правила.

17.2.8. След ситуация на сбиване, играта трябва да се възобнови съгласно чл.39.

17.2.9. Винаги когато топката влезе в коша, но отбелязаните точки не се зачитат, играта се възобновява с вкарване от противниковия отбор от пресечната точка на линията за наказателни удари и страничната линия.

17.2.10. След сполучлива стрелба в коша от игра или след сполучлив последен наказателен удар:

- всеки противников състезател на отбора отбелязал коша, може да вкара топката в игра отвън, от произволно място зад своята крайна линия. Това остава в сила

и когато съдията връчи топката или я постави на разположение на състезателя, който ще я вкара в игра отвън, след едноминутно прекъсване или след всяко прекъсване на играта последвало след сполучлива стрелба от игра или сполучлив последен наказателен удар.

- състезателят, който вкарва топката в игра, може да се придвижва странично и/или назад и топката може да бъде подавана между съиграчи върху или извън крайната линия, но времето за вкарване на топката в игра от 5 секунди започва да тече от момента, когато топката е на разположение на първия състезател извън игралното поле.

17.3. **Правило**

17.3.1. Състезателят, вкарващ топката в игра отвън, **не** трябва:

- да употреби повече от 5 секунди, за да се освободи от топката;
- да пристъпва вътре в игралното поле в момент, когато топката е в ръката или ръцете му;
- да причини топката да докосне пода извън игралното поле, след като е напуснала ръцете му при подаване;
- да докосне топката вътре в игралното поле преди тя да е докоснала друг състезател;
- да вкара топката директно в коша;
- да се придвижи странично от мястото, което му е посочено от съдията в едната или в двете посоки, на сумарно разстояние по-голямо от 1 м преди да подаде топката или докато я подава.

На състезателя обаче се разрешава да отстъпва назад от линията, доколкото наличните условия му позволяват това.

17.3.2. По време на вкарването на топката в игра отвън, не е разрешено на никой от останалите състезатели:

- да изнасят част от тялото си над граничната линия преди подадената топка да е пресякла тази линия;
- да бъде на разстояние по-малко от 1 м от състезателя, вкарващ топката в игра отвън, когато ширината на свободната от препятствия ивица, обкръжаваща игралното поле е по-малка от 2 м измерено от страничната или крайна линия.

17.3.2. Когато часовникът за игра показва 2:00 минути или по-малко на четвъртата четвърт или всяко продължение, при вкарване на топката в игра, съдията трябва да използват сигнала за неправилно пресичане на граничната линия, докато администрира вкарването на топката в игра.

Ако защитникът:

- движи която и да е част от неговото тяло над граничната линия за да пречи на вкарването на топката в игра или
- е по-близо от 1 метър до състезателят вкарващ топкат в игра, когато мястото за вкарване е по-малко от 2 метра

това е грешка и трябва да води до наказване с техническо нарушение.

Всяко нарушаване на изискванията представени в чл. 17.3. се счита за грешка.

17.4. **Санкция**

Топката се връчва на противников състезател, за да я вкара в игра отвън, от същото място.

Чл. 18 ЕДНОМИНУТНО ПРЕКЪСВАНЕ

18.1. **Дефиниция**

18.1.1. Едноминутно прекъсване е спиране на играта по искане на треньора или помощник-треньора на отбора.

18.2. **Правило**

18.2.1. Всяко едноминутно прекъсване трябва да продължава 1 минута.

18.2.2. Едноминутно прекъсване се разрешава, когато е налице съответна възможност.

18.2.3. Възможност за едноминутно прекъсване започва, когато:

- **и за двата отбора** когато топката стане "мъртва", часовникът за игра е спрян и след като съдията е приключил сигнализацията и връзката си със секретарската маса;
- **и за двата отбора** когато топката стане "мъртва" след сполучлив последен или единствен наказателен удар;
- е отбелязан кош от игра, но тази възможност е валидна **само за отбора, срещу когото е отбелязан коша**.

18.2.4. Възможността за получаване на едноминутно прекъсване завършва, когато топката е на разположение на състезателя, който ще я вкара в игра отвън или който ще изпълни първия или единствен наказателен удар.

18.2.5. На всеки отбор се разрешава да ползва:

- 2 едноминутни прекъсвания през първото полувреме;
- 3 едноминутни прекъсвания през второто полувреме, като максимум две от тях когато часовникът за игра показва 2 минути или по-малко на последната четвърт;
- 1 едноминутно прекъсване за всяко продължение.

18.2.6. Неизползвани едноминутни прекъсвания не могат да бъдат прехвърляни за следващото полувреме или продължение.

18.2.7. Едноминутно прекъсване се записва на отбора, чийто треньор пръв го е поискал, освен ако то се разреши след отбелязан кош от противник и без да е отсъдено нарушение.

18.2.8. Не се разрешава едноминутно прекъсване на отбора, отбелязал кош когато часовникът за игра показва 2.00 минути или по-малко на четвъртата четвърт или на всяко продължение въпреки, че часовникът за игра се спира, освен ако съдията не е спрял играта.

18.3. **Процедура**

18.3.1. Само треньорът или първият помощник-треньор имат право да поискат едноминутно прекъсване. За тази цел той трябва да установи визуален контакт със

секретаря или да отиде до секретарската маса и да поиска ясно едноминутно прекъсване, извършвайки общоприетата конвенционална сигнализация с ръцете си.

18.3.2. Искането за едноминутно прекъсване може да бъде оттеглено само преди секретарят да е обявил чрез сигнала си, че е било направено искане за едноминутно прекъсване.

18.3.3. Едноминутното прекъсване:

- започва, когато съдията даде сигнал със свирката си и извърши жестикулацията за едноминутно прекъсване;
- приключва, когато съдията даде сигнал със свирката си и прикани с жест отборите да се завърнат на игралното поле.

18.3.4. Веднага щом е налице възможност за едноминутно прекъсване, времеизмервачът чрез сигнала си информира съдиите, че отбор е поискал едноминутно прекъсване.

Ако срещу отбора, поискал едноминутно прекъсване е отбелязан кош, времеизмервачът незабавно спира часовника за игра и задейства сигнала си.

18.3.5. По време на едноминутното прекъсване и по време на интервалите на играта преди втората, четвъртата четвърт и преди всяко продължение, се разрешава на състезателите да напускат игралното поле и да сядат на отборната скамейка и на всеки на когото е разрешено да бъде на отборната скамейка се разрешава да влиза в игралното поле, но всички членове на отбора трябва да са в непосредствена близост до зоната на отборната скамейка на собствения отбор.

18.3.6. Ако искането за едноминутно прекъсване е направено от кой да е отбор след като топката е била вручена на изпълнителя на наказателни удари, за първия или единствен наказателен удар, то едноминутно прекъсване се разрешава, ако:

- последният наказателен удар е сполучлив;
- последният наказателен удар не е сполучлив и е последван от вкарване на топката в игра отвън;
- е отсъдено нарушение между изпълнението на наказателните удари. При този случай последният или единствен наказателен удар е сполучлив трябва да се довърши изпълнението на наказателния/наказателните удар(и) и едноминутното прекъсване трябва да се ползва преди изпълнението на санкцията за новото нарушение, освен ако нещо друго не е казано в този правилник;
- е отсъдено нарушение преди топката да стане “жива” след последен наказатален удар. В този случай едноминутното прекъсване трябва да се ползва преди изпълнението на санкцията за новото нарушение;
- е отсъдена грешка преди топката да стане “жива” след изпълнението на последен наказателен удар. В този случай едноминутното прекъсване трябва да се ползва преди вкарването на топката в игра отвън.

В случай на последователни серии от наказателни удари и/или притежание на топката, като резултат на повече от една санкция за извършени нарушения, всяка серия се разглежда независимо относно възможностите за получаване на едноминутно прекъсване.

Чл. 19 СМЯНА

19.1. **Дефиниция**

19.1.1. Смяна е прекъсване на играта, поискано от заместник, за да стане същият състезател.

19.2. **Правило**

19.2.1. Отбор може да смени състезател(и), когато е налице възможност за смяна.

19.2.2. Възможността за смяна започва когато:

- топката стане “мъртва” и времето за игра е спряно и след като съдията е приключил сигнализацията и връзката си със секретарската маса.

Тази възможност е валидна и за двата отбора;

- топката стане “мъртва” след сполучлив последен наказателен удар.

Тази възможност е валидна и за двата отбора;

- е отбелязан кош от игра, когато часовникът за игра показва 2.00 минути или по-малко на четвъртата четвърт или на всяко продължение. Тази възможност е валидна само за отбора, на когото е отбелязан кош от игра.

19.2.3. Възможността за смяна завършва, когато топката е на разположение на състезателя, който ще я вкара в игра отвън или ще изпълни първи наказателен удар.

19.2.4. Състезател, който е бил сменен и заместник, който е станал състезател, не може да влезе отново в игралното поле, съответно да го напусне, преди топката да е станала “мъртва” отново след период от игрално време, в който часовникът за игра да е бил пуснат, освен ако:

- отборът има налице по-малко от 5 състезатели на игралното поле;

- състезателят, определен да изпълни наказателни удари в резултат на коригирането на “поправима грешка” се намира на отборната скамейка, след като е бил легално сменен.

19.2.5. Не се разрешава смяна на отбора, отбелязал кош когато часовникът за игра показва 2.00 минути или по-малко на последната четвърт или на всяко продължение, освен ако съдията по някаква причина не е прекъснал играта.

19.2.6. Ако състезател получи някаква помощ или лечение, той трябва да бъде заменен, освен, ако отбора не остава с по-малко от 5 състезателя на терена.

19.3. **Процедура**

19.3.1. Единствено заместникът има право да поиска смяна. Лично той (не треньорът или помощник-треньорът) трябва да се представи на секретарската маса и ясно да поиска смяна или да седне на предвидените за заместници места. Той трябва да има готовност за незабавно влизане в игра.

19.3.2. Искането за смяна може да бъде оттеглено, но само преди прозвучаване на сигнала на времеизмервача, известяващ на съдиите, че е поискана смяна.

19.3.3. Веднага щом е налице възможност за смяна, времеизмервача информира съдиите чрез сигнала си, че е направено искане за смяна.

19.3.4. Заместникът трябва да остане извън страничната линия, докато съдията даде сигнал със свирката си, направи официалната жестикулация за смяна и покани заместника да влезе в игралното поле.

19.3.5. На състезател, който е сменен, е разрешено да се упъти директно към отборната си скамейка, без да е задължен да се представи нито на времеизмервача, нито на някой от съдиите.

19.3.6. Смените трябва да се извършват, колкото е възможно по-бързо. Състезател, който е извършил пето лично нарушение или е дисквалифициран, трябва да бъде сменен незабавно (за не повече от 30 секунди). Ако по преценка на съдиите е направено немотивирано забавяне, то се зачита едноминутно прекъсване за провинилия се отбор. Ако отборът вече няма право на едноминутно прекъсване, може да бъде отсъдено техническо нарушение "B" срещу треньора на отбора.

19.3.7. Ако е поискана смяна по време на едноминутно прекъсване или по време на интервал от играта, заместникът трябва да се представи на времеизмервача преди да влезе в игра.

19.3.8. Състезател, изпълняващ наказателен удар(и), трябва да бъде сменен при положение, че:

- е наранен или;
- е извършил пето лично нарушение или;
- е дисквалифициран.

В този случай наказателният удар(и) се изпълнява от неговия заместник, който не може да бъде сменен отново преди да е взел участие в период от играта, когато часовникът за игра е бил пуснат.

19.3.9. Ако искането за смяна е направено от един от двата отбора след като топката е връчена на изпълнителя на първия наказателен удар, смяната се разрешава ако:

- последният наказателен удар е сполучлив;
- последният наказателен удар е несполучлив и е последван от вкарване на топката в игра отвън;
- е отсъдено нарушение между изпълнението на наказателните удари. При този случай трябва да се довършва изпълнението на наказателния удар(и) и смяната трябва да се разреши преди изпълнението на санкцията за новоизвършеното нарушение, освен ако нещо друго не е определено от правилника;
- е отсъдено нарушение преди топката да стане "жива" след изпълнението на последния наказателен удар. В този случай смяната трябва да се разреши преди администрирането на санкцията за новоизвършеното нарушение;
- е отсъдена грешка преди топката да е станала "жива" след изпълнението на последния наказателен удар. В този случай смяната трябва да се разреши преди вкарването на топката в игра отвън.

В случай на последователни серии от наказателни удари и/или притежание на топката, като резултат на повече от една санкция за извършени нарушения, всяка серия се разглежда независимо относно възможностите за искане на смяна.

Чл. 20 СЛУЖЕБНА ЗАГУБА НА СРЕЩАТА

20.1. **Правило**

Един отбор губи срещата служебно ако:

- 15 минути след обявеното за започване време, отборът не е налице или не е в състояние да представи на терена 5 състезатели, готови за игра;
- със своите действия възпрепятства срещата да се играе;
- отказва да играе след като му е било наредено от старши съдията да стори това.

20.2. **Санкция**

20.2.1. Срещата се присъжда в полза на противниковия отбор при резултат двадесет на нула (20:0). Освен това, загубилият служебно отбор получава 0 точки за класирането.

20.2.2. При серия от 2 срещи (домакинство и гостуване) с общо точкуване и при плейофи (две от три), отборът, загубил служебно първата, втората или третата среща, се счита за загубил служебно цялата серия. Това не се отнася за плейофи (три от пет или четири от седем).

20.2.3. При турнирни състезания, ако отбор претърпи 2 служебни загуби, той се дисквалифицира от състезанието и резултатите от всички играни от него срещи се анулират.

Чл. 21 ЗАГУБА НА СРЕЩА ПОРАДИ НЕДОСТИГ НА СЪСТЕЗАТЕЛИ

21.1. **Правило**

21.1.1. Отбор губи срещата поради недостиг на състезатели, ако по време на срещата остане на терена с по-малко от 2 състезатели, готови за игра.

21.2. **Санкция**

21.2.1. Ако отборът, който печели срещата води в резултата в момента на прекратяването й, този резултат се приема за краен. Ако отборът, който печели срещата е по-назад в точките, отбелязва се резултат две на нула (2:0) в негова полза. Загубилият поради недостиг на състезатели отбор получава 1 точка за класирането.

21.2.2. При серия от две срещи (домакинство и гостуване) с общо точкуване отборът, загубил поради недостиг на състезатели в първата или втората среща, се счита за загубил цялата серия поради недостиг на състезатели.

ПРАВИЛО ПЕТ – ГРЕШКИ

Чл. 22 ГРЕШКИ

22.1. **Дефиниция**

Грешка е всяко нарушаване на правилата.

22.2. **Санкция**

Топката се дава на противниковия отбор, за да я вкара в игра отвън, от място най-близко до мястото на извършване на грешката, с изключение директно зад таблото, освен ако не е казано друго в тези правила.

Чл.23 СЪСТЕЗАТЕЛ И ТОПКА ИЗВЪН ИГРАЛНОТО ПОЛЕ

23.1. **Дефиниция**

23.1.1. **Състезател** се счита, че е извън игралното поле, когато с част от тялото си докосне пода или какъвто и да е друг предмет, различен от състезател върху, над и извън граничните линии.

23.1.2. **Топката** се счита, че е извън игралното поле, когато се докосне до:

- състезател или кое да е друго лице извън игралното поле;
- пода или какъвто и да е друг предмет върху, над или извън граничните линии;
- подпорите на таблата, задната част на таблото или всеки друг предмет над игралното поле.

23.2. **Правило**

23.2.1. Причинител за излизането на топката извън игралното поле се счита последният състезател, който я е докоснал или когото тя е докоснала преди тя да излезе извън игралното поле, дори и когато топката излезе извън игралното поле поради допир с нещо друго, а не със състезател.

23.2.2. Ако топката излезе извън игралното поле поради това, че докосне или е докосната от състезател, който се намира на или извън граничната линия, то същият състезател се счита за отговорен за излизането на топката извън игралното поле.

23.2.3. Ако състезател(и) се придвижи (ат) извън игралното поле или в задното си поле **по време на** “задържана топка”, то това е положение на “спорна топка”.

Чл. 24 ДРИБЛИРАНЕ

24.1. **Дефиниция**

24.1.1. **Дриблирането** е движението на “жива топка”, предизвикано от състезател, придобил владението й, който я хвърля, тупка, отплесва или търкаля по пода.

24.1.2. **Дрибълът започва**, когато състезател, придобил владение на “жива” топка я тупка, отплесва, търкаля по пода и отново я докосва преди тя да е докоснала друг състезател.

Дрибълът завършва в момента, когато състезателят докосне топката едновременно с двете си ръце или ако допусне топката да се задържи в едната или двете му ръце.

По време на дриблиране, тя може да бъде хвърляна във въздуха, при условие, че докосне пода или друг състезател преди състезателят, който я е хвърлил да я докосне отново с ръката си.

Няма ограничение на броя на крачките, които състезателят може да извърши, когато топката не е в допир с ръката му.

24.1.3. Налице е положение на неовладяна топка (изпусната), когато състезател неволно загуби и след това възстанови контрола си на “жива” топка в игралното поле.

24.1.4. Следните действия не се считат за дрибъл:

- последователни опити (стрелба) за вкарване на кош от игра;
- неовладяна топка в началото или в края на дрибъла;
- опити за овладяване на топката чрез отплесването ѝ от други състезатели, намиращи се близо до нея;
- отплесване (избиване) на топката от владението на друг състезател;
- отклоняване посоката (пресичане) на подаване и след това овладяване на топката;
- подхвърляне на топката от ръка на ръка и задържането ѝ преди да докосне пода, но при положение, че състезателят не се придвижва по терена, извършвайки грешката крачки.
- хвърлянето на топката срещу таблото и овладяването и отново.

24.2. **Правило**

След като завърши дрибъла си, състезателят няма право да дриблира повторно, освен ако това стане след като вече е загубил владение на топката вследствие на:

- стрелба в коша от игра;
- докосване на топката от противник;
- подаване или положение на неовладяна топка, при което топката е докоснала или е била докосната от друг състезател.

Чл. 25 КРАЧКИ

25.1. **Дефиниция**

25.1.1. Грешката „крачки“ е неразрешеното движение на единия или двата крака на състезател в някоя посока, докато същият държи “жива” топка на игралното поле, неспазвайки указанията, изложени в настоящият член, се счита за **неправилно придвижване или крачки**.

25.1.2. **Обръщане с топката или пивотиране** е разрешеното движение, когато състезател, държащ “жива” топка в игралното поле пристъпва един или повече пъти с един и същи крак в произволна посока, като същевременно държи другия си крак, наречен пивотиращ, опрян до пода, без да го отделя от допирната му точка.

25.2. **Правило**

25.2.1. **Определяне на пивотиращия крак на състезател, който овладява “жива” топка в игралното поле:**

- Когато състезател получава топката стъпил с двата си крака върху пода:
  - в момента, когато единият крак се вдигне, другият крак става пивотиращ;
  - за да започне дрибъл, пивотиращият крак не трябва да се повдига преди топката да е напуснала ръката (ръцете) му;

– за да подаде или стреля за постигане на кош, състезателят може да отскочи от пивотиращият си крак, но нито един крак не може да се върне на пода отново преди топката да е напуснала ръката (ръцете) му.

- Състезател, който хваща топката когато е в движение или при завършване на дрибъла, може да направи две крачки преди да спре, подаде пас, или изстреля топката:

- ако след като получи топката, състезателят трябва да се освободи от топката за да започне дрибъл преди да направи втората крачка;
- първата крачка започва когато единият крак или двата крака докоснат пода след като е установил контрол на топката;
- втората крачка започва след първата крачка, когато другият крак докосне пода или двата крака докоснат едновременно докоснат пода;
- ако състезател спира на първата си крачка след като двата му крака са били на пода или и двата му крака докоснат пода едновременно, той може да използва който и да е крак за пивотиращ. Ако след това той отскочи от двата си крака нито един крак не трябва да докосва пода преди топката да е напуснала ръката (ръцете) му.
- ако играч се приземи или докосне пода с един крак, то само този крак може да бъде използван за пивотиращ
- ако играч отскочи от един крак при първа крачка, то той може да се приземи с двата си крака едновременно при втора крачка. При тази ситуация, състезателят не може да използва нито един от двата си крака за пивотиращ. Ако един или и двата крака се отделят от пода, то нито един от тях не може да докосне пода преди топката да е напуснала ръката/ръцете му.
- ако и двата крака са във въздуха и състезателят се приземи на двата си крака едновременно, то момента в който единия крак се вдигне, то другият крак се счита за пивотиращ.
- състезател не може да докосва пода последователно с един и същи крак или с двата крака, след приключване на дрибъл или установяване на контрол върху топката

25.2.2. **Състезател паднал, лежащ или седящ на пода:**

- **Не се счита за грешка**, когато състезател с топка в ръце падне и се плъзне по пода или докато лежи или седи на пода овладява топката.

- **Счита се за грешка**, когато след това състезателят се търкаля или се опитва да стане с топката в ръце.

Чл. 26 ТРИ СЕКУНДИ

26.1. **Правило**

26.1.1. Състезател **не трябва** да остава повече от 3 последователни секунди в противниковото ограничително поле, докато неговият отбор е във владение на “жива” топка в предното си поле и часовникът за игра е пуснат.

26.1.2. Съдията трябва да се въздържа от отсъждането на грешката “три секунди” на състезател, който:

- прави опит да напусне ограничителното поле;

- се намира в ограничителното поле, когато той или негов съотборник се намира в положение на стрелба в коша и топката точно напуска или вече е напуснала ръката или ръцете му;

- е стоял в ограничителното поле по-малко от три 3 последователни секунди, когато се отправя с дрибъл към коша, за да стреля в него.

26.1.3. За да се счита, че един състезател е вън от ограничителното поле, то трябва и двата му крака да са стъпили извън ограничителното поле.

Чл. 27 ОТБЛИЗО ПАЗЕН СЪСТЕЗАТЕЛ

27.1. **Дефиниция**

27.1.1. Състезател, който владее “жива” топка на игралното поле се счита за пазен отблизо, когато противников състезател се намира в активна защитна позиция на разстояние не повече от 1 метър от него.

27.2. **Правило**

Отблизо пазен състезател трябва да подаде, да стреля в коша или да започне дрибъл с топката в рамките на 5 секунди.

Чл. 28 ОСЕМ СЕКУНДИ

28.1. **Правило**

28.1.1. Винаги когато:

- състезател овладее “жива” топка в задното си поле или;
- при вкарване на топката в игра отвън, топката докосне или е легално докосната от кой да е състезател в задното поле и след това отборът на състезателя, който вкарва топката в игра отвън остане във владение на топката в задното си поле,

то същият отбор трябва да изнесе топката в предното си поле в рамките на 8 секунди.

28.1.2. Топката **се счита** за изнесена в **предното поле** на отбора, когато:

- топката докосне пода на предното поле без да е в притежание на някой състезател;
- топката докосне или е легално докосната от нападател, който е с двата си крака в контакт с предното си поле;
- топката докосне или е легално докосната от защитник, който с част от тялото си е в контакт със задното си поле;
- топката докосне съдия, който с част от тялото си е в контакт с предното поле на отбора във владение на топката;
- при изнасяне на топката с дрибъл от задно в предно поле, двата крака на дриблиращия състезател и топката са в контакт с предното поле.

28.1.3. Периодът от 8 секунди трябва да продължи от секундата, в която е бил прекъснат, когато отборът, който е бил във владение на топката, получава притежанието й, за да я вкара в игра отвън в задното си поле, като следствие на:

- топка излязла извън игралното поле;
- състезател от същият отбор е бил наранен;
- техническо нарушение;
- положение на спорна топка;
- двойно нарушение;
- взаимно унищожаване на равностойни санкции, отсъдени за нарушения срещу двата отбора.

Чл. 29 ДВАДЕСЕТ И ЧЕТИРИ СЕКУНДИ

29.1. **Правило**

29.1.1. Винаги когато:

- състезател овладее **“жива”** топка на **игралното поле**;
- при вкарване на топката в игра отвън топката докосне или е легално докосната от кой да е състезател на игралното поле и след това отборът на състезателят, вкарващ топката в игра отвън остане във владение на топката,

същият отбор трябва да осъществи стрелба в коша от игра за не повече от 24 секунди.

За да се счита, че е налице стрелба в коша в рамките на 24 секунди, трябва да са изпълнени следните условия:

- топката трябва да е напуснала ръката или ръцете на стрелящия състезател преди да прозвучи сигналът за двадесет и четири секунди и
- след като топката е напуснала ръката или ръцете на стрелящия в коша състезател, тя трябва да докосне обръча или да влезе в коша.

29.1.2. Когато има **стрелба в коша към края на 24 секундния период** и сигналът прозвучи докато топката е във въздуха:

- ако топката влезе в коша – няма грешка, сигналът се пренебрегва и кошът се зачита;
- ако топката докосне обръча, но не влезе в коша – няма грешка, сигналът се пренебрегва и играта продължава;
- ако топката не докосне обръча налице е грешка. Все пак, ако противниковия отбор установи незабавно и ясно владение на топката сигналът се пренебрегва и играта продължава.

Когато таблото е оборудвано с жълто осветяване около периметъра на горната част, осветяването е с предимство пред звуковия сигнал.

Всички изисквания, свързани с правилото за препречване пътя на топката към коша и непозволена интервенция, **остават в сила**.

29.2. **Процедура**

29.2.1. Часовникът за 24 секунди трябва да се рестартира, ако играта е **спряна** от съдията поради:

- нарушение или грешка (но не излизане на топката извън граничните линии) извършени от отбора, който не е във владение на топката;
- каквато и да е причина, свързана с отбора, който не е във владение на топката;
- каквато и да е причина, която не е несвързана с двата отбора,

При тези ситуации, топката се дава на същия отбор, който преди това е бил във владение на топката, след което, ако вкарването на топката в игра отвън се изпълнява за отбора в тяхното:

- задно поле, часовникът за 24 секунди се пуска с нов период от 24 секунди.
- предно поле, часовникът за 24 секунди се пуска както следва:

- ако часовникът за 24 секунди показва 14 или повече секунди в момента на спирането на играта, то показанието му се спира, но не се връща на 24 секунди, а трябва да продължи от времето, в което е бил спрян;

- ако часовникът за 24 секунди показва 13 или по-малко секунди в момента на спирането на играта, той трябва да се върне на 14 секунди.

Въпреки това, ако играта е била спряна от съдия поради основателна причина, която не е свързана с никой отбор и по преценка на съдията рестартирането на часовника за 24 секунди ще ощети противниците, то часовникът за 24 секунди трябва да продължи от времето, когато е бил спрян.

29.2.2. Часовникът за 24 секунди, трябва да се рестартира на 24 секунди, когато топката се даде на разположение на противниковия отбор, след като играта е спряна от съдиите за отсъдено нарушение или грешка (включително за топка извън игралното поле) срещу отбора притежаващ топката.

Часовникът за 24 секунди трябва също да бъде рестартиран, ако на новия атакуващ отбор е дадено притежание на топка спрямо процедурата за алтернативно притежание на топката.

Ако вкарването в игра трябва да се администрира в:

- задното поле на отбора, часовникът за 24 секунди се рестартира на 24 секунди;

- предното поле на отбора, часовникът за 24 секунди се рестартира на 14 секунди.

29.2.3 Когато часовникът за игра показва 2:00 минути или по-малко в последната четвърт или всяко продължение и е поискано едноминутно прекъсване от отбора, който ще вкарва топката за игра от задното си поле, треньора на отбора има правото да реши играта да бъде възобновена с вкарване на топката от мястото за вкарване в предно поле срещу секретарската маса или от мястото на прекъсване на играта в задно поле от най-близкото място, където се е намирала топката, където играта е била спряна.

Ако играта трябва да продължи от предно поле, часовникът за 24 секунди трябва да се рестартира както следва:

- ако остават 14 секунди или повече на часовника за 24 секунди, когато играта е била спряна, то оставащото време трябва да се рестартира на 14 секунди;

- ако остават 13 секунди или по-малко на часовника за 24 секунди, когато играта е била спряна, то оставащото време не се рестартира и играта продължава от времето в което е спряна играта.

Ако вкарването на топката в игра трябва да бъде администрирано в задното поле на отбора, то часовникът за 24 секунди трябва да се рестартира както следва:

- на 24 секунди, ако отборът има ново притежание на топката или нарушение или грешка е била отсъдена на противниковия отбор;

- продължава от времето на което е било спряно, ако отборът е притежавал топката когато играта е била спряна.

29.2.4. Когато на отбор е дадено да изкара топката от предно поле от линията за изкарване на топката срещу секретарската маса в резултат на отсъдено неспортсменско или дисквалифициращо нарушение, часовникът за 24 секунди трябва да се рестартира на 14 секунди

29.2.5. След като топката докосне ринга на противниковия кош, часовникът за 24 секунди трява да се рестартира:

- на 24 секунди, ако противниковия отбор овладее топката;
- на 14 секунди, ако отборът, който овладее отново контрола върху топката е същият отбор, който е притежавал топката преди да е ударила ринга.

29.2.6. Ако сигналът на часовника за 24 секунди **прозвучи по погрешка**, когато един отбор е във владение на топката или когато никой отбор не е във владение на топката, сигналът се пренебрегва и играта продължава.

Ако обаче, по преценка на съдиите, с това е отнето предимство на отбора, който е бил във владение на топката, играта трябва да се спре, показанията на часовника за 24 секунди да се коригират и топката да се върчи на същия отбор.

Чл. 30 ТОПКА, ВЪРНАТА В ЗАДНО ПОЛЕ

30.1. **Дефиниция**

30.1.1. Отбор контролира „жива“ топка в неговото предно поле, когато:

- състезател от този отбор докосва неговото предно поле с двата си крака, докато държи, хваща или дриблира топката в неговото предно поле, или;
- топката се подава между състезатели от този отбор в неговото предно поле.

30.1.2. Счита се, че топката е неправилно върната в задно поле, когато състезател от отбора във владение на “жива” топка е последният, който е докоснал топката в предното си поле, след което същият състезател или негов съиграч е първият, който докосва топката в задното си поле:

- на когото част от неговото тяло е в контакт със задното му поле или;
- след като топката докосне задното поле на неговия отбор.

Това ограничение се отнася за **всички** положения, свързани с предното поле на отбора, включително и вкарването на топката в игра отвън.

То не е валидно обаче за състезател, който отскача от предното си поле, установява ново владение на топката докато е във въздуха и след това се приземява в задното си поле.

30.2. **Правило**

Отбор, който е във владение на “жива” топка в неговото предно поле, няма право да причини неправилно връщане на топката в задното си поле.

30.3. **Санкция**

30.3.1. Топката се предава на противниковия отбор, за да я вкара в игра отвън в предното си поле от точка най-близо до мястото, където е извършена грешката, с изключение на мястото непосредствено зад таблото.

Чл. 31 ПРЕПРЕЧВАНЕ ПЪТЯ НА ТОПКАТА КЪМ КОША И НЕПОЗВОЛЕНА ИНТЕРВЕНЦИЯ

31.1. **Дефиниция**

31.1.1. **Стрелба в коша от игра или при изпълнение на наказателен удар:**

- **започва**, когато топката напусне ръката или ръцете на стрелящия състезател;
- **завършва**, когато топката:
  - влезе направо в коша отгоре и след това се задържи в коша или премине през коша;
  - няма повече възможност да влезе в коша;
  - докосне обръча;
  - докосне пода;
  - стане “мъртва”.

31.2. **Правило**

31.2.1. **Препречване пътя на топката към коша** след **стрелба в коша от игра** има, когато състезател докосне топката, намираща се изцяло над нивото на обръча и:

- тя е започнала полета си надолу към коша, или
- след като тя е докоснала таблото.

31.2.2. **Препречване пътя на топката при стрелба в коша при изпълнение на наказателен удар** е налице, когато състезател докосне топката в полета и към коша, но преди тя да докосне обръча.

31.2.3. Ограниченията за препречване пътя на топката към коша са в сила докато:

- топката няма повече възможност да влезе в коша след стрелбата;
- топката е докоснала ринга.

31.2.4. Налице е **непозволена интервенция** когато:

- след стрелба в коша от игра или при изпълнение на последен наказателен удар, състезател докосва коша или таблото, когато топката е в допир с обръча;
- след стрелба в коша при изпълнение на наказателен удар, последван от допълнителен наказателен удар(и), когато състезател докосне топката, коша или таблото докато топката все още има възможност да влезе в коша;
- състезател прокарва ръката си през обръча отдолу нагоре и докосва топката;
- защитник докосва топката или коша, докато топката е в коша, като с това й попречва да премине през коша;
- състезател предизвиква вибрации на коша или сграбчва коша по такъв начин, че по преценка на съдията това е попречило на топката да влезе в коша или че е помогнало на топката да влезе в коша;
- състезател сграбчва коша и играе с топката.

31.2.5. Когато:

- съдия е подал сигнал със свирката си докато:

- топката е била в ръцете на състезател, стрелящ в коша или

- когато топката е във въздуха след стрелба в коша от игра за последен наказателен удар,

• е прозвучал сигнал на часовника за игра за край на четвърт или продължение,

никой състезател не може да докосва топката, след като тя е докоснала ринга, докато тя все още има възможност да влезе в коша.

В**сички изисквания** за препречване пътя на топката към коша и непозволена интервенция трябва да се прилагат.

31.3. **Санкция**

31.3.1. Ако грешката е извършена от **нападател** и е отбелязан кош, той не се зачита. Топката се връчва на противниковия отбор, за да я вкара в игра отвън, от продължението на линията за наказателни удари, освен ако не е написано нещо друго в този правилник.

31.3.2. Ако грешката е извършена от **защитник**, то за противниковия отбор се зачитат:

- 1 точка при стрелба на топката от наказателен удар;
- 2 точки, ако топката е била изстреляна към коша от зоната на двете точки;
- 3 точки, ако топката е била изстреляна към коша от зоната на трите точки.

Зачитането на точките и последващата процедура са същите, както ако отбелязаните точки са резултат от влизането на топката в коша.

31.3.3. Ако е налице препречване пътя на топката от **защитник** по време на изпълнението на последен наказателен удар, 1 точка се зачита в полза на противниковия отбор, последвана от техническо нарушение със съответната санкция, отсъдено срещу провинилия се защитник.

ПРАВИЛО ШЕСТ – НАРУШЕНИЯ

Чл. 32 НАРУШЕНИЯ

32.1. **Дефиниция**

32.1.1. Нарушението е неспазване на правилата, включващо неправилно лично съприкосновение с противник и/или неспортсменско поведение.

32.1.2. Неограничен брой нарушения могат да бъдат отсъдени срещу един отбор.

Независимо от наказанието, всяко нарушение се вписва в протокола на срещата на името на провинилия се и се санкционира по процедурите описани в този правилник.

Чл. 33 СЪПРИКОСНОВЕНИЕ: ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

33.1. **Принцип на цилиндъра**

33.1.1. Принципът на цилиндъра се дефинира като пространството във вътрешността на един мислен цилиндър, което един състезател заема на пода. Неговите размери и разстояние между краката, могат да варират в зависимост от височината и размера на състезателя. Той включва пространството над състезателя и се ограничава в границите на цилиндъра на защитника или на нападателя без топка както следва:

- **отпред** от дланите на ръцете;
- **отзад** от бутовете;
- **отстрани** от външната част на ръцете и краката.

Дланите и ръцете могат да бъдат протегнати напред пред гръдния кош (торса), но не по-напред от позицията на краката и колената. Ръцете са свити в лактите така, че ръцете и дланите са вдигнати нагоре в правилна защитна позиция.

Защитникът не може да навлиза в цилиндъра на нападателя с топка и да предизвиква непозволен контакт, когато нападателя се опитва да играе нормално в неговият цилиндър. Границите на цилиндъра на състезателят с топка са:

- **Предната част** от краката, свити колене и ръце, държейки топката над бедрата;
- **отзад** от бутовете и;
- **отстрани** от външната част на ръцете и краката.

На нападателят с топка трябва да му се оставя достатъчно пространство за да може да играе нормално в неговият цилиндър. Нормалната баскетболна игра включва започване на дрибъл, пивотиране, стрелба и подаване на пас.

Нападателят не може да разпери краката или ръцете си извън цилиндъра и да причини непозволен контакт със защитника, за да получи допълнително пространство.

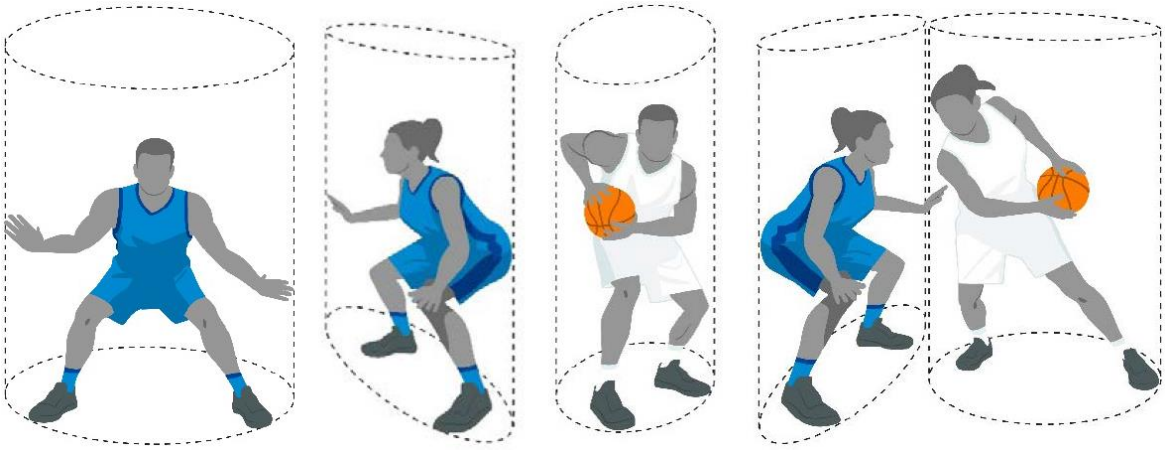

Фигура 5 Принцип на цилиндъра

33.2. Принцип на вертикалността

По време на играта, всеки състезател има право да заема всяка позиция (цилиндър), която вече не е заета от противников състезател.

Този принцип защитава пространството, което даден състезател заема на пода, както и пространството над него, когато той отскочи вертикално нагоре в рамките на цилиндъра си.

Ако един състезател напусне вертикалното си положение (цилиндъра си) и се получи лично съприкосновение с противник, който вече е установил своето вертикално положение (цилиндъра си), то състезателят, който напуска вертикалното си положение (цилиндъра си), се счита отговорен за съприкосновението.

Защитникът не трябва да бъде санкциониран, ако отскочи от пода вертикално нагоре (вътре в своя цилиндър) или вдигне нагоре дланите и ръцете си (вътре в своя цилиндър).

Нападателят, когато се намира било на пода, било във въздуха, не трябва да влиза в съприкосновение със защитник, заел правилна защитна позиция, чрез:

- използване на ръцете си, за да си създаде допълнително пространство около себе си (изтласкване);
- протягане на ръцете или краката си, за да осъществи съприкосновение по време на стрелба в коша или веднага след нея.

33.3. Правилна защитна позиция

Защитник е заел правилна защитна позиция когато:

- той се намира с лице към противника;
- двата му крака са на пода.

Правилната защитна позиция продължава вертикално над него (в цилиндъра му), от пода до тавана. Той може да вдигне ръцете и дланите нагоре над главата си или да отскочи вертикално, но трябва да ги държи във вертикално положение, вътре във въображаемия си цилиндър.

33.4. Пазене на състезател, който е във владение на топката.

Когато се пази състезател, който е във владение на топката (държи топката или дриблира с нея), **елементите за време и дистанция са неприложими**.

Състезателят с топката трябва да очаква да бъде пазен и затова трябва да е готов да спре или да промени посоката на движение веднага, щом противник заеме правилна защитна позиция пред него, даже и ако това стане за част от секундата.

Преди да заеме положение в игралното поле, защитникът трябва първоначално да установи правилна защитна позиция, без да предизвика съприкосновения.

След като вече е заел първоначална правилна защитна позиция, защитникът може да се придвижва, за да пази своя противник, но няма право да протяга ръце, рамене, бедра или крака, с което да причини съприкосновение, с цел да попречи на дриблиращия състезател да мине покрай него.

Когато трябва да се направи отсъждане по игровата ситуация блокиране или връхлитане, включваща състезателя с топката, съдията трябва да се ръководи от следните принципи:

- защитникът трябва да е установил първоначална правилна защитна позиция, като се намира с лице към състезателя с топката и двата му крака са на пода;
- защитникът може да стои неподвижно, да отскочи вертикално нагоре или да се придвижва странично или назад с цел да подържа първоначалната си защитна позиция;
- когато се придвижва с цел да поддържа първоначалната си правилна защитна позиция, защитникът има право да вдигне за кратко единия или двата крака от пода, доколкото придвижването му е встрани или назад, но **не и към** състезателя с топката;
- ако контакта се осъществи в гръдния кош (торса) на защитника, се счита, че той пръв е заел позиция на мястото на съприкосновението;
- след като е заел първоначално правилна защитна позиция, защитникът може да се обърне (извърти) **вътре** в собствения си цилиндър, за да поеме удара или да се предпази от нараняване.

Във всяка една от гореописаните ситуации, се счита, че съприкосновението е предизвикано от състезателя с топката.

33.5. **Пазене на състезател, който не е във владение на топката.**

Състезател, който не е във владение на топката, има право да се придвижва свободно в игралното поле и да заема всяка позиция, която вече не е заета от друг състезател.

При пазенето на състезател, който не е във владение на топката **са в сила елементите и време и дистанция**. Това означава, че защитник не може да заеме толкова бързо и/или толкова близо позиция на пътя на движещ се противник, че същият да няма достатъчно време или разстояние, за да спре или да промени посоката.

Това разстояние е право пропорционално на скоростта на движение на противника но никога по-малко от 1 нормална крачка.

Ако защитник, заемайки първоначална правилна защитна позиция, не спази изискванията за елементите време и дистанция и се получи лично съприкосновение с противник, то защитникът се счита отговорен за него.

След като защитникът вече е заел своята първоначална правилна защитна позиция, той може да се придвижва, за да пази противника си. Той няма право да възпрепятства същия да го преодолее, чрез протягане на ръцете, раменета, бедрата или краката на неговия път на движение. Той може да се обърне или да постави ръката или ръцете си пред или близо до тялото си, вътре в своя цилиндър, за да избегне нараняване.

33.6. **Състезател във въздуха.**

Състезател, който е отскочил във въздуха от дадено място на игралното поле, има право отново да се приземи на същото място.

Той има право да се приземи и на друго място на игралното поле, при положение, че мястото на приземяването и правата линия между мястото на отскачането и мястото на приземяването не са вече заети от противников състезател(и) по време на отскачането.

Ако състезател отскочи и се приземи, но поради набраната инерция движението му причини съприкосновение с противник, който вече е заел правилна защитна позиция близо до мястото на приземяването, то отскочилият състезател се счита за отговорен за съприкосновението.

Състезател няма право да се придвижва на пътя на противник, след като същият вече е отскочил във въздуха.

Придвижването под състезател във въздуха, което причини съприкосновение, обикновено се счита за неспортсменско нарушение, а при определени случаи може да бъде и дисквалифициращо нарушение.

33.7. **Заслон: Правилен и неправилен**

Заслон има, когато състезател прави опит да задържи или забави движението на противник без топка, който се стреми да достигне до желана от него позиция на игралното поле.

Правилен заслон има, когато състезателят, който поставя заслон на противник:

- **е застанал статично** (вътре в своя цилиндър) в момента на съприкосновението;
- и двата му крака са на пода в момента на съприкосновението.

Неправилен заслон има, когато състезателят, който поставя заслон на противник:

- **се намира в движение** в момента на съприкосновението;
- в момента на съприкосновението не е оставил достатъчно разстояние на неподвижен противник, поставяйки заслона извън зрителното му поле;
- в момента на съприкосновението не е съобразил елементите време и дистанция, поставяйки заслон на **движещ се** противник.

Ако заслонът е поставен **в** зрителното поле на неподвижен противник (фронтално или странично) той може да застане толкова близо до него, колкото желае, но без да установява съприкосновение.

Ако заслонът е поставен **извън** зрителното поле на неподвижен противник, то поставящият заслона трябва да даде възможност на противника да направи 1 нормална крачка към заслона, без да причини съприкосновение.

Когато противникът е **в движение** се прилагат елементите време и дистанция. Поставящият заслона трябва да остави достатъчно разстояние на противника, на когото поставя заслона, така че същият да има възможност да избегне заслона като спре или смени посоката на движение.

Това разстояние е не по-малко от 1 и не повече от 2 нормални крачки.

Състезател, на когото правилно е поставен заслон, носи отговорност за всяко съприкосновение със състезателя, който е поставил заслона.

33.8. **Връхлитане.**

Връхлитането е неправилно лично съприкосновение, причинено от състезател с или без топка, който се сблъсква или връхлита върху гръдния кош (торса) на противников състезател.

33.9. **Блокиране.**

Блокирането е неправилно лично съприкосновение, което възпрепятства придвижването на противник с или без топка.

Състезател, който поставя заслон, извършва блокиране, ако се получи съприкосновение, когато той е в движение, а противникът му е неподвижен или отстъпва назад.

Ако един състезател, без да играе за топката, застане с лице към противника и променя позицията си така, както се мести противника му, тогава този състезател е предимно отговорен за последвало съприкосновение, освен ако не са налице други фактори.

Изразът “ако не са налице други фактори” при горния случай се отнася за умишлено блъскане, връхлитане или задържане от страна на състезателя, на когото е поставен заслона.

Позволено е на един състезател да изнесе ръката или ръцете или лакътя или лактите извън въздушния си цилиндър при заемане на позиция на терена, но той трябва да ги свие надолу вътре в цилиндъра си, когато противник се опита да мине край него. Ако ръката или ръцете или лакътя или лактите са извън неговия цилиндър и се получи съприкосновение, се счита, че е налице блокиране или задържане от страна на този състезател.

33.10. **Незащитени при връхлитане полукръгови зони.**

Незащитените при връхлитане полукръгови зони са очертани на игралното поле с цел да обозначат две специфични зони под кошовете, в които отсъжданията свързани с блокиране или връхлитане под кошовете се тълкуват по различен начин.

При всяка игрова ситуация, в която имаме пробив в полукръговата зона, всяко съприкосновение със защитник, причинено от нападател, вътре в полукръговата зона, не се отсъжда като нарушение в нападение (връхлитане), освен, ако нападателят използва неправилно своите длани, ръце, крака или тяло. Това правило се прилага когато:

- нападателят е във владение на топката докато е във въздуха, и
- той стреля в коша или подава топката и
- защитникът е с **единия или двата си крака** в контакт с полукръговата зона,

33.11. **Контакт на противник с длан(и) и/или ръка или ръце.**

Докосването на противников състезател с ръка или ръце само по себе си не е задължително нарушение.

Съдиите трябва да преценят дали състезателят, който е причинил контакта, е спечелил някакво нечестно предимство. Ако обаче съприкосновението, причинено от състезателя, възпрепятства по какъвто и да е начин свободата на движение на противника, то това съприкосновение се счита за нарушение.

Неправилна употреба на длан(и) или протегнати ръка или ръце е налице, когато защитникът е заел защитна позиция и неговите длан(и) или протегнати ръка или ръце

са поставени и се задържат върху противник **с или без топка**, с цел да възпрепятстват придвижването му.

Повтарящо се допиране или "ръчкане" на противников състезател с или без топка се счита за нарушение, тъй като то може да доведе до груба игра.

Счита се за нарушение на **нападателя с топка**, ако той:

- обгръща или се вкопчва с ръка или лакът около защитник, с цел да получи нечестно предимство;
- избутва встрани защитника, с цел да му попречи да играе или да се опита да играе за топката, или за да създаде повече свободно пространство между себе си и защитника;
- докато дриблира използва протегната длан или ръка, за да попречи на противника да овладее топката.

Счита се за нарушение на **нападателя без топка**, ако избута встрани противник, за да:

- остане свободен, за да получи топката;
- попречи на защитник да играе или да се опита да играе за топката;
- създаде по-голямо пространство за себе си.

33.12. **Игра на централния нападател.**

Принципът на вертикалността (принцип на цилиндъра) се прилага и при играта на централния нападател. Както централният нападател, играещ в подкошието, така и противникът, който го пази, трябва взаимно да спазват своите права във вертикална посока (цилиндъра).

Счита се за нарушение на защитника или на нападателя в подкошието да изтласкват от позицията му противника с бедрото или рамото (загърбване) или да нарушава свободата на движенията му чрез употреба на протегнати лакти, ръце, колена или други части на тялото.

33.13. **Неправилно пазене отзад.**

Неправилното пазене отзад се изразява в лично съприкосновение с противника, причинено от защитника, който го пази отзад.

Фактът, че защитникът се е опитал да играе за топката, намирайки се зад противника, не го оправдава за причиненото съприкосновение.

33.14. **Задържане.**

Задържането е непозволено лично съприкосновение, което възпрепятства свободата на движението на противника. Това съприкосновение (задържане) може да бъде осъществено с всяка част от тялото.

33.15. **Изблъскване.**

Изблъскването е лично съприкосновение, което може да бъде причинено с всяка част на тялото, при което състезател силово избутва или се опитва да избута противник, който владее или не владее топката.

33.16. **Симулация на нарушение.**

Симулация е действие на състезател, който претендира, че е бил фаулиран или прави театрални преувеличени движения, за да създаде впечатление, че срещу него е извършено нарушение, с което цели да спечели несправедливо предимство.

Чл. 34 ЛИЧНО НАРУШЕНИЕ

34.1. **Дефиниция**

34.1.1. **Личното нарушение** е контактно нарушение с противник, независимо от това дали топката е "жива" или "мъртва".

Един състезател не трябва да задържа, блокира, избутва, връхлита, спъва или да възпрепятства придвижването на противников състезател чрез протягане на китка, ръка, рамо, лакът, плешка, бедро, бут, коляно или крак или чрез наклоняване на тялото си в необичайно положение (извън собствения си цилиндър), нито да използва в играта груби и невъздържани похвати.

34.1.2. Нарушение при вкарване на топката в игра е лично нарушение от защитаващия се отбор срещу противников състезател, извършено, когато на часовника за игра са останали 2:00 или по-малко в четвъртата четвърт или всяко продължение и когато топката е все още в ръцете на съдия или на разположение на състезател за вкарването и в игра.

34.2. **Санкция**

Личното нарушение се вписва на името на нарушителя.

34.2.1. Ако нарушението е извършено срещу състезател, който не е в положение на стрелба в коша:

- играта се подновява, като топката се вкарва в игра отвън от потърпевшия отбор, от точка най-близо до мястото на нарушението;
- ако отборът, извършил нарушението е надхвърлил границата на отборните нарушения, то трябва да се приложи чл. 41.

34.2.2. Когато нарушението е извършено срещу стрелящ състезател, той трябва да получи правото да изпълни наказателен удар(и), както следва:

- ако стрелбата в коша от игра е сполучлива, кошът се зачита и в допълнение се изпълнява 1 наказателен удар;
- ако стрелбата в коша от игра от зоната на 2 точки е несполучлива, присъждат се 2 наказателни удари;
- ако стрелбата в коша от игра от зоната на 3 точки е несполучлива, присъждат се 3 наказателни удари;

34.2.3 Ако нарушението е при вкарване на топката в игра отвън:

- Играчът, който е бил фаулиран следва да изпълни 1 наказателен удар, последван от вкарване на топката в игра отвън от отборът, който не е извършил нарушението, от място, което е най-близко до извършеното нарушение.

Чл. 35 ДВОЙНО НАРУШЕНИЕ

35.1. **Дефиниция**

35.1.1. Двойното нарушение е игрова ситуация, при което 2 противникови състезатели извършват лично или неспортсменско/дисквалифициращо нарушения един спрямо друг почти по същото време.

35.1.2 За да се считат две нарушения за двойно нарушения, следните условия трябва да бъдат изпълнени:

- Двете нарушения са на състезатели;
- Двете нарушения са предизвикани от физически контакт;
- Двете нарушения са между двама противника извършващи нарушения спрямо един друг;
- Двете нарушения са или две лични или някоя от комбинациите между неспортсменско и дисквалифициращо нарушения.

35.2. **Санкция**

Вписва се лично или неспортсменско/дисквалифициращо нарушение на всеки от провинилите се играчи. **Не се** присъжда изпълнение на наказателни удари и играта се подновява както следва.

Ако приблизително по същото време на двойното нарушение:

- е отбелязан редовен кош от игра или е реализиран последен наказателен удар, топката се дава на противника на отбора, отбелязал коша, за да я вкара в игра отвън от произволно място зад крайната линия на този отбор;
- отбор е бил във владение на топката или му е било присъдено владение на топката, топката се връчва на същия отбор, за да я вкара в игра отвън, от място най-близко до мястото на нарушението;
- никой от двата отбора не е бил във владение на топката, нито му е било присъдено владението на топката – налице е положение на “спорна топка”.

Чл. 36 ТЕХНИЧЕСКО НАРУШЕНИЕ

36.1. **Правила за поведение**

36.1.1. Правилното поведение в играта изисква пълното и честно сътрудничество от страна на членовете и на двата отбора (състезатели, заместници, треньори, помощник-треньори, отстранени състезатели и придружители на отбори) със съдиите, секретарския апарат и комисаря на срещата, ако е налице такъв.

36.1.2. Всеки отбор има право да направи всичко, което е по силите му, за да си осигури победа, но това трябва да бъде извършено в дух на спортсменство и спортна етика.

36.1.3. Всяко умишлено и повтарящо се нарушаване на това сътрудничество и неспазването на духа на това правило се счита за техническо нарушение.

36.1.4. Съдията може да предотврати отсъждането на технически нарушения или дори да пренебрегне маловажни отклонения от правилата от административен характер, които са явно неумишлени и не се отразяват директно на играта, освен ако е налице повторение на същите нарушения на правилата и след отправено предупреждение.

36.1.5. Ако техническо нарушение на правилата бъде открито след като топката е станала “жива”, играта трябва да се спре и да се отсъди техническо нарушение. Наказанието се прилага така, както ако нарушението е извършено в момента на отсъждането му. Всичко случило се в интервала между извършването на нарушението и спирането на играта остава в сила.

36.2. **Дефиниция**

36.2.1. **Техническо нарушение на състезател** е безконтактно нарушение от поведенчески характер, което включва, но не се ограничва със следните прояви:

- пренебрегване предупреждението на съдиите;
- непочтително разправяне със съдиите, комисаря на срещата, секретарския апарат или хората, на които е разрешено да седят на отборните скамейки;
- непочтителна комуникация към съдиите, комисаря на срещата, секретарския апарат или противниците;
- употреба на думи или жестове с цел да се обидят или предизвикат зрителите;
- дразнещо или подигравателно отношение към противников състезател
- възпрепятстване на полезрението на противника, чрез размахване на ръце/ дъжане на ръка или ръцете близо до очите му;
- прекомерно замахване с лакът;
- забавяне на играта, чрез умишлено отплесване или чрез възпрепятстване на бързото вкарване на топката в игра отвън;
- симулиране че е извършено нарушение;
- увисване на обръча, така че теглото на състезателя да се носи от него, с изключение на моментното сграбчване на обръча след отбелязване на кош чрез забиване или ако по преценка на съдиите, състезателят се увисва на обръча, за да предпази от нараняване себе си или друг състезател;
- препречване пътя на топката към коша или непозволена интервенция на защитник по време на изпълнението на последен наказателен удар.

36.2.2. **Техническо нарушение на всяко лице, на което е разрешено да седи на отборната скамейка** е нарушение при непочтително обръщение или съприкосновение със съдии, секретарски апарат, комисаря на срещата или противници, или провинение от процедурен или административен характер.

36.2.3. Състезател трябва да бъде дисквалифициран до края на срещата, ако срещу него са отсъдени 2 технически нарушения или 2 неспортсменки нарушения или 1 техническо и 1 неспортсменско нарушение.

36.2.4. Треньорът трябва да бъде дисквалифициран до края на срещата, когато:

- срещу него са отсъдени 2 технически нарушения (“C”), като резултат от неговото лично неспортсменско поведение;
- срещу него са отсъдени 3 технически нарушения, или и трите от тях са („B“) или едното от тях е („C“) като резултат от неспортсменско поведение на другите лица на които е разрешено да седят на отборната скамейка.

36.2.4. Ако състезател или треньор е дисквалифициран съгласно изискванията на чл. 36.2.3. и чл.36.2.4., то се наказва само техническото нарушение, а не се предвижда допълнително наказание за дисквалификацията.

36.3. **Санкция**

36.3.1. Ако техническото нарушение е извършено:

- от състезател, то техническото нарушение се вписва на негово име и влиза в броя на отборните нарушения;
- на всяко лице, на което е разрешено да седи на отборната скамейка, то техническото нарушение се вписва на името на треньора и не влиза в броя на отборните нарушения.

36.3.2. Присъждат се 1 наказателен удар за изпълнение от противниковия отбор. Играта трябва да продължи както следва:

- наказателния удар се изпълнява незабавно. След наказателния удар, вкарването на топката в игра отвън, трябва да бъде администрирано от отбора, който е притежавал топката или му е била присъдена, когато техническото нарушение е било отсъдено, от място най-близко където топката се е намирала, когато играта е била спряна;
- наказателния удар се изпълнява незабавно, независимо от възможността за изпълнение на други последователни наказания за други нарушения, които са били отсъдени или администрацията на наказателни удари е започнала. След наказателния удар за техническото нарушение, играта трябва да се възобнови от отбора, който е притежавал топката или му е била присъдена, когато техническото нарушение е било отсъдено, от място най-близко където топката се е намирала, когато играта е била спряна за наказание на техническото нарушение;
- ако е отбелязан кош от игра или след последен наказателен удар, топката трябва да се даде на тима срещу когото е отбелязан коша, за вкарване от всяко място зад крайната линия на отбора;
- ако нито един от отборите не е притежавал топката или не е била присъдена на някой от тях, то имаме ситуация на спорна топка;
- изпълнение на “спорна топка” в средния кръг за начало на първата четвърт.

Чл. 37 НЕСПОРТСМЕНСКО НАРУШЕНИЕ

37.1. **Дефиниция**

37.1.1. **Неспортсменско нарушение** е контактно съприкосновение на състезател, което спрямо преценката на съдията:

- контакт със състезател, който не е легитимен опит да се играе директно за топката в рамките на духа и целите на правилата;
- състезателят причини прекомерно твърдо съприкосновение (грубо нарушение в усилията си да играе за топката или срещу своя опонент;
- защитник причинява ненужен контакт с цел да спре развитието на атаката на противника при преход;

Това важи докато нападателят започне положение на стрелба

- състезател, при опит да играе за топката, причини съприкосновение със своя опонент откъм гърба му или странично, с цел да спре бърз пробив и между напредващият към противниковият кош състезател, топката и коша не са налице други противникови състезатели и :

  - Атакуващият състезател е установил контрол над топката или;
  - Атакуващият състезател се опитва да установи контрол над топката или
  - Топката е напуснала ръцете за подаване към атакуващ състезател.

Това важи докато нападателят започне положение на стрелба.

37.1.2. Съдиите трябва да интерпретират неспортсменските нарушения по един и същ начин по време на цялата среща и да отсъждат само действието.

37.2. **Санкция**

37.2.1. На провинилия се състезател се вписва неспортсменско нарушение.

37.2.2. На състезателя, срещу когото е извършено нарушението се присъжда да изпълни наказателни удар(и), последвани от:

- вкарване на топката в игра отвън, от линията за вкарване в игра в предното поле на отбора;
- изпълнение на “спорна топка” в средния кръг при започване на първата четвърт.

Броят на присъдените за изпълнение наказателни удари е както следва:

- ако нарушението е извършено срещу състезател, който не стреля в коша от игра се присъждат 2 наказателни удари;
- ако нарушението е извършено срещу състезател, който е в положение на стрелба в коша от игра, то ако е отбелязан кош, той се зачита и в допълнение се присъжда 1 наказателен удар;
- ако нарушението е извършено срещу състезател, който е в положение на стрелба в коша от игра, но не отбелязва кош, то се изпълняват 2 или 3 наказателни удари.

37.2.3. Състезател трябва да бъде дисквалифициран, ако срещу него са отсъдени 2 неспортсменски нарушения или 2 технически нарушения, или 1 техническо и 1 неспортсменско нарушение.

37.2.4. Ако състезател е дисквалифициран съгласно разпоредбата на чл. 37.2.3., то неспортсменското нарушение, което е извършил е единственото нарушение, което се наказва. Не се налага допълнителна санкция поради дисквалификацията.

Чл. 38 ДИСКВАЛИФИЦИРАЩО НАРУШЕНИЕ

38.1. **Дефиниция**

38.1.1. Дисквалифициращо нарушение е всяко подчертано неспортсменско действие от страна на състезател, заместник, треньори, помощник треньори, отстранени състезатели и придружаващи отбора лица.

38.1.2. Треньор, срещу когото е отсъдено дисквалифициращо нарушение се замества от първият помощник-треньор, чието име е вписано в протокола на срещата.

Ако в протокола не фигурира първи помощник-треньор, дисквалифицираният треньор се замества от капитана на отбора (КАП).

38.2. **Насилие**

38.2.1. По време на срещата могат да се случат прояви на насилие, противно на духа на спортсменство и спортна етика. Те трябва незабавно да бъдат спирани от съдиите и от силите за спазване на обществения ред.

38.2.2. Когато и да са налице прояви на насилие на игралното поле или в неговата близост между състезатели съдиите трябва да вземат необходимите мерки, за да ги спрат.

38.2.3. Всяко от гореописаните лица, което се провини с брутални действия на агресия срещу противници или съдии трябва незабавно да бъде дисквалифициран. Старши съдията трябва да докладва за инцидента на организаторите на състезанието.

38.2.4. Органите за опазване на обществения ред могат да влизат на игралното поле, само ако са поканени от съдиите да сторят това.

Все пак, ако зрители нахлуят на игралното поле, с явното намерение да упражнят актове на насилие, то органите за опазване на обществения ред трябва незабавно да се намесят, за да защитят състезателите и съдиите.

38.2.5. Всички други зони извън или в близост до игралното поле, включително подходи към залата, изходи, фоайета, съблекални и др. са под юрисдикцията на организаторите на състезанието и силите за опазване на обществения ред.

38.2.6. Физически действия на състезатели или всяко лице на което е разрешено да седи на отборната скамейка, които могат да причинят повреди на съоръженията на игралното поле, не трябва да бъдат допускани от съдиите.

Когато подобни действия бъдат забелязани от съдиите, незабавно трябва да бъде предупреден треньорът на провинилия се отбор.

Ако действието или действията се повторят, незабавно се отсъжда техническо или дори дисквалифициращо нарушение на провинилото се лице или лица.

38.3. **Санкция**

38.3.1. Срещу провинилият се вписва дисквалифициращо нарушение.

38.3.2. Когато е налице някаква дисквалификация съгласно съответните членове на настоящите правила, провинилият се трябва да отиде в съблекалнята на отбора и да остане там до края на срещата или ако пожелае, да напусне сградата.

38.3.3. Присъжда се изпълнение на наказателни удари:

- от всеки противников състезател, определен от треньора, когато е налице безконтактно нарушение;
- от състезателя, срещу когото е извършено нарушението, когато е налице контактно нарушение.

Изпълнението на наказателните удар(и) е последвано от:

- вкарване на топката в игра от линията за вкарване в предно поле на отбора, срещу секретарската маса;
- изпълнение на “спорна топка” в средния кръг при започването на първата четвърт.

38.3.4. Броят на присъдените за изпълнение наказателни удари се определя, както следва:

- ако нарушението е безконтактно се присъждат 2 наказателни удара;
- ако нарушението е извършено срещу състезател, който не стреля в коша от игра се присъждат 2 наказателни удара;
- ако нарушението е извършено срещу състезател, който е в положение на стрелба в коша от игра, то ако е отбелязан кош, същият се зачита и в допълнение се изпълнява 1 наказателен удар;
- ако нарушението е извършено срещу състезател, който е в положение на стрелба в коша от игра, но не отбелязва кош, то се присъждат 2 или 3 наказателни удара, в зависимост от мястото, от което е извършена стрелбата.
- ако нарушението е дисквалификация на треньора: 2 наказателни удара
- ако нарушението е дисквалифициращо на помощник треньор, заместник, отстранен състезател или на придружаващо отбора лице, нарушението се отбелязва срещу треньора като техническо нарушение: 2 хаказателни удара

В допълнение, ако е отсъдено дисквалификация на помощник треньор, заместник, отстранен състезател или на придружаващо отбора лице за напускане на отборната скамейка и активно участие по време на сбиване:

- за всяко отделно дисквалифицирашо нарушение на помощник треньор, заместник или отстранен състезател: 2 наказателни удара. Всяка дисквалификация се записва на провинилия се.

Чл. 39 СБИВАНЕ

39.1. **Дефиниция**

39.1.1. Сбиването е физическа саморазправа между 2 или повече противници (състезатели, заместници, треньори, помощник треньори, отстранени състезатели и придрущаваши отбора лица). Този член от правилата се отнася само за заместници, треньори, помощник треньори, отстранени състезатели и придрущаваши отбора лица, които напускат границите на зоната на отборната скамейка по време на сбиване или на ситуация, която би могла да доведе до сбиване.

39.2. **Правило**

39.2.1. Заместници, отстранени състезатели или придрущаваши отбора лица, които напускат границите на зоната на отборната скамейка по време на сбиване или на ситуация, която би могла да доведе до сбиване, се дисквалифицират.

39.2.2. Единствено треньорът и/или помощник-треньорът могат по време на сбиване или на ситуация, която би могла да доведе до сбиване, да напуснат зоната на отборната скамейка с цел да подпомогнат съдиите да поддържат или възстановят реда на игралното поле. При подобна ситуация, те не трябва да бъдат дисквалифицирани.

39.2.3. Ако обаче треньорът и/или помощник-треньорът напуснат очертанията на зоната на отборната скамейка, но не помагат или не се опитват да помогнат на съдиите при поддържането или възстановяването на реда, те трябва да бъдат дисквалифицирани.

39.3. **Санкция**

39.3.1. Независимо от броя на лицата дисквалифицирани за напускане на зоната на отборната скамейка, отборът се наказва само с едно техническо нарушение (“B”), вписано на името на треньора на отбора.
39.3.2. Ако, лица и от двата отбора са дисквалифицирани по силата на този член и няма санкции от други нарушения за администриране, играта се възобновява, както следва:
Ако приблизително по същото време, в което играта е била спряна поради сбиването:

- е отбелязан редовен кош от игра или от последен наказателен удар, то топката се предава на отбора, срещу когото е отбелязан коша, за да я вкара в игра отвън, от произволно място зад крайната линия на този отбор;
- отбор е бил във владение на топката или му е било присъдено владение на топката, то тя се връчва на същия отбор, за да я вкара в игра отвън, от най-близкото място където се е намирала топката когато сбиването е започнало;
- никой от двата отбора не е бил във владение на топката, нито му е било присъдено владението на топката, налице е положение на “спорна топка”.

39.3.3. Всички дисквалифициращи нарушения се записват в протокола на срещата така, както това е описано в B.8.3. и не влизат в броя на отборните нарушения.
39.3.4. Всички санкции за нарушения на състезатели на игралното поле, отсъдени по време на “сбиване” или ситуация водеща до „сбиване” се налагат в съответствие с чл. 42 (Специални положения).
39.3.5. Всички възможни наказания от дисквалифициращите нарушения срещу помощник треньори, заместници, отстранени състезатели и придружаващи отбора лица, участващи активно по време на “сбиване” или ситуация водеща до „сбиване”, трябва да бъдат наказани съгласно в съответствие с чл. 38.3.4., шеста подточка.

ПРАВИЛО СЕДЕМ – ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 40 ПЕТ НАРУШЕНИЯ НА СЪСТЕЗАТЕЛ

40.1. Всеки състезател, който е извършил 5 нарушения, лични и/или технически, трябва да бъде информиран за това от съдия и трябва незабавно да напусне играта. Той трябва да бъде сменен с друг съотборник за не повече от 30 секунди.

40.2. Нарушение на състезател, извършил преди това 5 нарушения се счита като нарушение, отсъдено срещу отстранен състезател и се записва в протокола на името на треньора (“B”).

Чл. 41 ОТБОРНИ НАРУШЕНИЯ: НАКАЗАНИЕ

41.1. **Дефиниция**

41.1.1. Отборно нарушение е лично, техническо, неспортсменско или дисквалифициращо нарушение отсъдени на състезател. За отбор е в сила наказание за отборни нарушение, когато в един период срещу него са отсъдени повече от 4 отборни нарушения за четвърт.

41.1.2. Всички отборни нарушения, извършени по време на някой интервал от играта, се считат, че са получени в следващата четвърт или продължение.

41.1.3. Всички отборни нарушения, извършени по време на всяко продължение, влизат в броя на отборните нарушения, извършени през четвъртата четвърт на срещата.

41.2. **Правило**

41.2.1. Когато за един отбор е в сила наказателното правило, всички последващи лични нарушения на състезатели срещу противник, който не е в положение на стрелба в коша, се санкционират с по 2 наказателни удара, вместо притежание на топката за вкарването ѝ в игра отвън. Състезателят срещу когото е извършено нарушението му се дава правото да изпълни наказателни удар (и).

41.2.2. Ако е отсъдено лично нарушение на състезател, който е във владение на “жива” топка или отборът притежава топката, то нарушението се санкционира с притежание на топката за вкарването и в игра отвън за противниковия отбор.

Чл. 42 СПЕЦИАЛНИ ПОЛОЖЕНИЯ

42.1. **Дефиниция**

42.1.1. В същият период когато е спрян часовника за дадено нарушение или грешка, е възможно да възникнат специални положения когато допълнително нарушение/я се отсъди или са били отсъдено

42.2. **Процедура**

42.2.1. Отсъдените нарушения се вписват в протокола на срещата и се определя санкцията за всяко едно от тях.

42.2.2. Определя се последователността на отсъждането на всички нарушения на правилата.

42.2.3. Унищожават се взаимно всички равностойни наказания за нарушения срещу двата отбора в реда, в който са били отсъдени, както и всички двойни нарушения. След отпадането на наказанията за нарушенията се приема, че същите не са се случвали.

42.2.4. Ако е отсъдено техническо нарушение, това наказание трябва първо да се администрира, независимо от последователността на тяхното определяне или че администрирането на наказанията вече е започнало.

Ако техническото нарушение е отсъдено на старши треньора в резултат на дисквалификация на първият помощник треньор, заместник, отстранен състезател и придружаващ член на отбора, това наказание не трябва да се изпълнява преди всички. То трябва да се администрира по реда на получаването на всички нарушения и грешки, които са се случили, освен ако не се унищожават или преустановени.

42.2.5. Правото за притежание на топката като част от последното наказание, което предстои да се администрира, унищожава всички предишни права на притежание на топката.

42.2.6. Щом топката е станала "жива" при изпълнението на пръв наказателен удар или при вкарване на топката в игра отвън, то това наказание не може повече да бъде използвано за взаимно унищожаване с друго наказание.

42.2.7. Наказанията, останали след гореописаната операция, се администрират последователно в реда, в който са били отсъдени.

42.2.8. Ако след взаимното унищожаване на равностойни наказания за нарушения, отсъдени срещу двата отбора се окаже, че не са налице други наказания, останали за администриране, то играта се възобновява както следва.

Ако приблизително по същото време на отсъждането на първото нарушаване на правилата:

- е отбелязан редовен кош от игра или последен наказателен удар, то топката се предава на отбора, срещу когото е отбелязан коша, за да я вкара в игра отвън, от всяко произволно място зад крайната линия на този отбор;

- един отбор е бил във владение на топката или му е било присъдено владението на топката, то същият отбор получава притежание на топката, за да я вкара в игра отвън, от място най-близо до мястото на първото нарушаване на правилата;

- никой от двата отбора не е бил във владение на топката или не му е било присъдено владение на топката, то налице е положение на "спорна топка".

Чл. 43 НАКАЗАТЕЛНИ УДАРИ

43.1. **Дефиниция**

43.1.1. Наказателен удар е правото, дадено на състезател да отбележи 1 точка, чрез безпрепятствана стрелба от положение, вътре в наказателния полукръг и зад линията за наказателни удари.

43.1.2. Серия от наказателни удари се дефинира като всички наказателни удари и възможни последващи притежания на топката, присъдени като резултат на едно нарушение.

43.2. **Правило**

43.2.1. Когато е отсъдено лично, неспортсменско или дисквалифициращо контактно нарушение със санкция за изпълнение на наказателен(и) удар(и), то те се изпълняват както следва:

- състезателят, срещу когото е извършено нарушението, трябва да изпълни наказателния удар(и);

- ако има искане за смяна на фаулирания състезател, той трябва да изпълни наказателния удар(и), преди да напусне играта;

- ако състезателят, определен да изпълни наказателния удар(и) трябва да напусне играта поради нараняване, извършени 5 нарушения или дисквалификация, неговият заместник ще изпълни наказателния удар(и). Ако не е налице заместник, наказателният удар(и) може да бъде изпълнен от всеки съотборник, който е посочил треньорът.

43.2.2. Когато е отсъдено техническо или дисквалифициращо безконтактно нарушение, наказателните удари могат да бъдат изпълнени от всеки член на противниковия отбор, определен от треньора.

43.2.3. Изпълнителят на наказателните удари:

- трябва да заеме място зад линията за наказателни удари, вътре в наказателния полукръг;

- е свободен да употреби какъвто желае начин за стрелба, но трябва да направи това така, че топката да влезе в коша отгоре или да докосне обръча;

- трябва да изстреля топката към коша в продължение на пет (5) секунди от момента, когато тя е връчена на негово разположение от съдията;

- не трябва да докосва линията за наказателните удари, нито да пристъпва в ограничителното поле, докато топката не влезе в коша или не докосне обръча;

- няма право да прави лъжливо движение (финт) при изстрелването на топката към коша.

43.2.4. Състезателите, разположени в местата около ограничителното поле, могат да заемат редуващи се позиции в обозначените места, за които се приема, че имат дълбочина 1 м (фиг. 6).

По време на изпълнението на наказателните удари, тези състезатели не трябва:

- да заемат места около ограничителното поле, които не са определени за тях;

- да пристъпват в ограничителното поле, в неутралната зона или да напускат мястото, което са заели, преди топката да е напуснала ръката или ръцете на изпълнителя на наказателния удар(и);

- да смущават със своите действия изпълнителя на наказателния удар(и).

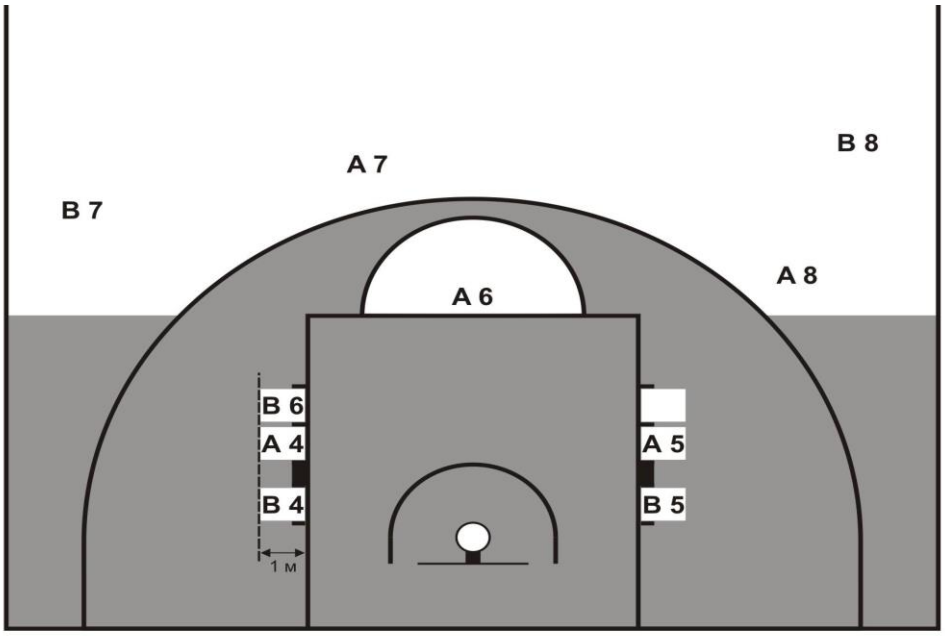

(Фиг. 6) Разположение на състезателите при изпълнение на наказателни удари

43.2.5. Всички състезатели, които не са наредени около ограничителното поле, трябва да стоят зад мисленото продължение на линията за наказателни удари и зад линията на трите точки, докато топката докосне обръча или докато наказателния удар не се счита за завършен.

43.2.6. По време на изпълнение на наказателен удар(и), след който следва друга серия или серии от наказателни удари или притежание на топката за вкарването ѝ в игра отвън, всички състезатели трябва да стоят зад мисленото продължение на линията за наказателни удари и зад линията на 3 точки.

Неспазването на изискванията, предвидени в чл. 43.2.3; чл. 43.2.4; чл. 43.2.5. и чл. 43.2.6. се счита за грешка.

43.3. **Санкция**

43.3.1. Ако наказателният удар е сполучлив, но е налице грешка на изпълнителя на наказателния удар(и), точката не се зачита.

Топката се предава на противниковия отбор, за да я вкара в игра отвън, от продължението на линията за наказателни удари, освен ако остават за изпълнение още наказателен удар(и) или притежание на топката за вкарване в игра отвън.

43.3.2. Ако **наказателният удар е сполучлив** и грешката или грешките са извършени от който и да е от играчите, с изключение на изпълнителя на наказателния удар(и):

- отбелязаната точка, трябва да се зачита;
- грешката или грешките се пренебрегват.

В случай на последен наказателен удар, топката се връчва на противниковия отбор, за да я вкара в игра отвън, от произволно място зад крайната линия на отбора.

43.3.3. Ако **наказателният удар е несполучлив** и грешката е извършена от:

- **стрелящият** състезател или **съотборник** на изпълнителя на наказателния удар(и) по време на последен наказателен удар, то топката се дава на противниковия отбор, за да я вкара в игра отвън, от мисленото продължение на линията

за наказателни удари, освен ако на същият отбор не е присъдено и притежание на топката, за вкарването ѝ в игра отвън;

- **противник** на изпълнителя на наказателния удар(и), то в този случай на изпълнителя се дава право да повтори изпълнението на наказателния удар;
- **двата отбора** по време на изпълнението на последен наказателен удар, то в този случай е налице положение на “спорна топка”.

Чл. 44 ПОПРАВИМА ГРЕШКА

44.1. Дефиниция

Съдиите могат да поправят допусната грешка, ако някое правило е нарушено неволно, но само при следните игрови ситуации:

- предоставен за изпълнение неполагащ се наказателен удар(и);
- пропуск да се изпълни полагащ се наказателен удар(и);
- погрешно зачитане или незачитане от съдиите на отбелязана точка(и);
- допускане на друг състезател, а не този определен от правилата, да изпълни наказателен удар(и).

44.2. Обща процедура

44.2.1. За да бъдат поправими гореизброените грешки, същите трябва да бъдат разпознати от съдиите, комисаря на срещата, ако е налице такъв или от секретарския апарат, преди топката да стане “жива” след първата “мъртва” топка, последвала пускането на часовника за игра след грешката.

44.2.2. Съдията може да прекъсне играта незабавно, след откриването на поправимата грешка, стига с това да не причини загуба на предимство за някой от отборите.

44.2.3. Всички извършени нарушения, отбелязани точки, изтекло време и други допълнителни дейности, които са станали след извършването на грешката, но преди откриването ѝ остават валидни.

44.2.4. След поправката на грешката, освен ако не е посочено друго в настоящите правила, играта се възобновява от мястото, в която е била прекъсната, за да се поправи грешката.

Топката се предава на отбора, на който се е полагала в момента, когато играта е била спряна за поправянето на грешката.

44.2.5. Когато е открита грешка, която още е поправима:

- състезателят, включен в поправката на грешката се намира на отборната скамейка, след като е бил сменен редовно (**не е** бил дисквалифициран, нито е напускал срещата поради 5 нарушения), той трябва **отново да влезе** в игралното поле и да участва в поправянето на грешката (в този момент, той става състезател);

След завършване на поправката, той може да остане на игралното поле, **освен** ако не е била отново поискана редовна смяна, в който случай състезателят може да напусне игралното поле.

- състезателят е бил сменен поради контузия или е получил помощ, извършил 5 лично нарушение или е бил дисквалифициран, то неговият заместник участва в поправянето на грешката.

44.2.6. Поправими грешки не могат да бъдат коригирани, след като старши съдията е подписал протокола на срещата.

44.2.7. Грешка допусната при воденето на протокола, времеизмервача или от времеизмервача на 24 секунди, при измерването на времето, 24 секунди, касаещи резултата, броя на едноминутните прекъсвания, броя на нарушенията или изтекло или пропуснато време за игра, могат да бъдат коригирани от съдиите по всяко време на срещата, преди старши съдията да е подписал протокола на срещата.

44.3. **Специална процедура**

44.3.1. Предоставен за изпълнение неполагащ се наказателен удар(и).

Наказателният удар(и) изпълнени в резултат на грешката се анулират и играта се подновява както следва:

- ако часовникът за игра още не е пуснат след грешката, топката се дава във владение на отбора, чиито наказателни удари се анулират, за да я вкара в игра отвън, от продължението на линията за наказателни удари на отбора, чиито наказателни удари са отменени;

- ако часовникът за игра е пуснат след грешката и:

  – отборът във владение на топката или на когото е присъдено владение на топката в момента на откриването на грешката е същият отбор, който е бил във владение на топката при извършването на грешката, или
  – никой отбор не е бил във владение на топката в момента, когато грешката е открита, то топката се предава на отбора, който е бил във владение на топката по време на извършване на грешката.

- ако часовникът за игра е пуснат и в момента на откриването на грешката, отборът който е бил във владение на топката или на когото е присъдено владение на топката е противника на отбора, който е бил във владение на топката по време на извършването на грешката, налице е положение на “спорна топка”;

- ако часовникът за игра е пуснат и в момента на откриването на грешката, е отсъдено нарушение включващо изпълнение на наказателен удар(и), то те се изпълняват и топката се дава за вкарване в игра отвън на отбора, който е бил във владение на топката по време на извършването на грешката.

44.3.2. Пропуск да се изпълни полагащ се наказателен удар(и):

- ако не е налице смяна във владението на топката след извършването на грешката, то след поправката на грешката, играта се възобновява както след всеки нормален наказателен удар;

- ако същият отбор, на когото погрешно му е връчена топката за вкарване в игра отвън, отбележи кош, то грешката се пренебрегва.

44.3.3. Допускане на друг състезател да изпълни наказателен удар(и).

Изпълнените наказателни удари в резултат на грешката се анулират и топката се дава на противниковия отбор, за да я вкара в игра отвън, от продължението на линията за наказателни удари, освен ако играта е продължила и е била спряна за корекция на грешката или трябва да бъдат изпълнени санкции за други нарушения на правилата, в които случаи играта трябва да бъде подновена от мястото на където е била спряна за да се поправи грешката.

ПРАВИЛО ОСЕМ – СЪДИИ, СЕКРЕТАРСКИ АПАРАТ: ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Чл. 45 СЪДИИ, СЕКРЕТАРСКИ АПАРАТ И КОМИСАР

45.1. **Съдиите** са старши-съдия и 1 или 2 съдии. Те са подпомагани от секретарски апарат и от комисар, ако е налице такъв.

45.2. **Секретарският апарат** се състои от секретар, помощник-секретар, времеизмервач и времеизмервач на 24 секунди.

45.3. **Комисарят** седи на секретарската маса между секретаря и времеизмервача. Основната му задача е да упражнява контрол върху работата на секретарския апарат и да подпомага старши съдията и съдиите за гладко протичане на срещата.

45.4. Съдиите на дадена среща не трябва да бъдат свързани по какъвто и да е начин с някой от отборите на игралното поле.

45.5. **Съдиите, секретарският апарат и комисарят ръководят срещата, спазвайки настоящите правила и нямат право да да ги променят.**

45.6. Униформата на съдиите се състои от съдийска фланелка, дълги черни панталони, черни чорапи и черни баскетболни обувки.

45.7. Съдиите и секретарският апарат трябва да бъдат в еднакво облекло.

Чл. 46 СТАРШИ СЪДИЯ: ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Старши съдията трябва:

46.1. Да провери и одобри всички съоръжения, които се използват по време на срещата.

46.2. Да определи официалния часовник за игра, часовника за 24 секунди, ръчния хронометър и да одобри състава на секретарския апарат.

46.3. Да избере топката за игра от най-малко 2 употребявани топки, предложени от отбора-домакин. Ако никоя от тях не е подходяща за топка за игра, той може да избере най-подходящата топка от всички налични топки.

46.4. Да не разрешава на никой състезател да носи предмети, които могат да причинят нараняване на други състезатели.

46.5. Да изпълнява спорната топка при началото на първата четвърт и да връчва топката за вкарването и в игра отвън в началото на всички други четвъртини или продължения.

46.6. Има право да спре срещата, когато условията го налагат.

46.7. Има правото да прецени и да присъди служебна загуба за един отбор.

46.8. Да проверява внимателно протокола на срещата след края на игралното време или по всяко време, когато счита, че това е необходимо.

46.9. Да одобрява и подписва протокола на срещата в края на игралното време, с което да **приключи** администрирането на срещата и **връзката** на съдиите с нея.

Правата на съдиите **започват** от момента на тяхното излизане на терена 20 минути преди определеното за започване на срещата време и **приключват** с изтичането на игралното време, утвърдено от съдиите.

46.10. Да отбележи на гърба на протокола, преди да го подпише в съблекалнята:

- ако е имало служебна загуба или дисквалифициращо нарушение;
- всяко неспортсменско поведение от страна на членове на отбора, треньори, помощник треньори и придружаващи отбора лица, които са станали в периода преди 20 минути до обявеното начало на срещата или в период между края на игралното време и одобряването и подписването на протокола на срещата.

При подобни случаи, старши съдията (или комисарят, ако присъства) трябва да изпрати подробен доклад до организаторите на състезанието.

46.11. Да взима крайното решение, когато това е необходимо или когато има несъгласие между съдиите. За да вземе крайното решение, той може да се консултира със съдията/съдиите, комисаря, ако присъства и/или секретарския апарат.

46.12. За срещи, в които се използва система за видеоповторение вижте приложение Е.

46.13. След като е предупреден от времеизмервача, трябва да подаде сигнал със свирката си когато остават 3 минути и 1,5 минути преди началото на първата и третата четвърт. Старши съдията трябва също да подаде сигнал със свирката си когато остават 30 секунди преди втора и четвърта четвърт и всяко продължение

46.14. **Има правото да взема решения по всички въпроси, които не са специално покрити от настоящия правилник.**

Чл. 47 СЪДИИ: ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ

47.1. Съдиите имат право да вземат решения при нарушаване на правилата, извършени вътре или вън от граничните линии на игралното поле, включително секретарската маса, отборните скамейки и зоните, непосредствено зад граничните линии.

47.2. Съдиите дават сигнал със свирката си, когато е налице нарушаване на правилата, завърши игралното време на четвърт или продължение или когато съдиите преценят, че трябва да прекъснат играта. Съдиите не трябва да дават сигнал със свирката си след сполучлив кош от игра, сполучлив наказателен удар или когато топката стане “жива”.

47.3. Когато отсъждат лични нарушения или грешки, съдиите трябва при всички случаи да имат предвид и да балансират следните основни принципи:

- духът и целите на правилата и нуждата да се съхранява целостта на играта;
- постоянство при прилагането на принципа “предимство или отнемане на предимство”, съгласно който съдиите трябва да се стремят да не нарушават необосновано непрекъснатостта на играта с цел да се накаже лично съприкосновение, което е било случайно и което не е създало предимство на състезателя, който го е извършил, нито е отнело предимство от противниковия отбор;
- постоянство в прилагането на здрав смисъл (реализъм) във всяка среща, вземайки под внимание способностите на замесените състезатели и тяхното държане и поведение по време на играта;
- постоянство в поддържането на равновесие между контрола върху играта и плавното протичане на срещата, като се ползва “усет” за това, което участниците се стремят да постигнат и като се отсъжда това, което е добро за играта.

47.4. Ако е подадена контестация от един от отборите, старши съдията (или комисарят, ако присъства), след като получи причините за това, трябва след края на срещата, да докладва писмено на организаторите на състезанието.

47.5. Ако единият от съдиите е наранен или по каквито и да било причини не може да изпълнява задълженията си до 5 минути след инцидента, играта трябва да се поднови. Останалият съдия(и) трябва да ръководи сам(и) до края на срещата, освен ако има възможност нараненият съдия да се замени с друг квалифициран заместник. Въпросът за привличане на заместващ съдия се решава от другия съдия(и), след консултация с комисаря ако присъства.

47.6. При всички международни срещи, когато е необходима устна комуникация, за да стане ясно съдийско отсъждане, то трябва да бъде направено на английски език.

47.7. **Всеки съдия има правото да взема решения в рамките на своите задължения, но няма правото да отменя или оспорва решения, взети от другия съдия(и).**

47.8. **Прилагането и интерпретирането на официалните баскетболни правила от съдиите, относно създадена ситуация е последно и не може да се оспорват или отменят, изключвайки случаите когато е разрешена контестация (погледни приложение С).**

Чл. 48 СЕКРЕТАР И ПОМОЩНИК-СЕКРЕТАР: ЗАДЪЛЖЕНИЯ

48.1. Секретарят трябва бъде осигурен с протокол, в който да записва:

- отборите, като вписва имената и номерата на състезателите, които започват срещата и на всички заместници, които влизат в игра;

Когато е налице нарушаване на правилата, свързано с представянето на 5 състезатели, които започват срещата, смените или номерата на състезателите, той трябва да уведоми за това близкостоящия съдия, колкото е възможно по-скоро.

- сумира последователно в хода на играта реализираните точки, като вписва в протокола на срещата отбелязаните точки от игра и сполучливите наказателни удари;

- вписва нарушенията, отсъдени на всеки състезател. Вписва нарушенията, отсъдени на всеки треньор и трябва да уведоми незабавно съдия, когато някой треньор е дисквалифициран.

Аналогично, той трябва незабавно да предупреди съдия, че състезател трябва да бъде дисквалифициран, ако той е получил 2 технически или 2 неспортсменски, или 1 техническо и 1 неспортсменско нарушения.

- Едноминутните прекъсвания. Да уведоми треньора чрез един от съдиите, когато същият няма право на повече едноминутни прекъсвания за полувремето или продължението.

- Следващото алтернативно притежание на топката като управлява индикаторната стрелка. Той трябва да смени посоката на индикаторната стрелка след края на първото полувреме, тъй като за второто полувреме отборите сменят кошовете си.

- Одобрените от съдиите официални искания от страна на старши треньора за преразглеждане на съдийски решения. Той трябва да уведоми съдиите, когато старши треньор поиска погрешно своето второ оспорване на съдийско решение.

48.2. **Помощник-секретарят** оперира с информационното табло и подпомага секретаря и времеизмервача.

Когато са налице различия между информационното табло и протокола на срещата, които не могат да бъдат разрешени, то протоколът се счита за меродавен и информационното табло се коригира по него.

48.3. Когато при воденето на протокола са открити грешки:

- по време на срещата, времеизмервача трябва да изчака първата “мъртва” топка, преди да използва сигнала си;

- след края на игралното време, но преди подписването на протокола от старши съдията, грешката може да се коригира, дори ако поправката се отразява на крайния резултат на срещата;

- след подписването на протокола от старши съдията грешката вече не може да бъде коригирана. Старши съдията или комисарят на срещата, ако присъства, трябва да изпрати подробен доклад до организаторите на състезанието.

Чл. 49 ВРЕМЕИЗМЕРВАЧ: ЗАДЪЛЖЕНИЯ

49.1. Времеизмервачът трябва да има на свое разположение часовник за игра и ръчен хронометър. Той трябва:

- да измерва времето за игра и продължителността на едноминутните прекъсвания и интервалите по време на срещата;
- да осигури сигнализирането с много мощен и автоматичен сигнал в края на игралното време на всяка четвърт или продължение;
- да употреби всички възможни начини, за да уведоми съдиите, когато сигналът му откаже да работи или не е чут от съдиите;
- да посочва броя на извършените от всеки състезател нарушения, като вдига номерираната табелка, отговаряща на поредния брой на нарушението така, че тя да бъде видима и за двамата треньори;
- Веднага да уведоми съдиите, когато един състезател извърши 5 лични нарушения.
- да постави сигналния уред за отборните нарушения в края на секретарската маса в близост до скамейката на съответния отбор, веднага щом топката стане “жива” след извършване на четвъртото отборно нарушение за четвъртината;
- да извършва смените на състезателите;
- да използва сигнала си, за да уведоми съдиите за поискано едноминутно прекъсване;
- да използва сигнала си, само когато топката е “мъртва” и преди тя да е станала отново “жива”. Сигналът му не спира часовника за игра, нито прави топката “мъртва”.

49.2. Времеизмервачът измерва **времето за игра**, както следва:

- пуска часовника за игра, когато:

  – при изпълнение на “спорна топка” топката е редовно отплесната от един от скачащите състезатели;
  – след изпълнение на несполучлив последен наказателен удар и топката продължава да бъде „жива”, топката докосне или е докосната от състезател на игралното поле;
  – при вкарване на топката в игра отвън тя докосне или е докосната от състезател в игралното поле.

- Спира часовника за игра, когато:

  – изтече игралното време в края на четвъртината или продължението, ако часовникът за игра не спре автоматично;
  – съдията даде сигнал със свирката си, когато топката е “жива”;
  – отбелязан е кош срещу отбора, който е поискал едноминутно прекъсване;

– отбелязан е кош в когато часовникът показва 2.00 минути или по-малко от четвъртата част или всяко продължение;

– прозвучи сигналът на часовникът за 24 секунди, когато един отбор е в притежание на топката.

49.3. Времеизмервачът измерва продължителността на **едноминутното прекъсване**, както следва:

- стартира часовника за игра, веднага щом съдията даде сигнал със свирката си и извърши жестикулацията за едноминутно прекъсване;
- използва сигнала си, когато са изтекли 50 секунди от едноминутното прекъсване;
- използва сигнала си, когато едноминутното прекъсване е завършило.

49.4. Времеизмервачът измерва **интервал от играта**, както следва:

- стартира хронометър веднага щом предходната четвърт или продължение е завършила;
- уведомява съдиите, преди първата и третата четвърт, когато остават 3 минути и една минута и половина (1 мин. 30 сек.) до началото им;
- използва сигнала си преди втората и четвъртата четвърт или всяко продължение от срещата, когато до началото им остават 30 секунди;
- използва сигнала си и едновременно спира хронометъра, когато е завършил интервал от срещата.

Чл. 50 ВРЕМЕИЗМЕРВАЧ НА 24 СЕКУНДИ: ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Времеизмервачът на 24 секунди трябва да има на свое разположение часовник за 24 секунди и да го управлява така, че същият:

50.1. **Да бъде пуснат или рестартиран**, когато:

- отбор овладее “жива” топка на игралното поле. Незначителното докосване на топката от противник не стартира нов период на часовника за 24 секунди, ако топката остава във владение на същият отбор;
- при вкарване на топка в игра отвън, тя докосне или е редовно докосната от кой да е състезател в игралното поле.

50.2. **Да спира, но да не се рестартира**, като оставащото време трябва да е видимо, ако топката е дадена за вкарване в игра отвън на същия отбор в резултат на:

- топката е излязла изън игралното поле;
- състезател от същият отбор е наранен;
- техническо нарушение е отсъдено на същия отбор;
- спорна топка (изключвайки когато топката се задържи между ринга и таблото);
- двойно нарушение;
- премахване на равностойни наказания спрямо двата отбора.

Спира, но не се рестартира, с визуализиране на оставащото време, когато същият отбор, който е притежавал топката, му е дадено правото да вкара топката в игра от

предното си поле с оставащи 14 или повече секунди на часовника за 24 секунди, в резултат на нарушение или грешка.

50.3. **Спира и връща** на 24 секунди, без показания на монитора, когато:

- топката редовно влезе в коша;
- топката докосне обръча на противниковия кош и се контролира от отбор, който не е бил във владение преди да е докоснала ринга;
- на отбор е присъдено вкарване на топката в игра отвън, в задното му поле:
  - o в резултат на нарушение или грешка (не за топка излязла извън игралното поле);
  - o в резултат на спорна топка
  - o играта е спряна за действие, което не е свързано с отбора владеещ топката;
  - o играта е спряна за действие, което не е свързана с нито един от отборите и това не отнема някакво предимство на отборите.
- дадено е право за изпълнение на наказателни удари;

50.4. С**пира и връща на 14 секунди**, като 14 секунди трябва да са видими, когато:

- на отбора, който е бил във владение на топката преди това се дава право да вкара топката в игра отвън в предното си поле и 13 или по-малко секунди са налице на таблото на часовника за 24 секунди:
  - o в резултат на нарушение или грешка (не и за топка излязла извън игралното поле);
  - o играта е била спряна за действие, което не е свързно с отбора владеещ топката;
  - o играта е била спряна за действие, което не е свързана с нито един от отборите и това не отнема някакво предимство на отборите.
- Отборът, който преди това не е владеел топката трябва да вкара топката от предно поле в резултат на:
  - o Лично, неспортсменско или дисквалифициращо нарушение;
  - o Грешка (включително за топка излязла извън игралното поле);
  - o Спорна топка.
- След като топката докосне ринга след несполучлива стрелба от игра, (изключвайки когато топката се задържи между ринга и таблото), последен наказателен удар, или при пас, ако отборът който осъществява контрол над топката е същият, който е притежавал топката преди това.
- Часовникът за игра показва 2:00 минути или по-малко в последната четвърт или при всяко продължение при последващото едноминутно прекъсване, на отбора е присъдено да вкара топката в игра от задното си поле и треньорът реши, че играта трябва да се възобнови с вкарване от неговият отбор от линията за вкарване в предно поле и 14 секунди или повече показва дисплея на часовника за 24 секунди, когато играта е била спряна.

50.5. **Изключва уреда за 24 секунди**, след като топката е станала “мъртва” и часовникът за игра е бил спрян и до края на четвъртината или продължението има ново владение на топката за един от отборите и остават по-малко от 14 секунди на часовникът за игра.

Сигналът на часовника за 24 секунди не прави топката “мъртва”, нито спира часовника за игра, нито спира играта, освен ако в същия момент някой от отборите не е във владение на топката.

А – СЪДИЙСКИ ЖЕСТОВЕ

А.1. Съдийските жестове с ръце, илюстрирани чрез представените схеми, са единствените официални жестове и трябва да се използват от всички съдии и при всички срещи.

А.2. Докато докладва на секретарската маса се препоръчва съдията да дублира жестикулацията си вербално (на международни мачове на английски език).

А.3. Много важно е и секретарският апарат да е добре запознат с тези жестове.

ЖЕСТОВЕ, СВЪРЗАНИ С ЧАСОВНИКА ЗА ИГРА

1. СПИРАНЕ НА ЧАСОВНИКА ЗА ИГРА

Отворена длан

2. СПИРАНЕ НА ЧАСОВНИКА ЗА ИГРА ЗА НАРУШЕНИЕ

Свит юмрук

3. СТАРТИРАНЕ НА ЧАСОВНИКА ЗА ИГРА

Замахване с ръката

ЖЕСТОВЕ ПРИ ОТБЕЛЯЗВАНЕ НА КОШ

4. 1 точка

1 пръст се размахва с китката

5. 2 ТОЧКИ

2 пръста се размахват с китката

6. 3 ТОЧКИ

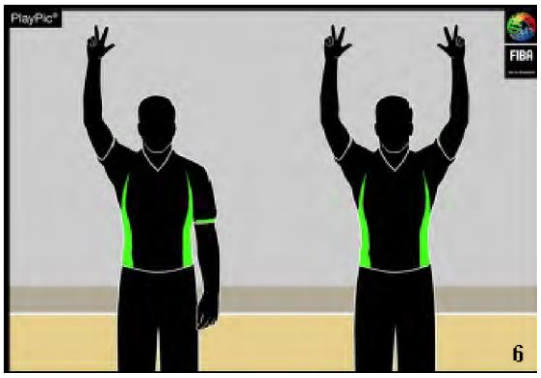

3 пръста вдигнати високо. С една ръка: опит за стрелба, с две ръце: Сполучлива стрелба

ЖЕСТОЕ ЗА СМЯНА И ЕДНОМИНУТНО ПРЕКЪСВАНЕ

7. СМЯНА

Скръстени ръце

8. ВЛИЗАНЕ В ИГРА

Махане с отворена дла

9. ПРЕКЪСВАНЕ

С пръстите оформя „Т“

10. ПРЕКЪСВАНЕ ЗА МЕДИЯ

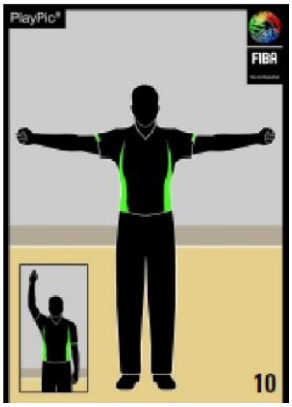

Отворени ръце със свити юмруци

ИНФОРМАТИВНИ ЖЕСТОВЕ

11. ОТМЯНА НА ОТБЕЛЯЗАН КОШ ИЛИ ДЕЙСТВИЕ

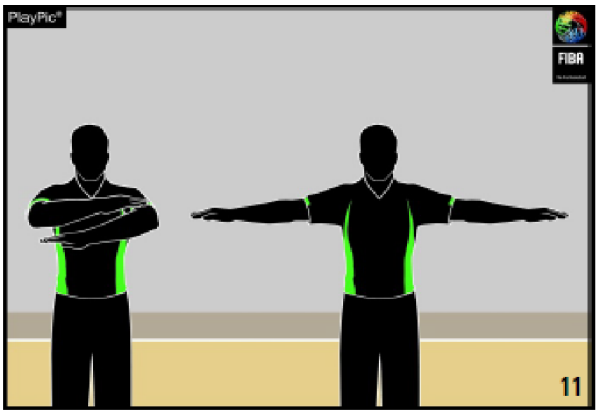

Еднократно действие с ръцете като „ножица“пред гърдите

12. ВИДИМО БРОЕНЕ

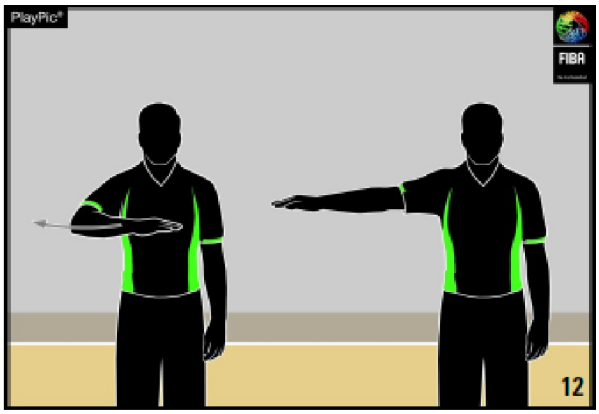

Броене с движение на дланта

13. Комуникация

Палецът нагоре

14. Рестартиране на Часовника

Кръгово движение с един пръст

15. Посока на играта и/или топка извън игрището

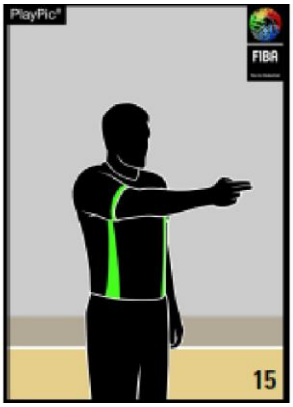

Показва посоката на играта с ръка успоредна на крайната линия

16. Задържана/ Спорна топка

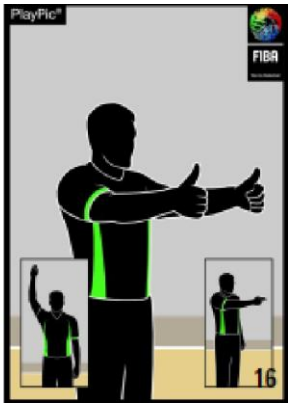

Палците са нагоре след което показва посоката на игра спрямо алтернативното притежание

ЖЕСТОВЕ ЗА ИЗВЪРШЕНИ ГРЕШКИ

17. КРАЧКИ

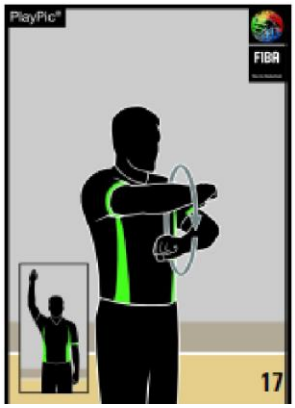

Ротация на юмрюците

18. ДВОЕН ДРИБЪЛ

Потупващи движения с дланите

19.НОСЕНА ТОПКА

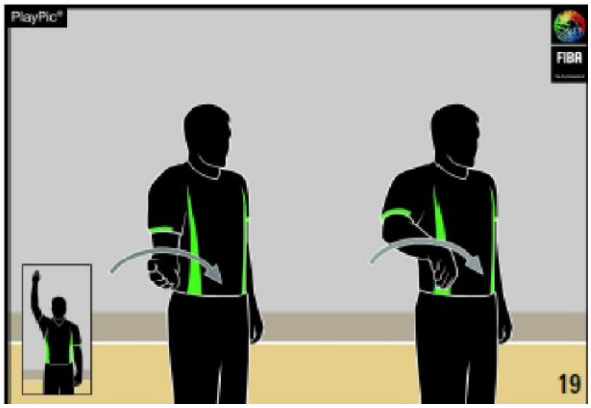

Ротация на половина с дланта

20. 3 СЕКУНДИ

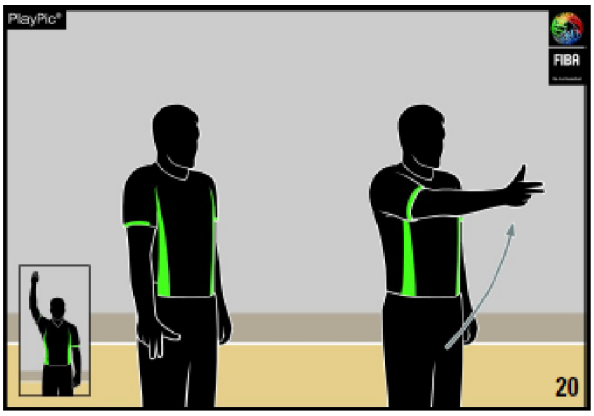

21. 5 СЕКУНДИ

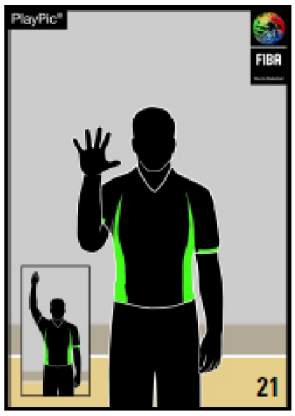

22. 8 СЕКУНДИ

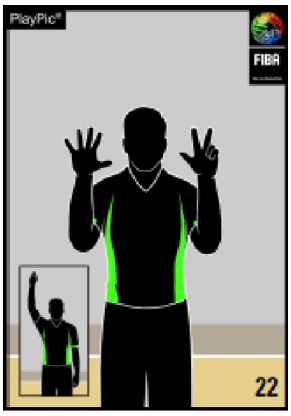

23. 24 СЕКУНДИ

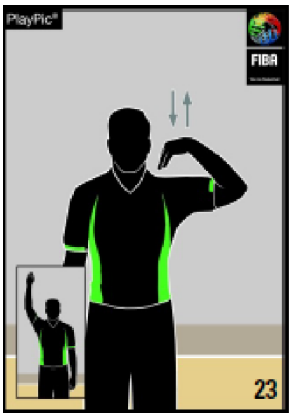

24. ТОПКА ВЪРНАТА В ЗАДНО ПОЛЕ

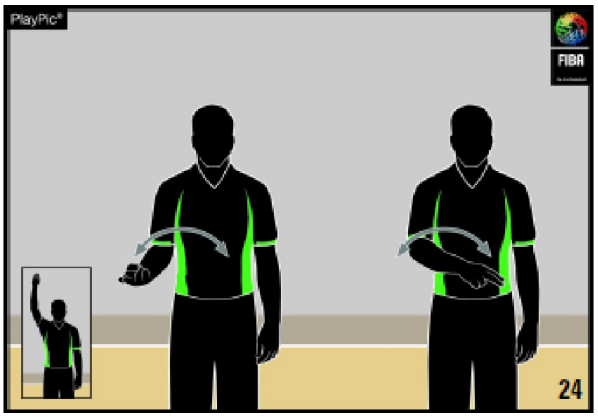

25. ИГРА С КРАК

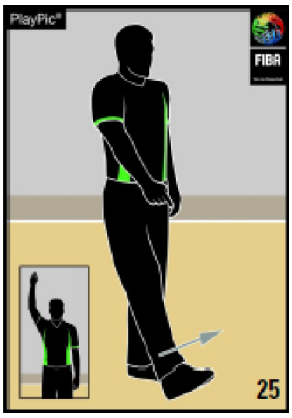

26. НЕПОЗВОЛЕНА ИНТЕРВЕНЦИЯ

ЖЕСТОВЕ ЗА ПОКАЗВАНЕ НА НОМЕР НА СЪСТЕЗАТЕЛ

27. №00 и №0

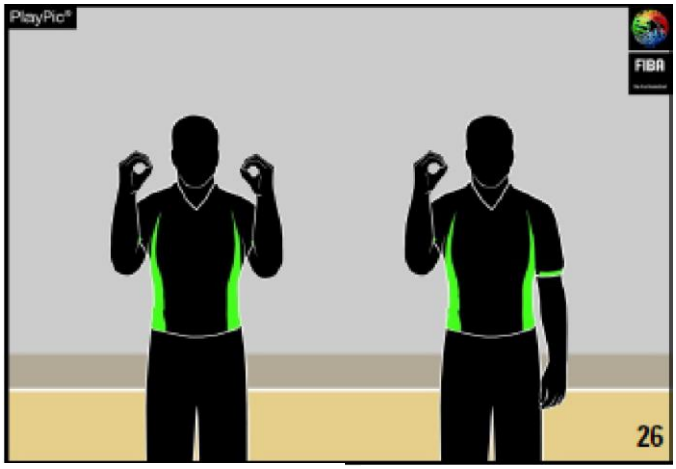

28. № 1-5

Дясната ръка показва номерата от 1 до 5

29. № 16-10

Дясната ръка показва номерата 5 лявата от 1 до 5

30. № 11-15

Дясната е свита в юмрюк лявата от 1 до 5

31. №16

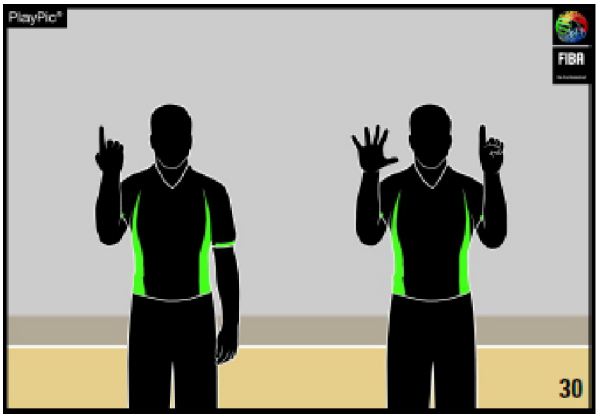

Първо с обратната страна на ръката се показва №1 за десетицата и с отворени ръце се показва 6

32. №24

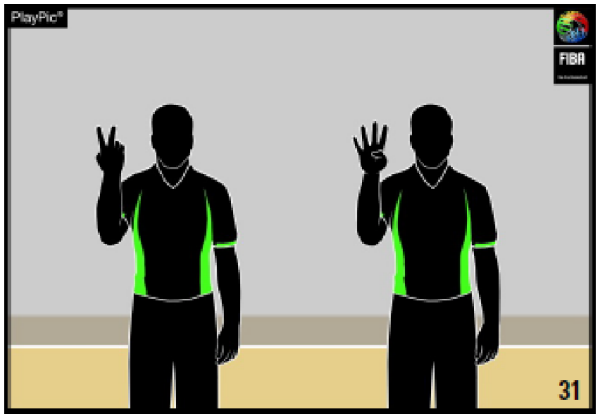

Първо с обратната страна на ръката се показва №2 за десетицата и с отворени ръце се показва 4

35. №78

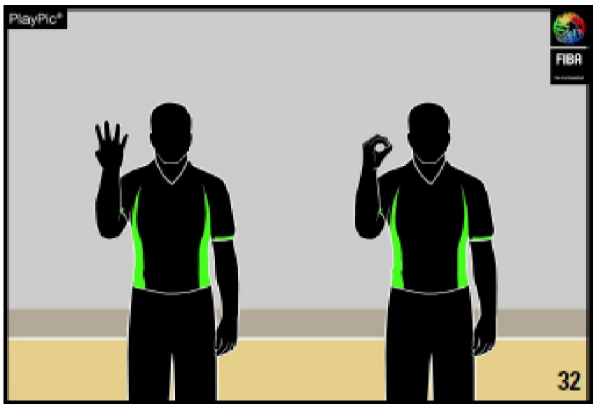

36. №99

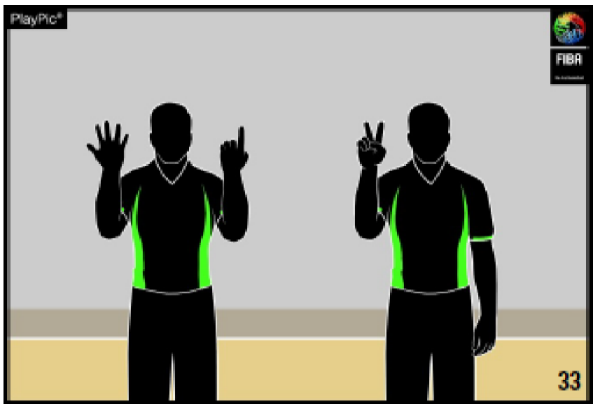

33. №62

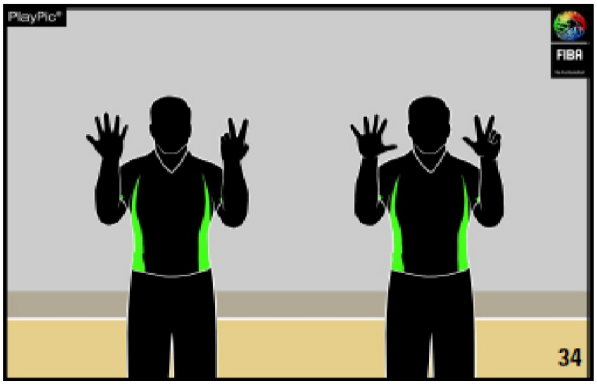

34. №40

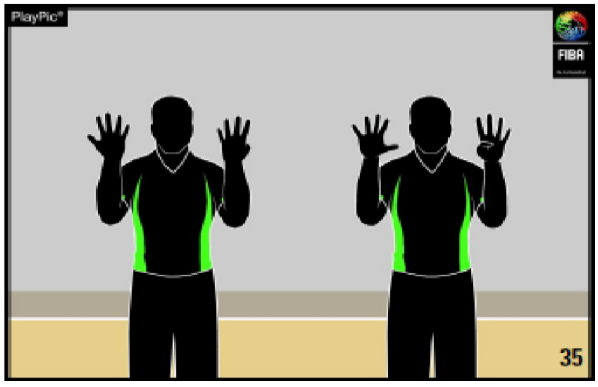

ЖЕСТОВЕ ЗА ВИД НА НАРУШЕНИЕТО

37. ДЪРЖАНЕ

Държи китката с движение надолу

38. БЛОКИРАНЕ ИЛИ НЕПРАВИЛЕН ЗАСЛОН

Двете ръце на кръста

39. БУТАНЕ

Имитира бутане

40. ИГРА С РЪЦЕ

Държи китката и движение напред

41. НЕПРАВИЛНО ИЗПОЛЗВАНЕ НА РЪЦЕТЕ

42. НЕПРАВИЛНО ВРЪХЛИТАНЕ С ТОПКАТА

43. КОНТАКТ С РЪКАТА

44. ЗАДЪРЖАНЕ С РЪКА (HOOKING)

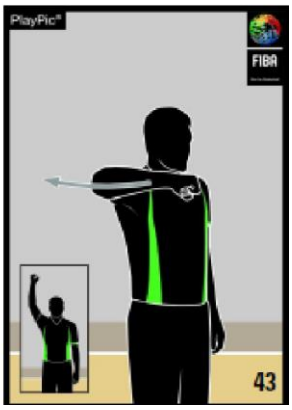

45. ПРЕКАЛЕНО ЗАМАХВАНЕ С ЛАКЪТ

Движение на лакът назад

46.НЕПРАВИЛЕН ЦИЛИНДЪР

Две ръце изпънати с движение нагоре-надолу

47. УДАР ПО ГЛАВАТА

Имитира контакт с главата

48. Нарушение на отбора владеещ топката

Свита в юмрук ръка показваща посока обратна на атакуващия тим

49. НАРУШЕНИЕ ПО ВРЕМЕ НА СТРЕЛБА

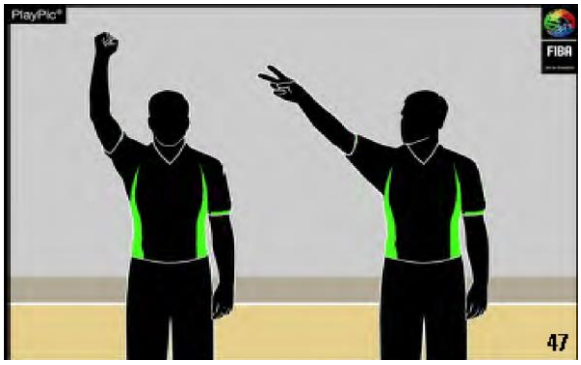

Свита в юмрук ръка, последвано с показване на броя на изпълнение на наказателните удари

50. НАРУШЕНИЕ НЕ ПО ВРЕМЕ НА СТРЕЛБА

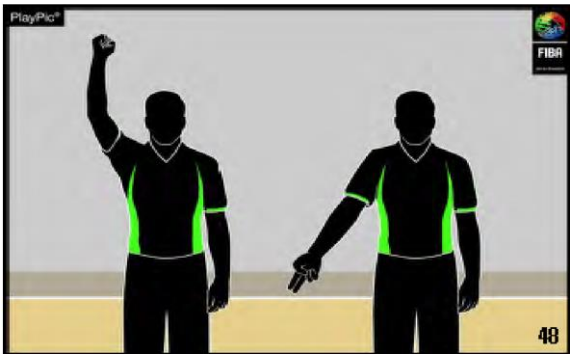

Свита в юмрук ръка, последвана от показване на пода

ЖЕСТОВЕ ЗА СПЕЦИАЛНИ НАРУШЕНИЯ

51. ДВОЙНО НАРУШЕНИЕ

Махане със свити

52. ТЕХНИЧЕСКО НАРУШЕНИЕ

Дланите формират „Т“

53. НЕСПОРТСМЕНСКО НАРУШЕНИЕ

Държи китката над

54.ДИСКВАЛИФИКАЦИЯ

Двете ръце в

55. СИМУЛАЦИЯ НА НАРУШЕНИЕ

Движение на

56. НЕПРАВИЛНО ПРЕМИНАВАНЕ НА ЛИНИЯТА ЗА ВКАРВАНЕ

Размахване ръката паралелно на граничната линия (последните 2

57. ИЗПОЛЗВАНЕ НА СИСТЕМАТА

Ротационно движение на

ЖЕСТОВЕ ЗА БРОЙ НА ПРИСЪДЕНИ НАКАЗАТЕЛНИ УДАРИ ПРЕД СЕКРЕТАРСКАТА МАСА

58. СЛЕД НАРУШЕНИЕ БЕЗ НАКАЗАТЕЛНИ УДАРИ

Показване на посоката на игра, ръката успоредна

59. СЛЕД НАРУШЕНИЕ В НАПАДЕНИЕ

Стиснат юмрук в посоката на играта, ръката успоредна на

60. 1 НАКАЗАТЕЛЕН УДАР

Показва се един пръст

61. 2 НАКАЗАТЕЛНИ УДАРА

Показват се два пръста

62. 3 НАКАЗАТЕЛНИ УДАРА

Показват се три пръста

ЖЕСТОВЕ ЗА АДМИНИСТРИРАНЕ НА НАКАЗАТЕЛНИ УДАРИ - АКТИВЕН СЪДИЯ

63. 1 НАКАЗАТЕЛЕН УДАР

1 пръст хоризонтално

64. 2 НАКАЗАТЕЛНИ УДАРА

2 пръста хоризонтално

65. 3 НАКАЗАТЕЛНИ УДАРА

3 пръста хоризонтално

ЖЕСТОВЕ ЗА АДМИНИСТРИРАНЕ НА НАКАЗАТЕЛНИ УДАРИ – ПАСИВЕН СЪДИЯ (СЛЕДВАЩ И ЦЕНТЪР)

66. 1 НАКАЗАТЕЛЕН УДАР

Индексиращ пръст

67. 2 НАКАЗАТЕЛНИ УДАРА

Пръстите са заедно и на двете ръце

68. 3 НАКАЗАТЕЛНИ УДАРА

3 пръста и на двете ръце

69. Официално оспорване от ст.треньора

Ст. съдията стартира процедурата
след потвърждение от ст. треньора

Фигура 7 Съдийски жестове

Б – ПРОТОКОЛ

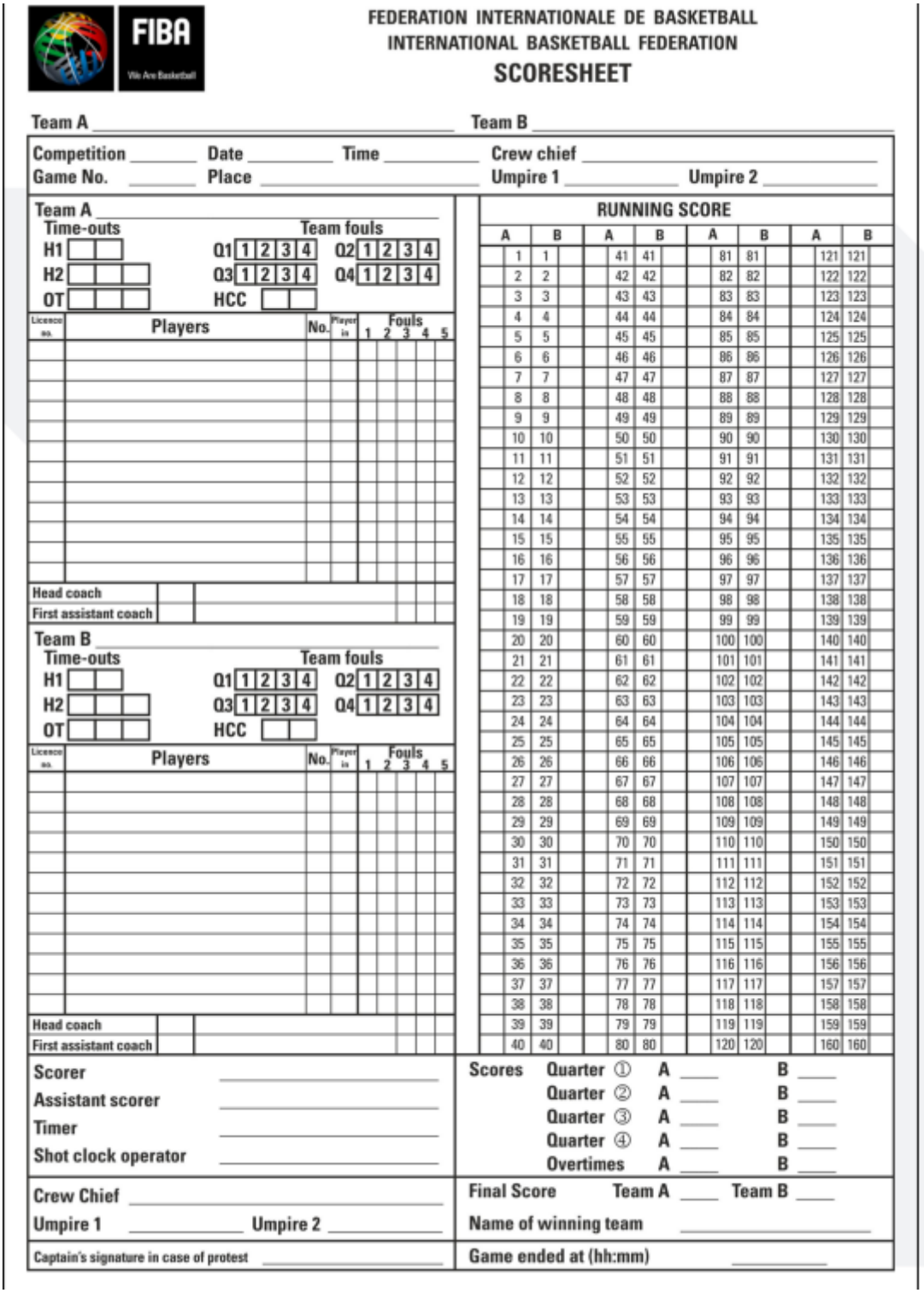

FEDERATION INTERNATIONALE DE BASKETBALL
INTERNATIONAL BASKETBALL FEDERATION

SCORESHEET

Team A _____ Team B _____

Competition _____ Date _____ Time _____ Crew chief _____

Game No. _____ Place _____ Umpire 1 _____ Umpire 2 _____

Team A _____

Time-outs: H1 [ ][ ] H2 [ ][ ][ ] OT [ ][ ][ ]

Team fouls: Q1 [1][2][3][4] Q2 [1][2][3][4] Q3 [1][2][3][4] Q4 [1][2][3][4] HCC [ ][ ]

Licence no.	Players	No.	Player in	Fouls 1 2 3 4 5
	Head coach			
	First assistant coach			

Team B _____

Time-outs: H1 [ ][ ] H2 [ ][ ][ ] OT [ ][ ][ ]

Team fouls: Q1 [1][2][3][4] Q2 [1][2][3][4] Q3 [1][2][3][4] Q4 [1][2][3][4] HCC [ ][ ]

Licence no.	Players	No.	Player in	Fouls 1 2 3 4 5
	Head coach			
	First assistant coach			

RUNNING SCORE

A	B	A	B	A	B	A	B
1	1	41	41	81	81	121	121
2	2	42	42	82	82	122	122
3	3	43	43	83	83	123	123
4	4	44	44	84	84	124	124
5	5	45	45	85	85	125	125
6	6	46	46	86	86	126	126
7	7	47	47	87	87	127	127
8	8	48	48	88	88	128	128
9	9	49	49	89	89	129	129
10	10	50	50	90	90	130	130
11	11	51	51	91	91	131	131
12	12	52	52	92	92	132	132
13	13	53	53	93	93	133	133
14	14	54	54	94	94	134	134
15	15	55	55	95	95	135	135
16	16	56	56	96	96	136	136
17	17	57	57	97	97	137	137
18	18	58	58	98	98	138	138
19	19	59	59	99	99	139	139
20	20	60	60	100	100	140	140
21	21	61	61	101	101	141	141
22	22	62	62	102	102	142	142
23	23	63	63	103	103	143	143
24	24	64	64	104	104	144	144
25	25	65	65	105	105	145	145
26	26	66	66	106	106	146	146
27	27	67	67	107	107	147	147
28	28	68	68	108	108	148	148
29	29	69	69	109	109	149	149
30	30	70	70	110	110	150	150
31	31	71	71	111	111	151	151
32	32	72	72	112	112	152	152
33	33	73	73	113	113	153	153
34	34	74	74	114	114	154	154
35	35	75	75	115	115	155	155
36	36	76	76	116	116	156	156
37	37	77	77	117	117	157	157
38	38	78	78	118	118	158	158
39	39	79	79	119	119	159	159
40	40	80	80	120	120	160	160

Scorer _____

Assistant scorer _____

Timer _____

Shot clock operator _____

Scores: Quarter ① A ____ B ____

Quarter ② A ____ B ____

Quarter ③ A ____ B ____

Quarter ④ A ____ B ____

Overtimes A ____ B ____

Crew Chief _____

Umpire 1 _____ Umpire 2 _____

Final Score Team A ____ Team B ____

Name of winning team _____

Captain's signature in case of protest _____

Game ended at (hh:mm) _____

Фигура 8 Протокол на срещата – международен

БЪЛГАРСКА ФЕДЕРАЦИЯ ПО БАСКЕТБОЛ

ПРОТОКОЛ

Отбор **А** _____ Отбор **Б** _____

Състезание ____ **Дата** _____ **Време** _____ **Старши съдия** _____

Среща № _____ **Място** _____ **Съдия 1** _____ **Съдия 2** _____

Отбор **А** _____

Прекъсвания

Период ① 1 2 3 4 ② 1 2 3 4

Период ③ 1 2 3 4 ④ 1 2 3 4

Продължения

Отборни нарушения

Лицензен №	Играчи	№	В игра	Нарушения 1	2	3	4	5
		4						
		5						
		6						
		7						
		8						
		9						
		10						
		11						
		12						
		13						
		14						
		15						
Треньор								
Помощник-треньор								

Отбор **Б** _____

Прекъсвания

Период ① 1 2 3 4 ② 1 2 3 4

Период ③ 1 2 3 4 ④ 1 2 3 4

Продължения

Отборни нарушения

Лицензен №	Играчи	№	В игра	Нарушения 1	2	3	4	5
		4						
		5						
		6						
		7						
		8						
		9						
		10						
		11						
		12						
		13						
		14						
		15						
Треньор								
Помощник-треньор								

ТЕКУЩ РЕЗУЛТАТ

А	Б	А	Б	А	Б	А	Б
1	1	41	41	81	81	121	121
2	2	42	42	82	82	122	122
3	3	43	43	83	83	123	123
4	4	44	44	84	84	124	124
5	5	45	45	85	85	125	125
6	6	46	46	86	86	126	126
7	7	47	47	87	87	127	127
8	8	48	48	88	88	128	128
9	9	49	49	89	89	129	129
10	10	50	50	90	90	130	130
11	11	51	51	91	91	131	131
12	12	52	52	92	92	132	132
13	13	53	53	93	93	133	133
14	14	54	54	94	94	134	134
15	15	55	55	95	95	135	135
16	16	56	56	96	96	136	136
17	17	57	57	97	97	137	137
18	18	58	58	98	98	138	138
19	19	59	59	99	99	139	139
20	20	60	60	100	100	140	140
21	21	61	61	101	101	141	141
22	22	62	62	102	102	142	142
23	23	63	63	103	103	143	143
24	24	64	64	104	104	144	144
25	25	65	65	105	105	145	145
26	26	66	66	106	106	146	146
27	27	67	67	107	107	147	147
28	28	68	68	108	108	148	148
29	29	69	69	109	109	149	149
30	30	70	70	110	110	150	150
31	31	71	71	111	111	151	151
32	32	72	72	112	112	152	152
33	33	73	73	113	113	153	153
34	34	74	74	114	114	154	154
35	35	75	75	115	115	155	155
36	36	76	76	116	116	156	156
37	37	77	77	117	117	157	157
38	38	78	78	118	118	158	158
39	39	79	79	119	119	159	159
40	40	80	80	120	120	160	160

Секретар _____

Помощник-секретар _____

Времеизмервач _____

Времеизмервач 24 секретар _____

Резултат Период 1 А_____ Б_____

Период 2 А_____ Б_____

Период 3 А_____ Б_____

Период 4 А_____ Б_____

Продължения А_____ Б_____

Старши съдия _____

Съдия 1 _____ **Съдия 2** _____

Краен резултат Отбор А_____ **Отбор Б**_____

Отбор победител_____

Подпис на капитана в случай на възражение _____

(Фиг. 8а) Протокол на срещата – български

Б.1. Протоколът, показан на Фиг. 8 е единственият образец, одобрен от Техническата комисия на ФИБА.

Б.2. Той се състои от един (1) оригинал и три (3) копия на хартия, всяко от които трябва да е в различни цветове. Оригиналът, който е на бяла хартия, е предназначен за ФИБА. Първото копие, което е на синя хартия, е за организаторите на състезанието. Второто копие е на розова хартия и е за победилия отбор. Последното копие е на жълта хартия и е за победения отбор.

Забележки:

1. Секретарят трябва да използва 2 химикалки с различни цветове, ЧЕРВЕН за първата и третата четвърт и СИН или ЧЕРЕН за втората и четвъртата четвърт. За всички продължения се използва СИН или ЧЕРЕН цвят (същите както за втората и четвъртата четвърт).

2. Протоколът на срещата може да бъде подготвен и попълван и по електронен способ.

Б.3. **Най-малко 40 минути преди започването на срещата** секретарят трябва да подготви протокола по следния начин:

Б.3.1. Той попълва имената на двата отбора в полето, разположено в най-горната част на протокола. **Отбор "А" трябва винаги да бъде** местния отбор (отбор домакин). В случай на турнири или състезания на неутрален терен, на първо място се поставя отборът, записан първи в програмата. Другият отбор трябва да е **отбор "Б"**.

Б.3.2. След това секретарят нанася в протокола:

- Името на състезанието.
- Поредния номер на срещата.
- Датата, часа и мястото на срещата.
- Имената на старши съдията и съдията/съдиите и тяхната националност (IOC код).

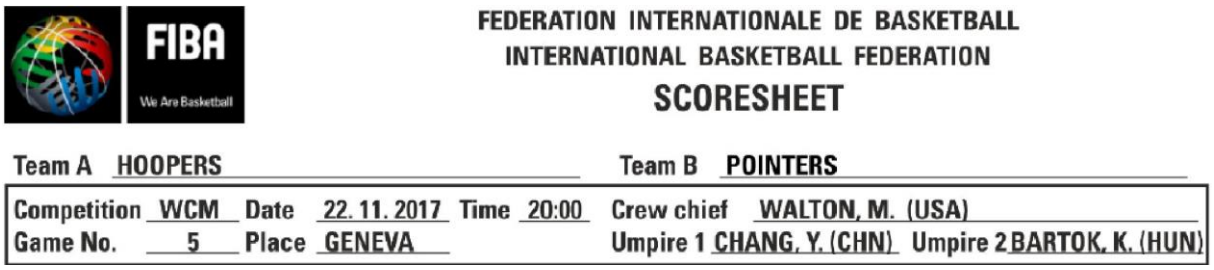
FEDERATION INTERNATIONALE DE BASKETBALL
INTERNATIONAL BASKETBALL FEDERATION
SCORESHEET

Team A HOOPERS Team B POINTERS

Competition WCM Date 22. 11. 2017 Time 20:00 Crew chief WALTON, M. (USA)
Game No. 5 Place GENEVA Umpire 1 CHANG, Y. (CHN) Umpire 2 BARTOK, K. (HUN)

Фигура 9 Горна част на протокола – международен

БЪЛГАРСКА ФЕДЕРАЦИЯ ПО БАСКЕТБОЛ
ПРОТОКОЛ

Отбор **А** *ИСКЪР* Отбор **Б** *ОСЪМ*

Състезание *А-1 М* **Дата** *20.11.06* **Време** *20.00* **Старши съдия** *ИВАНОВ Иван*
Среща № *М.1.5* **Място** *СОФИЯ* **Съдия 1** *ПЕЕВ Пейо* **Съдия 2** *ИЛИЕВ Илия*

(Фиг. 9а) Горна част на протокола – български

Б.3.3. Отбор “А” заема горната част на протокола, а отбор “Б” – долната част.

Б.3.3.1. В първата колона секретарят вписва номера (последните три цифри) на разрешителното за игра (лиценза) на всеки състезател, треньор и първи помощник-треньор. При турнири, номерът на разрешителните за игра се нанася само за първата среща, изиграна от отборите.

Б.3.3.2. Във втората колона секретарят вписва фамилията на състезателя и инициала на името му, всичко с **ПЕЧАТНИ БУКВИ**, последвани от номера на фланелката на състезателя, който той ще носи по време на срещата.

Капитанът на отбора се отбелязва чрез вписване на (КАП) непосредствено след името му.

Б.3.3.3. Ако отборът представи по-малко от 12 състезатели, то секретарят нанася плътна хоризонтална черта през местата, оставени за номера на разрешителното за игра, фамилията, номера му и т. н. След последният записан състезател. Ако състезателите са по-малко от 11, хоризонталната линия трябва да бъде нарисувана до достигане на секцията с нарушенията и продължава диагонално надолу до дъното.

Licence no.	Players		No.	Player in	Fouls 1	2	3	4	5
001	MAYER,	F.	5						
002	JONES,	M.	8						
003	SMITH,	E.	9						
004	FRANK,	Y.	12						
010	NANCE,	L.	18						
012	KING,	H. (CAP)	22						
014	WONG,	P.	24						
015	RUSH,	S.	25						
021	MARTINEZ,	M.	33						
022	SANCHES,	N.	42						
Head coach	788	LOOR, A.							
First assistant coach	555	MONTA, B.							

Фигура 10 Отбори в протокола (преди началото на срещата)

Б.3.4. Най-отдолу на раздела за всеки отбор, секретарят отбелязва **(С ПЕЧАТНИ БУКВИ)** имената на треньора и помощник-треньора.

Б.4. **Най-малко 10 минути преди започване на срещата** всеки от треньорите трябва:

Б.4.1. Да потвърдят имената и съответстващите номера на членовете на отбора им.

Б.4.2. Да потвърдят имената на треньора и помощник-треньора. Ако няма треньор, капитана на отбора действа като треньор и трябва да бъде написан с (КАП) след неговото име.

Coach	KING, H. (CAP)			
Assistant Coach				

Б.4.3. Да обявят 5 състезатели, които ще започнат срещата, чрез нанасяне на знака “X” след името на състезателя, в колонката за “влязъл в игра” състезател.

Б.4.4. Да се подпишат на протокола.

Треньорът на отбор “A” трябва първи да впише гореописаната информация.

Б.5. **При започването на срещата**, секретарят загражда с малко кръгче знаците “X” на петимата (5) състезатели от всеки отбор, които започват играта.

Б.6. **По време на играта**, секретарят отбелязва със знака “X” (без да го загражда с кръгче) в колонката за “влязъл в игра” срещу името на всеки заместник, който влиза за първи път в игра.

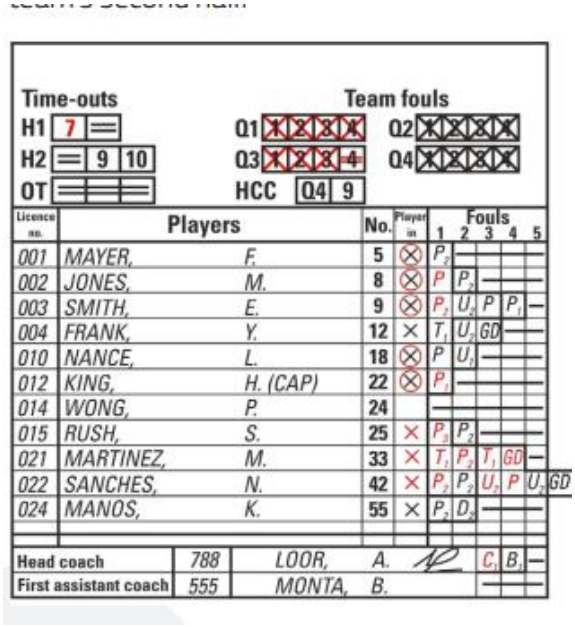

Фигура 11 Отборни състави в протокола – международен

Б.7. **Едноминутни прекъсвания**

Б.7.1. Отбелязването на ползвани едноминутни прекъсвания става, като в протокола, под имената на отборите се вписва в съответно обозначените квадратчета, минутата от всяка четвърт или продължение, в която е взето прекъсването - съответно - за първото полувреме на най-горния ред, на втория ред за второто полувреме и за максимум 3 продължения на последния ред.

Б.7.2. В края на всяко полувреме или продължение, неизползваните за едноминутни прекъсвания квадратчета се зачеркват с 2 успоредни хоризонтални линии вътре в квадратчетата. Ако отборът не е ползвал първото си едноминутно прекъсване преди часовникът за игра да показва 2:00 минути в четвъртата четвърт, секретарят трябва да отбележи 2 хоризонтални линии в първото квадратче на тима за второто полувреме.

Б.8. **Нарушения**

Б.8.1. Нарушенията на състезателите могат да бъдат лични, технически, неспортсменски или дисквалифициращи. Те се вписват на името на провинилия се състезател.

Б.8.2. Нарушенията получени от старши треньор, първи помощник-треньор, заместници, отстранени състезатели или лица придружаващи отбора, могат да бъдат технически или дисквалифициращи и се вписват на името на треньора.

Б.8.3. Вписването на нарушенията се извършва както следва:

Б.8.3.1. Лично нарушение се отбелязва с буквата “P”.

Б.8.3.2. Техническо нарушение на състезател се отбелязва с буквата “T”. Второ техническо нарушение трябва също да бъде отбелязано с буквата „T“, последвано от “GD” за дисквалификация в последващото празно място.

Б.8.3.3. Техническо нарушение за лично неспортсменско поведение на треньора се отбелязва с буквата “C”. Второ подобно нарушение също се вписва като “C”, след което в оставащото място се вписва “GD”.

Б.8.3.4. Техническо нарушение на треньора, по каквато и да е била друга причина, се отбелязва с буквата “B”. Трето техническо нарушение (едно от тях може да е „C“) се вписва като “B” или “C”, след което в оставащото място се вписва “GD”.

Б.8.3.5. Неспортсменско нарушение се отбелязва с буквата “U”. Второ неспортсменско нарушение също се отбелязва с буквата “U”, след което в оставащото място се вписва “GD”.

Б.8.3.6. Техническо нарушение на състезател, който по-рано е имал неспортсменско нарушение или неспортсменско нарушение срещу състезател, който по-рано е имал техническо нарушение се отбелязва с буквата “U” или “T”, след което в оставащото място се вписва “GD”.

Б.8.3.7. Дисквалифициращо нарушение се отбелязва с буквата “D”.

Б.8.3.8. Всяко нарушение, включващо изпълнение на наказателен удар(и) се отбелязва с малък индекс, отговарящ на съответния брой наказателни удари (1, 2 или 3) след буквите “P”; “T”; “C”; “B”; “U” или “D”.

Б.8.3.9. Всички нарушения, отсъдени срещу двата отбора, водещи след себе си равностойни наказания, които се унищожават взаимно съгласно чл. 42 (Специални положения) се отбелязват с прибавянето на малък индекс “c” след буквите “P”; “T”; “C”; “B”; “U” или “D”.

Б.8.3.10. Дисквалифициращо нарушение срещу първи помощник треньор, заместник, отстранен състезател или лице придружаващо отбора, включително за напускане на отборната скамейка при ситуация на сбиване, трябва да се запише като техническо нарушение срещу треньора с буквата „B_2“.

Б.8.3.11. При дисквалификация на старши треньора, първи помощник треньор, заместник или отстранен състезател, след D_2 или D, във всички останали празни квадратчета се нанася F.

Б.8.3.12. **Примери за дисквалифициращи нарушения на треньори, помощник-треньори, заместници, отстранени състезатели или лица придружаващи отбора:**

Дисквалифициращо нарушение отсъдено на треньор се отбелязва както следва:

Head coach	788	LOOR, A.	D_2		
First assistant coach	555	MONTA, B.			

Дисквалифициращо нарушение отсъдено на първия помощник-треньор се отбелязва както следва:

Head coach	788	LOOR, A.	B_2		
First assistant coach	555	MONTA, B.	D		

Дисквалифициращо нарушение отсъдено срещу заместник (не по силата на чл. 39 – Сбиване) се отбелязва както следва:

001	MAYER, F.	5	⊗	D					

И

Head coach	788	LOOR, A.	B_2		
First assistant coach	555	MONTA, B.			

Дисквалифициращо нарушение срещу отстранен състезател, след отсъждането на неговото пето нарушение се отбелязва както следва:

015	RUSH, S.	25	×	T_1	P_3	P_2	P_1	P_2	D	

И

Head coach	788	LOOR, A.	B_2		
First assistant coach	555	MONTA, B.			

Дисквалифициращо нарушение срещу лице придружаващо отбора се отбелязва както следва:

Head coach	788	LOOR, A.	B_2		
First assistant coach	555	MONTA, B.			

Б.8.3.13. **Примери за дисквалифициращи нарушения (чл. 39 – Сбиване)**

Дисквалифициращи нарушения срещу треньор, помощник-треньор, заместник, отстранен състезател и лице придружаващо отбора, отсъдени поради напускане зоната на отборната скамейка, (чл. 39 – Сбиване) се отбелязват, както е по-казано по-долу. Във всички останали празни квадратчета на дисквалифицираното лице се нанася буквата “F”.

Ако е дисквалифициран само треньорът:

Head coach	788	LOOR, A.	D_2	F	F
First assistant coach	555	MONTA, B.			

Ако е дисквалифициран само първият помощник-треньор:

Head coach	788	LOOR, A.	B_2		
First assistant coach	555	MONTA, B.	D	F	F

Ако са дисквалифицирани треньорът и първият помощник-треньор:

Head coach	788	LOOR, A.	D_2	F	F
First assistant coach	555	MONTA, B.	D	F	F

Дисквалифициращо нарушение на **заместник** се отбелязва както следва:
Ако заместникът има по-малко от четири нарушения, буквата “F” се вписва във всички останали свободни квадратчета:

003	SMITH, E.	9	⊗	P_2	P_2	D	F	F	

и

Head coach	788	LOOR, A.	B_2		
First assistant coach	555	MONTA, B.			

Ако на заместникът му е 5 нарушение, то се вписва D и буквата “F” се вписва зад последното квадратче:

002	JONES, M.	8	⊗	T_1	P_3	P_1	P_2	D	F	

и

Head coach	788	LOOR, A.	B_2		
First assistant coach	555	MONTA, B.			

Дисквалифициращо нарушение на отстранен състезател се изписва както следва:

015	RUSH, S.	25	×	T_1	P_3	P_2	P_1	P_2	DF	

и

Head coach	788	LOOR, A.	B_2		
First assistant coach	555	MONTA, B.			

Дисквалифициращо нарушение на придружаващо отбора лице се изписва както следва:

Head coach	788	LOOR, A.	B_2	(B)	
First assistant coach	555	MONTA, B.			

Всяка дисквалификация на лице придружаващо отбора се записва на старши треньора, вписвайки се ,но не се брои кт озволените три технически нарушения за неговата дисквалификация за срещата.

Забележка: Техническите и дисквалифициращите нарушения отсъдени съгласно чл. 39 – Сбиване не се броят като отборни нарушения.

Б.8.3.14 **Примери за дисквалифициращи нарушения за активно участие в сбиване на треньора, помощник треньора, заместник, отстранен състезател или лица придружаващи отбора:**

Независимо колко са дисквалифицирани за напускане на отборната скамейка, се записва техническо нарушение B_2 или D_2 на старши треньора.

Ако старши треньора активно участва в сбиването, на него се записва нарушение само D_2.

Дисквалифициращи нарушения на старши треньора и първи помощник треньор се записват както следва:

Ако само старши треньора е дисквалифициран:

Head coach	788	LOOR, A.	D_2	F	F
First assistant coach	555	MONTA, B.			

Ако само първи помощник треньор е дисквалифициран се записва:

Head coach	788	LOOR, A.	B_2		
First assistant coach	555	MONTA, B.	D_2	F	F

Ако и двамата са дисквалифицирани се записва:

Head coach	788	LOOR, A.	D_2	F	F
First assistant coach	555	MONTA, B.	D_2	F	F

Дисквалифициращо нарушение на заместник се записва както следва:

Ако заместника има по-малко от 4 нарушения, се записва D_2 последващо от F във всички оставащи празни квадратчета.

001	MAYER, F.	5	⊗	P_2	P_2	D_2	F	F		

и

Head coach	788	LOOR, A.	B_2		
First assistant coach	555	MONTA, B.			

Ако дисквалификацията е 5 лично нарушение, в последното квадратче се записва D_2 с последващо F след запълнените квадрати:

002	JONES, M.	8	⊗	T_1	P_3	P_1	P_2	D_2	F	

и

Head coach	788	LOOR, A.	B_2		
First assistant coach	555	MONTA, B.			

Дисквалифициращо нарушение на отстранен състезател се записва както следва:

Ако отстранения състезател няма повече празни квадратчета, след тях се записват последователно D_2 и F

015	RUSH,	S.	25	X	T_1	P_3	P_2	P_1	P_2	D_2F

и

Head coach	788	LOOR, A.	B_2		
First assistant coach	555	MONTA, B.			

Дисквалифициращо нарушение на придружител на отбора се записва на старши треньора както е показано по долу:

Head coach	788	LOOR, A.	B_2	(B_2)	
First assistant coach	555	MONTA, B.			

Дисквалифициращи нарушения на двама придружители се записват както следва:

Head coach	788	LOOR, A.	B_2	(B_2)	(B_2)
First assistant coach	555	MONTA, B.			

Всяка дисквалификация на лице придружаващо отбора се записва на старши треньора, вписвайки се ,но не се брои към позволените три технически нарушения за неговата дисквалификация за срещата.

Забележка: Техническите и дисквалифициращите нарушения отсъдени съгласно чл. 39 – Сбиване не се броят като отборни нарушения.

Б.8.4. В края на втората четвърт и след края на срещата, секретарят трябва да начертае с тънка линия, между квадратчетата, които са използвани и тези които не са използвани.

След края на срещата, секретарят трябва да зачертае оставащите празни места с тънка хоризинтална линия.

Б.9. **Отборни нарушения**

Б.9.1. За всяка четвърт (1-ва; 2-ра; 3-та; 4-та) в протокола са оставени четири квадратчета (непосредствено под името на отбора и под имената на състезателите) за вписване на отборните нарушения.

Б.9.2. Винаги, когато срещу състезател е отсъдено лично, техническо, неспортсменско или дисквалифициращо нарушение, секретарят го вписва срещу отбора на същия състезател, като вписва голям знак “X”, последователно в съответно оставените квадратчета.

Б.9.3. След края на всяка четвърт, секретарят трябва да зачертае оставащите празни места с 2 тънки хоризинтални линии.

Б.10. **Текущ резултат**

Б. 10.1. Секретарят нанася в протокола хронологически променящия се брой на точките, отбелязани от двата отбора.

Б. 10.2. В протокола на срещата има 4 колони, предвидени за този текущ резултат.

Б. 10.3. Всяка колона от своя страна е разделена на четири по-тесни колонки. Двете съседни колонки отляво са предназначени за отбор “А”, а двете съседни колонки отдясно – за отбор “Б”. В двете централни колонки се отбелязва текущият резултат (160 точки) за всеки отбор.

Секретарят трябва:

- **Първо**, да отбележи с диагонална чертичка („/“ за пишещ с дясна ръка и „\“ за пишещ с лява ръка) всеки редовно отбелязан кош от игра и с малко запълнено кръгче (•) всеки редовно реализиран наказателен удар, които се нанасят към общия брой на точките за отбора, който токущо е отбелязал кош.

- **След това**, в съответното празно квадратче от същата страна на новия краен брой на точките (отстрани на / или \ или •), секретарят нанася номера на състезателя, който е отбелязал коша от игра или наказателния удар.

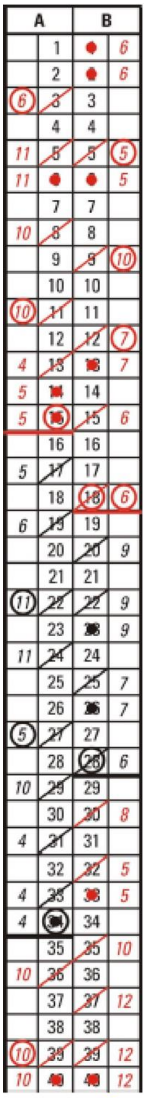

Фигура SEQ

Б.11. **Текущ резултат: Допълнителни инструкции.**

Б.11.1. Кош от игра, зачитащ се за 3 точки се отбелязва, като се загражда с кръгче номера на състезателя, който го е отбелязал.

Б.11.2. Кош, реализиран случайно от отбор в собствения кош, се отбелязва като реализиран от капитана на противниковия отбор на игралното поле.

Б.11.3. Точки, отбелязани без топката да е влязла в коша (чл. 31 – Препречване пътя на топката към коша и непозволена интервенция) се отбелязват на името на състезателя, който е стрелял към коша.

Б.11.4. В края на всяка четвърт или продължение, секретарят загражда с дебело очертан кръг (**O**) последния сумарен брой на точките за всеки от отборите и очертава дебела хоризонтална линия под тези последни точки и под номерата на състезателите, които са ги отбелязали.

Б.11.5. При започването на всяка четвърт или продължение, секретарят продължава да нанася текущия сумарен брой на точките, започвайки от мястото на прекъсването.

Б.11.6. Винаги, когато това е възможно, секретарят трябва да сверява своя текущ резултат с този на информационното табло. Ако съществува различие и неговият резултат е точен, той трябва веднага да вземе мерки да се коригира резултатът на таблото. Ако има някакво съмнение или ако единият отбор възрази на поправката, секретарят трябва да уведоми старши съдията веднага щом топката стане “мъртва” и часовникът за игра бъде спрян.

Б.11.7. Съдиите могат да коригират всяка грешка на секретаря, включваща резултат, брой на нарушенията или прекъсванията, съгласно правилника. Старши съдията трябва да подпише корекцията. По големи корекции, трябва да се опишат на задната страна на протокола.

Б.12. **Текущ резултат: Крайно оформяне на протокола.**

Б.12.1. В края на всяка четвърт или последно продължение, секретарят вписва резултата от същата четвърт или всяко продължение в съответно оставеното място в долната част на протокола на срещата.

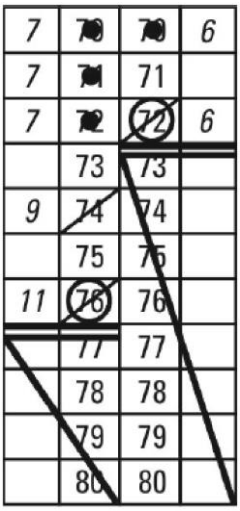

Б.12.2. Веднага след завършване на срещата, секретарят трябва да запише точният час на завършване в полето „Срещата завърши в (чч.мм)

Б.12.3. В края на срещата, секретарят очертава две (2) дебели хоризонтални линии под крайния брой на точките отбелязани от всеки отбор и под номерата на състезателите, които са отбелязали тези последни точки. След това, с диагонални линии до дъното на колоните той унищожава останалите празни колонки за текущия резултат за всеки отбор.

Б.12.4. След края на срещата, секретарят вписва крайния резултат и името на отбора победител.

Б.12.5. След това всички лица, от секретарската маса, трябва да подпишат протокола срещу имената си.

Б.12.6. След като съдията/съдиите се подпишат, старши съдията остава последен да одобри и подпише протокола на срещата. Това негово действие приключва администрирането на срещата от съдиите и връзката им с играта.

Фигура SEQ Фигура *

Забележка: Ако един от капитаните (кап) подпише протокола на срещата със запазване правото на контестация, (използвайки мястото маркирано с “подпис на капитана в случай на контестация”), то целият секретарски апарат и съдията/съдиите трябва да останат на разположение на старши съдията, докато същият не им даде разрешение да си отидат.

Scorer	MAIER, N.		Scores	Quarter ①	A 15 B 18
Assistant scorer	SABAY, O.			Quarter ②	A 19 B 10
Timer	LEBLANC, R.			Quarter ③	A 26 B 19
Shot clock operator	AUSTIN, K.			Quarter ④	A 16 B 25
				Overtimes	A / B /
Crew chief	M. Walton		Final Score	Team A 76	Team B 72
Umpire 1	Y. Chang	Umpire 2 K. Bartok	Name of winning team	HOOPERS	
Captain's signature in case of protest			Game ended at (hh:mm)	21:50	

Фигура 14 Долна част на протокола – международен

Б.13 Официално оспорване от страна ст. треньора

Б.13.1 В срещите, в които има одобрена система за видеоповторение всеки отбор има право на 1 официално оспорване на треньора (ООТ – анг.: HCC). Ако такова бъде присъдено, то трябва да се запише в протокола, под името на отбора и под квадратчетата за отборните нарушения. В първото квадратче се записва четвъртината или продължението, в което е присъдено оспорването (Ч1, Ч2, Ч3, Ч4 или ПР) и във второто квадратче следва да се отбележи минутата от дадената четвърт или продължение.

B – ПРОЦЕДУРА ЗА КОНТЕСТАЦИЯ

B.1. Отбор може да подаде контестация ако интересите му са неблагоприятно засегнати от:

а) грешка на секретаря, времеизмервача, или времеизмервача на 24 секунди, която не е била коригирана от съдиите;

б) решение да се присъди служебна загуба, да се отмени, отложи, да не продължи или да не се проведе среща;

в) нарушение на приложимите правила за картотекиране.

B.2. За да бъде допустима, контестацията трябва да отговаря на следната процедура:

а) Капитанът на същия отбор (КАП) трябва не по-късно от 15 минути след завършване на срещата, да уведоми старши съдията, че неговият отбор подава контестация срещу резултата от срещата, като се разпише в протокола на срещата, в мястото обозначено като “Подпис на капитана в случай на контестация;

б) Отборът трябва да напише основанията за контестацията и да ги даде на старши съдията, не по-късно от 1 час след завършване на срещата;

в) Такса от 1 500 CHF, се прилага към всяка контестация и трябва да бъде платена в случай, че контестацията е отхвърлена.

B.3. Старши съдията (или комисарят ако присъства), след получаване на основанията за контестацията, трябва да докладва в писмена форма за инцидента, водещ до контестацията на представителя на ФИБА или до компетентният орган.

B.4. Компетентният орган издава всички процедурни искания, които счита за подходящи, и взема решение за контестацията възможно най-скоро и във всеки случай не по-късно от 24 часа след края на срещата. Компетентният орган използва всички надеждни доказателства и може да вземе всяко подходящо решение, включително, без ограничение, частично или цялостно повторение на срещата. Компетентният орган не може да реши да промени резултата от играта, освен ако има ясни и убедителни доказателства, че ако не беше допусната грешката, която води до контестацията, новият резултат със сигурност щеше да се осъществи.

B.5. Решението на компетентния орган се разглежда, като решение взето на терена и не е обект на последващо преглеждане или обжалване. В изключителни случаи решенията по въпроси свързани с картотека, могат да бъдат обжалвани както е предвидено в приложимите разпоредби.

B.6. Специални правила за състезания на FIBA или състезания, които не предвиждат в друго в своите разпоредби:

а) В случай, че състезанието е в турнирен формат, компетентният орган за всички контестации е Техническа комисия (вж. вътрешния правилник на ФИБА, Книга 2).

б) При състезание на разменено гостуване, компетентният орган за контестации, по отношение на въпроси свързани с картотека е Дисциплинарният панел на ФИБА. За всички други въпроси, които пораждат контестация, компетентният орган е ФИБА, действащ чрез едно или повече лица с опит в прилагането и тълкуването на официалните правила за баскетбол (вж. Вътрешния правилник на FIBA, Книга 2).

Г – КЛАСИРАНЕ НА ОТБОРИТЕ

Г.1 Процедура

Г.1.1 Класирането на отборите става в зависимост от събраните от тях точки от техните победи и загуби. За победа се дават 2 точки за класиране, при загуба се дава една точка за класиране /включително и при загуба поради липса на състезатели/ и при служебна загуба – 0 точки за класиране.

Г.1.2 Тази процедура се прилага за всички състезания по системата всеки срещу всеки.

Г.1.3 Ако при класирането в групата 2 или повече отбори имат еднакъв брой точки от победи и загуби, то резултатите от срещите между тези 2 или повече отбори се използват, за да се определи тяхното класиране. Ако при тези 2 или повече отбори отново има равенство на точките от срещите между тях, то тяхното класиране ще се определя от следните критерии, прилагани в хронологичен ред:

- По-голяма точкова разлика от срещите между тях;
- По-голям брой точки отбелязани в срещите между тях;
- По-голяма точкова разлика от всички срещи в групата;
- По-голям брой точки отбелязани във всички срещи от групата.

Ако имаме равенство, преди да са изиграни всичките срещи в групата, отборите с равни показатели споделят едно и също място в класирането. Ако всичките тези критерии не могат да определят класирането, след изиграването на всички срещи от груповата фаза, то финалното класиране се определя от класирането на отборите във ФИБА.

Г.1.4 Ако на някой етап от описаната процедура се определи класирането на само част от отборите, то за останалите отбори се прилага процедурата описана в Г.1.3 от самото й начало за всички останали отбори, които са останали некласирани.

Г.2 Примери

Г.2.1 Пример 1

Резултати между отборите А, Б, В и Г

А срещу ***Б***	100:55	***Б*** срещу ***В***	100:95
А срещу ***В***	90:85	***Б*** срещу ***Г***	80:75
А срещу ***Г***	75:80	***В*** срещу ***Г***	60:55

Табл.1

Отбор	Играни срещи	Победи	Загуби	Точки за класиране	Отбелязани точки	Точкова разлика
А	3	2	1	5	265:220	+45
Б	3	2	1	5	235:270	-35
В	3	1	2	4	240:245	-5
Г	3	1	2	4	210:215	-5

Класиране: 1 – А победител срещу Б, 3 – В победител срещу Г

Г.2.2 Пример 2

Резултати между отборите А, Б, В и Г

А срещу ***Б***	100:55	***Б*** срещу ***В***	100:85
А срещу ***В***	90:85	***Б*** срещу ***Г***	75:80
А срещу ***Г***	120:75	***В*** срещу ***Г***	65:55

Табл.2

Отбор	Играни срещи	Победи	Загуби	Точки за класиране	Отбелязани точки	Точкова разлика
А	3	3	0	6	310:215	+95
Б	3	1	2	4	230:265	-35
В	3	1	2	4	235:245	-10
Г	3	1	2	4	210:260	-50

Победител А

За останалите отбори се прави допълнителна таблица за класиране на отборите Б, В и Г.

Табл.3

Отбор	Играни срещи	Победи	Загуби	Точки за класиране	Отбелязани точки	Точкова разлика
Б	2	1	1	3	175:165	+10
В	2	1	1	3	150:155	-5
Г	2	1	1	3	135:140	-5

Крайно класиране: 1 – А, 2 – Б, 3 – В/победил Г/, 4 – Г

Г.2.3 Пример 3

Резултати между отборите А, Б, В и Г

А срещу ***Б***	85:90	***Б*** срещу ***В***	100:95
А срещу ***В***	55:100	***Б*** срещу ***Г***	75:85
А срещу ***Г***	75:120	***В*** срещу ***Г***	65:55

Табл.4

Отбор	Играни срещи	Победи	Загуби	Точки за класиране	Отбелязани точки	Точкова разлика
А	3	0	3	3	215:310	-95
Б	3	2	1	5	265:265	0
В	3	2	1	5	260:210	+50
Г	3	2	1	5	260:215	+45

Класиране: 4 – А

Класиране от срещите между Б, В и Г:

Табл.5

Отбор	Играни срещи	Победи	Загуби	Точки за класиране	Отбелязани точки	Точкова разлика
Б	2	1	1	3	175:180	-5
В	2	1	1	3	160:155	+5
Г	2	1	1	3	140:140	0

Крайно класиране: 1 – В, 2 – Г, 3 – Б, 4 – А

Г.2.4 Пример 4

Резултати от срещите между отборите А, Б, В и Г

А срещу ***Б***	85:90	***Б*** срещу ***В***	100:90
А срещу ***В***	55:100	***Б*** срещу ***Г***	75:85
А срещу ***Г***	75:120	***В*** срещу ***Г***	65:55

Табл.6

Отбор	Играни срещи	Победи	Загуби	Точки за класиране	Отбелязани точки	Точкова разлика
А	3	0	3	3	215:310	-95
Б	3	2	1	5	265:260	+5
В	3	2	1	5	255:210	+45
Г	3	2	1	5	260:215	+45

Класиране: 4 – А

Класиране от срещите между Б, В и Г

Табл.7

Отбор	Играни срещи	Победи	Загуби	Точки за класиране	Отбелязани точки	Точкова разлика
Б	2	1	1	3	175:175	0
В	2	1	1	3	155:155	0
Г	2	1	1	3	140:140	0

Крайно класиране: 1 – Б, 2 – В, 3 – Г, 4 – А

Г.2.5 Пример 5

Резултати от срещите между отбори А, Б, В, Г, Д и Е

А срещу ***Б***	100:55	***Б*** срещу ***Е***	110:90
А срещу ***В***	85:90	***В*** срещу ***Г***	55:60
А срещу ***Г***	120:75	***В*** срещу ***Д***	90:75
А срещу ***Д***	80:100	***В*** срещу ***Е***	105:75
А срещу ***Е***	85:80	***Г*** срещу ***Д***	70:45
Б срещу ***В***	100:95	***Г*** срещу ***Е***	65:60
Б срещу ***Г***	80:75	***Д*** срещу ***Е***	75:80
Б срещу ***Д***	75:80		

Табл.8

Отбор	Играни срещи	Победи	Загуби	Точки за класиране	Отбелязани точки	Точкова разлика
А	5	3	2	8	470:400	+70
Б	5	3	2	8	420:440	-20
В	5	3	2	8	435:395	+40
Г	5	3	2	8	345:360	-15
Д	5	2	3	7	375:395	-20
Е	5	1	4	6	385:440	-55

Класиране: 5 – Д, 6 – Е

Класиране от срещите между А, Б, В и Г

Табл.9

Отбор	Играни срещи	Победи	Загуби	Точки за класиране	Отбелязани точки	Точкова разлика
А	3	2	1	5	305:220	+85
Б	3	2	1	5	235:270	-35
В	3	1	2	4	240:245	-5
Г	3	1	2	4	210:265	-45

Крайно класиране:

1 – А победил Б, 2 – Б, 3 – Г победил В, 4 – В, 5 – Д, 6 – Е

Г.2.6 Пример 6

Резултати от срещите между А, Б, В, Г, Д и Е

А срещу ***Б***	71:65	***Б*** срещу ***Е***	95:90
А срещу ***В***	85:86	***В*** срещу ***Г***	95:100
А срещу ***Г***	77:75	***В*** срещу ***Д***	82:75
А срещу ***Д***	80:86	***В*** срещу ***Е***	105:75
А срещу ***Е***	85:80	***Г*** срещу ***Д***	68:67
Б срещу ***В***	88:87	***Г*** срещу ***Е***	65:60
Б срещу ***Г***	80:75	***Д*** срещу ***Е***	80:75
Б срещу ***Д***	75:76		

Табл.10

Отбор	Играни срещи	Победи	Загуби	Точки за класиране	Отбелязани точки	Точкова разлика
А	5	3	2	8	398:392	+6
Б	5	3	2	8	403:399	+4
В	5	3	2	8	455:423	+32
Г	5	3	2	8	383:379	+4
Д	5	3	2	8	384:380	+4
Е	5	0	5	5	380:430	-50

Класиране: 6 – Е

Класиране от срещите между А, Б, В, Г и Д

Табл.11

Отбор	Играни срещи	Победи	Загуби	Точки за класиране	Отбелязани точки	Точкова разлика
А	4	2	2	6	313:312	+1
Б	4	2	2	6	308:309	-1
В	4	2	2	6	350:348	+2
Г	4	2	2	6	318:319	-1
Д	4	2	2	6	304:305	-1

Класиране: 1 – В, 2 – А

Класиране от срещите между отборите Б, Г и Д

Табл.12

Отбор	Играни срещи	Победи	Загуби	Точки за класиране	Отбелязани точки	Точкова разлика
Б	2	1	1	3	155:151	+4
Г	2	1	1	3	143:147	-4
Д	2	1	1	3	143:143	0

Крайно класиране: 1 – В, 2 – А, 3 – Б, 4 – Д, 5 – Г, 6 – Е

D.2.7 Пример 7

Резултати от срещите между А, Б, В, Г, Д и Е

А срещу ***Б***	73:71	***Б*** срещу ***Е***	95:90
А срещу ***В***	85:86	***В*** срещу ***Г***	95:96
А срещу ***Г***	77:75	***В*** срещу ***Д***	82:75
А срещу ***Д***	90:96	***В*** срещу ***Е***	105:75
А срещу ***Е***	85:80	***Г*** срещу ***Д***	68:67
Б срещу ***В***	88:87	***Г*** срещу ***Е***	80:75
Б срещу ***Г***	80:79	***Д*** срещу ***Е***	80:75
Б срещу ***Д***	79:80		

Табл.13

Отбор	Играни срещи	Победи	Загуби	Точки за класиране	Отбелязани точки	Точкова разлика
А	5	3	2	8	410:408	+2
Б	5	3	2	8	413:409	+4
В	5	3	2	8	455:419	+36
Г	5	3	2	8	398:394	+4
Д	5	3	2	8	395:394	+4
Е	5	0	5	5	395:445	-50

Класиране: 6 – Е
Класиране от срещите между А, Б, В, Г и Д

Табл.14

Отбор	Играни срещи	Победи	Загуби	Точки за класиране	Отбелязани точки	Точкова разлика
А	4	2	2	6	325:328	-3
Б	4	2	2	6	318:319	-1
В	4	2	2	6	350:344	+6
Г	4	2	2	6	318:319	-1
Д	4	2	2	6	318:319	-1

Класиране: 1 – В, 5 – А
Класиране от срещите между Б, Г и Д

Табл.15

Отбор	Играни срещи	Победи	Загуби	Точки за класиране	Отбелязани точки	Точкова разлика
Б	2	1	1	3	159:159	0
Г	2	1	1	3	147:147	0
Д	2	1	1	3	147:147	0

Класиране: 2 – Б, 3 – Г (победител срещу Д), 4 – Д
Крайно класиране: 1 – В, 2 – Б, 3 – Г, 4 – Д, 5 – А, 6 – Е

Г.3 Служебна загуба

Г.3.1 Отбор, който без причина не се покаже на игрището в определеното време съгласно програмата или се отегли от игралното поле преди да е завършила срещата, губи служебно срещата и получава 0 точки за класирането.

Г.3.2 Ако отбор допусне служебна загуба за втори път, всички резултати от изиграните му срещи трябва да бъдат анулирани.

Г.3.3 Ако отбор допусне служебна загуба за втори път в състезание във формат на група, и най-добрият/добрите отбори трябва да се класират за следващият етап на състезанието, резултатите от всички срещи изиграни от последния в класирането отбор във формат играещ се на кръст и нова група в следваща фаза, също трябва да бъдат анулирани.

Пример

Отбор Б6 в група Б допуска две служебни загуби, следователно всичките му изиграни срещи трябва да бъдат анулирани

Група Б	Победи	Загуби	Точки за класиране
Отбор Б1	8	0	16
Отбор Б2	6	2	14
Отбор Б3	4	4	12
Отбор Б4	2	6	10
Отбор Б5	0	8	8
Отбор Б6			

Крайно класиране:

Група А	Победи	Загуби	Точки за класиране
Отбор А1	10	0	20
Отбор А2	8	2	18
Отбор А3	6	4	16
Отбор А4	4	6	14
Отбор А5	2	8	12
Отбор А6	0	10	10

Група В	Победи	Загуби	Точки за класиране
Отбор В1	10	0	20
Отбор В2	8	2	18
Отбор В3	5	5	15
Отбор В4	5	5	15
Отбор В5	2	8	12
Отбор В6	0	10	10

Група Д	Победи	Загуби	Точки за класиране
Отбор Д1	9	1	19
Отбор Д2	9	1	19
Отбор Д3	6	4	16
Отбор Д4	4	6	14
Отбор Д5	1	9	11
Отбор Д6	1	9	11

Резултати от изиграните срещи между отбор Д5 и отбор Д6:

Д5 срещу Д6	83 – 81
Д6 срещу Д5	92 – 91
Следователно:	5ти Д5 6ти Д6

Ново крайно класиране в група А, В и Д:

Група А	Победи	Загуби	Точки за класиране
Отбор А1	8	0	16
Отбор А2	6	2	14
Отбор А3	4	4	12
Отбор А4	2	6	10
Отбор А5	0	8	8

Група А	Победи	Загуби	Точки за класиране
Отбор В1	8	0	16
Отбор В2	6	2	14
Отбор В3	3	5	11
Отбор В4	3	5	11
Отбор В5	0	8	8

Група А	Победи	Загуби	Точки за класиране
Отбор Д1	7	1	15
Отбор Д2	7	1	15
Отбор Д3	4	4	12
Отбор Д4	2	6	10
Отбор Д5	0	8	8

Забележка:

В случай, че е необходомо да се установи сравнително класиране между отборите класирали се на една и съща позиция в различните групи, то тогава се създава една група от всички отбори. Критериите, които се прилагат са в следната последователност:

- По-добро съотношение „победи/загуби“ от всички изиграни срещи в крайното класиране в тяхната група.
- По-голяма точкова разлика от всички изиграни срещи в крайното класиране в тяхната група
- По-голям брой отбелязани точки от всички изиграни срещи в крайното класиране на тяхната група.
- Ако всички тези критерии не могат да определят класирането, то финалното класиране се определя чрез теглене на жребий.

Пример за определяне на най-добър втори отбор от всички групи в крайното класиране:

Група Х	Победи	Загуби	Точково съотношение	Точки за класиране	Точкова разлика
Отбор Д2	7	1	628 – 521	15	
Отбор Б2	6	2	551 – 488	14	+ 63
Отбор А2	6	2	531 – 506	14	+ 25
Отбор В2	6	2	525 – 500	14	+ 25

Следователно:

1ви Отбор Д2	По-добро съотношение победи/загуби
2ри Отбор Б2	По-добра точкова разлика от отбори А2 и В2
3ти Отбор А2	Еднаква точкова разлика с отбор В2, но повече отбелязани точки
4ти Отбор В2	Еднаква точкова разлика с отбор А2, но по-малко отбелязани точки

Г.4 **Срещи на разменено гостуване**

Г.4.1 **В два мача, домакинство и гостуване, общият брой точки** (сумарен резултат) в серията ще бъдат разглеждани, като един мач, продължил 80 минути.
Г.4.2 Ако резултатът е равен в края на първия мач, не се играе продължения.

Г.4.3 Ако общият резултат от двете срещи е равен, след края на втория мач трябва да има толкова продължения по 5 минути, колкото са необходими за да се излъчи победител.

Г.4.4 Победителят в серията е този отбор който:

- е победилят от двете срещи или;
- е отбелязал по-голям точков сумарен резултат след края на втората среща, ако и двата отбора имат по една победа.

Г.5 Примери

Г.5.1 **Пример 1**

А срещу Б – 80:75

Б срещу А – 72:73

Отбор А е победител в серията (победител в двете срещи)

Г.5.2 **Пример 2**

А срещу Б – 80:75

Б срещу А – 73:72

Отбор А е победител в серията (Общ резултат отбор А 152 : отбор Б 148)

Г.5.3 **Пример 3**

А срещу Б – 80:80

Б срещу А – 92:85

Отбор Б е победител в серията (Общ резултат отбор А 165 : отбор Б 172). Не се играе продължение в първата среща.

Г.5.4 **Пример 4**

А срещу Б – 80:85

Б срещу А – 75:75

Отбор Б е победител в серията (Общ резултат отбор А 155 : отбор Б 160). Не се играе продължение във втората среща.

Г.5.5 **Пример 5**

А срещу Б – 83:81

Б срещу А – 79:77

Общ резултат отбор А 160 : отбор Б 160. След играно продължение след втората среща

Б срещу А – 95:88

Отбор Б е победител в серията (Общ резултат отбор А 171 : отбор Б 176).

Г.5.6 **Пример 6**

А срещу Б – 76:76

Б срещу А – 84:84

Общ резултат отбор А 160 : отбор Б 160. След играно продължение след втората среща

Б срещу А – 94:91

Отбор Б е победител в серията (Общ резултат отбор А 167 : отбор Б 170).

Д – ТЕЛЕВИЗИОННИ (ТВ) ПРЕКЪСВАНИЯ

Д.1. Дефиниция

Организаторите на всяко състезание сами решават дали ще използват телевизионни прекъсвания и с каква продължителност (60, 75, 90 или 100 секунди).

Д.2. Правило

Д.2.1. За всяка четвърт се разрешава по 1 ТВ прекъсване, отделно от полагащите се редовни едноминутни прекъсвания. Не се разрешава използването на ТВ прекъсване в продълженията.

Д.2.2. Първото прекъсване за дадена четвърт (редовно или ТВ) ще бъде с времетраене от 60, 75, 90 или 100 секунди.

Д.2.3. Времетраенето на всички други редовни едноминутни прекъсвания в четвъртината е шестдесет (60) секунди.

Д.2.4. Двата отбора имат право на по 2 едноминутни прекъсвания през първото полувреме и на 3 едноминутни прекъсвания през второто полувреме.

Тези едноминутни прекъсвания могат да бъдат поискани по всяко време на срещата и времетраенето им може да бъде:

- 60, 75, 90 или 100 секунди, ако се считат за ТВ прекъсвания, т.е. първото за всяка четвърт, или
- Шестдесет (60) секунди, ако не се считат за ТВ прекъсвания; т.е. те са поискани от кой да е отбор, след като ТВ прекъсването вече е дадено.

Д.3. Процедура

Д.3.1. Хипотетично ТВ прекъсването може да се взема, преди до края на дадената четвърт да останат пет (5) минути. Все пак **няма** гаранции, че това ще се спази точно.

Д.3.2. Ако никой отбор не е поискал едноминутно прекъсване преди последните 5 минути от дадена четвърт, то тогава се дава ТВ прекъсване при първа възможност, когато топката е “мъртва” и времето за игра е спряно. Това прекъсване не се вписва на името на никой от отборите.

Д.3.3. Ако на някой от отборите е разрешено едноминутно прекъсване преди оставащи 5 минути от дадената четвърт, то това прекъсване се използва като ТВ прекъсване.

Това прекъсване се счита едновременно и като ТВ прекъсване и като редовно едноминутно прекъсване за отбора, който го е поискал.

Д.3.4. Съгласно изложената по-горе процедура, за всяка четвърт ще има най-малко 1 прекъсване и максимум 6 прекъсвания през първото полувреме и 8 прекъсвания през второто полувреме.

E – СИСТЕМА ЗА ВИДЕОПОВТОРЕНИЕ

E.1 Дефиниция

Прегледът със системата за видеоповторение е работен метод, използван от съдиите за потвърждаване на решенията си чрез наблюдаване на игрови ситуации на екрана на одобрена видео технология.

E.2 Процедура

E.2.1. Съдиите имат право да използват системата за видеоповторение докато старши съдията подпише протокола след срещата, в границите, определени в настоящото приложение.

E.2.2 Използването на системата за видеоповторение трябва да се случи възможно най-бързо, след като съдиите са спрели играта, независимо по каква причина, след ситуацията, която може да бъде преразгледана.

E.2.3. За да се използва системата за видеоповторение, трябва да се спазва следната процедура:

- Преди началото на срещата старши-съдията трябва да одобри оборудването на системата за видеоповторение, ако е налична.
- Старши-съдията взима решение дали да се използва системата за видеоповторение.
- Ако решението на съдиите подлежи на преглед със системата за видеоповторение, първоначално решение трябва да бъде показано на игрището от съдиите.
- След събирането на цялата информация от другите съдии, секретарите и дежурния наблюдател, прегледът на ситуацията, трябва да започне възможно най-скоро.
- Старши-съдията и поне един съдия (който е направил отсъждането) участват в прегледа. Ако старши-съдията е направил отсъждането, той избира един от съдиите, който да направи прегледа заедно с него.
- По време на прегледа със системата за видеоповторение старши-съдията трябва да бъде сигурен, че до монитора за видеоповторението нямат достъп неоторизирани лица.
- Прегледът трябва да се извърши преди да бъдат използвани едноминутни прекъсвания или направени смени, преди да е започнал интервал и преди да бъде подновена играта.
- Ако е започнало едноминутно прекъсване или е била извършена смяна и след това съдиите решават, че трябва да използват системата за видеоповторение, то прекъсването трябва да бъде прекратено, а смените да бъдат върнати, докато не се вземе финално решение по разглежданата ситуация.
- Треньор може да откаже поисканото едноминутно прекъсване след като бъде оповестен

- След като завърши прегледа от съдиите, съдията, който е направил отсъждането, трява да докладва за фналната решение и играта да се поднови съгласно решението.

- Първоначалното решение на съдиите може да бъде променено, само, ако IRS осигурява ясна и пълна визуална картина за да се вземе решение за корекция.

Е.3. Следните ситуации могат да бъдат коригирани:

Е.3.1. В края на четвъртината или продължението:

- Дали топката е напуснала ръката на стрелящия състезател преди сигнала за край на частта или продължението е прозвучал;
- дали и колок оставащо време трябва да се визуализира на часовника за игра, ако:
  - стрелящият състезател е извън игралното поле;
  - грешка на часовника за 24 секунди;
  - грешка 8 секунди;
  - извършено е нарушение преди края на игралното време.

Интервал от играта не може да започне преди да е завършила процедурата за IRS и не е поставено необходимото оставащо време за игра.

Е.3.2. Когато часовникът за игра показва 2:00 минути или по-малко в края на четвъртата четвъртина или всяко продължение:

- дали топката е няпуснала ръката на струлящият състезател преди часовникът за 24 секунди да е прозвучал;
  - съдиите могат да спрат играна незабавно за да прегледат дали топката е напуснала ръката на стрелящият състезател преди да прозвучи сигнала на часовника за 24 секунди;
  - съдиите трябва да установят необходимостта от IRS и прегледа на ситуацията трябва да започне след като играта бъде спряна за първи път поради каквато и да е причина.
- Когато е отсъдено нарушение на състезател без топка:
  - Дали времето за игра или 24 секунди е изтекло;
  - Дали положението на стрелба е започнало, когато нарушението е отсъдено на противниковия състезател или;
  - Дали топката е още в ръката/ръцете на стрелящия състезател, когато нарушението е извършено от съотборник на стрелящия състезател.
- Дали интервенция или препречване пътя на топката е отсъдено правилно:

  Когато видеоповторението покаже, че препречване пътя на топката или интервенция не са отсъдени правилно, играта трябва да се възобнови както следва, ако след отсъждането:

- Топката легално е влязла в коша и коша трбява да се зачете, на отбора, който е полубил коша се дава правото да изнесе топката от крайната линия;
- Състезател от който и да е отбор ясно е овладял топката, то този отбор трябва да вкара топката в игра от място най-близко където е била спряна играта;
- Нито един от отборите не е овладял топката се отсъжда спорна топка.

- Да се определи състезател от когото топката е излязла извън игралното поле.

E.3.2. По всяко време на срещата:

- Дали са отбелязани 2 или 3 точки;
  - Съдиите могат да спрат незабавно времето за да установят дали успешната стрелба е от зоната на 2 или 3 точки;
  - Съдиите трябва да установят необходимостта от IRS, и видеоповторението може да бъде направено, не по-късно от следващото спиране на играта.
- Дали 2 или 3 наказателни удара трябва да изпълни стрелящият състезател при неуспешна стрелба;
- Дали лично, неспортсменско или дисквалифициращо нарушение са спрямо критериите или трябва да бъде надградено или намалено или да бъде отсъдено техническо нарушение;
- След повреда на часовника за игра или 24 секунди и колко трябва да е оставащото време;
- Да се определи правилният изпълнител на наказателни удари;
- Да се определи участието на лица или състезатели, на които е разрешено да седят на отборната скамейка по време на акт на насилие или потенциален акт на насилие:
  - Съдиите могат да спрат незабавно играта за да прегледат всеки акт на насилиеили потенциален акт на насилие;
  - Съдиите трябва да установят необходимостта от IRS, и видеоповторението може да бъде направено за удтановяване на акт на насилие или потенциален акт на насилие, не по-късно от следващото спиране на играта.

E.4 Официално оспорване на старши треньора

E.4.1 Във всички срещи, в които е одобрено използването на системата за видеоповторение, старши треньора има право да поиска оспорване, т.е. да поиска от старши съдията да провери решение, взето от съдиите, като за целта да използва системата за видеоповторение.

E.4.2 Следната процедура трябва да се следва:

- Всеки треньор има право на едно оспорване на среща, независимо дали това оспорване е успешно или не.

- Могат да бъдат оспорвани само ситуациите описани в Приложение Е, Чл. Е.3
- Ограниченията относно времето в чл.Е.3. не се прилагат, Треньорът може да поиска оспорване по всяко време на срещата
- Старши треньорът, който иска оспорване, трябва да установи визуален контакт с най-близкия до него съдия и ясно да покаже, че иска официално оспорване.
- Треньорът трябва високо и ясно да каже „ОСПОРВАНЕ“ (анг. CHALLENGE) и да покаже официалния жест за оспорване (№56, чертайки с пръстите кутия, като телевизионен екран). Това прави искането окончателно и то не може да бъде променено или оттеглено.
- Най-късно до първото спиране на играта след ситуацията, която ще бъде преразглеждана, може да бъде поискано и разгледано оспорването.
- Ако играта продължи и не бъде спряна, то съдиите имат право да спрат играта, ако са разбрали ясно, че някой от треньорите иска официално оспорване. Това трябва да се случи без нито един отбор да загуби предимство.
- Старши треньора трябва да уточни за коя ситуация е оспорването му, на най-близкия до него съдия.
- Съдията трябва да потвърди, че оспорването е коректно.
- Съдията трябва да съобщи на секретаря, че оспорването ще бъде разгледано и е одобрено.
- По време на използването на системата за видеоповторение всички състезатели трябва да останат на игрището.
- Ако системата за видеоповторение покаже, че оспорването е правилно, то първоначалното решение следва да се промени.
- Ако системата за видеоповторение покаже, че оспорването е неправилно, то първоначалното решение следва да остане непроменено.
- Съдиите трябва да използват същата процедура, както при нормално употреба на системата за видеоповторение.
- След обявяване на финалното решение, играта следва да бъде подновена както след всяко използване на системата за видеоповторение.

КРАЙ НА ПРАВИЛАТА
И НА
ИГРОВИТЕ ПРОЦЕДУРИ